

OPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

**STAN SANITARNO – HIGIENICZNY
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
W 2023 ROKU**

Opole - 2024

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
II. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia	22
III. Obiekty użyteczności publicznej	30
IV. Stan sanitarny podmiotów leczniczych	33
V. Stan sanitarny środowiska pracy	43
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych	56
VII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	66
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	76
IX. Działalność w zakresie promocji zdrowia	79
X. Higiena radiacyjna	87
XI. Nadzór nad środkami zastępczymi	93
XII. Działalność laboratoryjna	97
XIII. Podsumowanie	108

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Państwu opracowanie raportu o stanie sanitarno-higienicznym województwa opolskiego za 2023 rok.

Prezentowana publikacja została opracowana na podstawie sprawozdań i materiałów przekazanych przez 11 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa opolskiego oraz informacji przygotowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu.

Głównym celem działalności w tym roku było doskonalenie nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną z wykorzystaniem usług cyfrowych. Zawarte w raporcie informacje przedstawiają realizację działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sanitarnego i ochrony społeczeństwa przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania chorobom zakaźnym i zawodowym.

Zgodnie z art. 12 a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 338 z późn. zm.) przekazuję niniejsze opracowanie władzom administracyjnym województwa opolskiego, Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu, a także inspekcjom i służbom, z którymi współpracujemy, celem zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańcom naszego województwa.

dr n. med. Anna Matejuk

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

Wstęp

W 2023 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa opolskiego działała, jak w latach poprzednich, na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*. Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed wpływem szkodliwych i uciążliwych czynników środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Zajmowała się nadzorem nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

Jednostki organizacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego, w liczbie jedenastu Powiatowych Stacji Sanitarно-Epidemiologicznych i Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Opolu, wykonywały wymienione wyżej zadania sprawując zapobiegawczy i bieżący nadzór sanitarny, prowadząc działalność przeciwepidemiczną oraz oświatową promującą zdrowie. Podejmowane były wielopłaszczyznowe działania przeciwepidemiczne związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych, w tym COVID-19, grypy i zakażeń RSV.

Struktura organizacyjna, nowoczesne wyposażenie Działu Laboratoryjnego oraz wyszkolona kadra pozwoliły Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obiektywną ocenę stanu sanitarnego województwa, która uwzględniała zarówno istniejące, jak i mogące się pojawić zagrożenia dla zdrowia ludności Opolszczyzny. Prowadzenie badań laboratoryjnych oraz dokonywanie bieżących ocen stanu sanitarnego województwa umożliwiło monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej, a w sytuacjach tego wymagających - skuteczną interwencję.

W ramach realizowanych zadań pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego przeprowadzili ogółem 25844 kontroli i wywiadów epidemiologicznych, wydali 5202 decyzje dotyczące likwidacji stwierdzanych uchybień, nałożyli 318 mandatów karnych na kwotę 79 700 zł. Pracownicy laboratorium wykonali ogółem 139 538 badań i pomiarów (chemicznych, fizycznych i mikrobiologicznych).

Rozmieszczenie Powiatowych Stacji Sanitarno - Epidemiologicznych i Oddziałów Laboratoryjnych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu

Województwo opolskie:

- * powierzchnia – 9 412 km² (16 – te miejsce w kraju),
- * ludność – 939 470
- * gęstość zaludnienia – 100 osób / km²
- * miasta – 37
- największe: Opole – 126 300 mieszkańców,**
- powiaty – 11, 1 miasto na prawach powiatu
- * gminy – 71 (3 gminy miejskie, 34 gminy wiejskie i 34 gminy miejsko-wiejskie).

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Głównym zadaniem nadzoru epidemiologicznego w województwie opolskim jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń w celu ich skutecznego zwalczania.

Wybrane jednostki chorobowe pogrupowane pod względem dróg ich szerzenia się i metod zapobiegania.

1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

Do chorób szerzących się drogą pokarmową należą między innymi: salmonelozy, zatrucia enterotoksyną gronkowcową, zatrucia jadem kiełbasianym, biegunki u dzieci do lat 2, wirusowe zapalenie wątroby typu A, czerwonka i dur brzuszny.

Występowanie ww. chorób zwanych „chorobami brudnych rąk”, zależy w dużym stopniu od stanu sanitarnego,

poziomu świadomości i higieny osób. Wskaźniki tych chorób są czułymi miernikami poziomu higieny przygotowania posiłków w zakładach żywienia zbiorowego i środowiskach domowych.

W 2023 r. liczba zatruc pokarmowych wywołanych przez odzwierzęce pałeczki *Salmonella* **wzrosła** do 194 ze 142 zachorowań zgłoszonych w 2022 r. Zaobserwowano natomiast **spadek biegunek** u dzieci do lat 2 o 170 zachorowań w stosunku do 2022 r. W 2023 r. zgłoszono 491 zachorowań, a w 2022 r. - 661.

W 2023 r. zgłoszono 3 zachorowania na czerwonkę. Jedno zachorowanie zgłoszone jako przypadek sporadyczny, a dwa zachorowania przywleczone z pobytu w Turcji i zgłoszone jako ognisko. Źródła zakażenia w przypadku wszystkich zachorowań na czerwonkę nie ustalono.

W 2023 r. odnotowano 26 zachorowań na wzv typu A (w tym 1 ognisko w powiecie opolskim z liczbą 21 osób), podczas gdy w 2022 r. odnotowano 12 zachorowań.

W 2023 r. zarejestrowano 16 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, z czego 8 ognisk wystąpiło w mieszkaniach prywatnych, 6 ognisk w zakładach żywienia zbiorowego, 1 ognisko zawleczone z Turcji i 1 ognisko zgłoszone po otwartej imprezie zorganizowanej z okazji Dnia Seniora (uczestnicy przynieśli własne produkty).

Tabela 1. Analiza ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową w województwie opolskim wg wykrytego czynnika etiologicznego w latach 2022–2023

Czynnik etiologiczny ogniska	Lata	
	2022	2023
Pałeczki Salmonella	7	9
Pałeczki Shigella	-	1
Pałeczki Campylobacter	-	3
Norowirusy / Rotawirusy	1	2
Wirusy HAV	1	1
Clostridioides difficile	2	-
Toksyny grzybów	1	-
Niewykryty czynnik	1	-
Razem	13	16

2. Choroby krwiopochodne (wzw typu B i C)

Choroby tej grupy szerzą się przez krew wskutek zabiegów związanych z przerwaniem ciągłości tkanek, przyjmowaniem narkotyków drogą dożylną, stosowaniem niesterylnego sprzętu do zabiegów medycznych i niemedyceńskich (tataże, przekłuwanie uszu, akupunktura), teoretycznie poprzez przetaczanie krwi i preparatów krwiopochodnych, przeszczep narządów oraz drogą seksualną i wertykalną.

- **wzw typu B ostre**

W woj. opolskim odnotowuje się **pojedyncze** zachorowania na wzw typu B o ostrym przebiegu. Z uwagi na powszechność obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, w populacji sporadycznie dochodzi do występowania przypadków ostrego wzw typu B. W 2023 r. zgłoszono 2 zachorowania (zapadalność 0,21/100 tys.), a w 2022 r. 1 zachorowanie (zapadalność 0,11/100 tys.).

- **wzw typu B przewlekłe i bliżej nieokreślone**

W 2023 r. zgłoszono 77 przypadków (zapadalność 8,20/100 tys.), co stanowi **wzrost zachorowań** o 49 przypadków w stosunku do 2022 r., w którym zgłoszono 28 przypadków (zapadalność 2,96/100 tys.).

- **wzw typu C przewlekłe i bliżej nieokreślone**

W 2023 r. zgłoszono 83 zachorowania (zapadalność 8,83/100 tys.), w 2022 r. – 55 zachorowań (zapadalność 5,82/100 tys.). Z uwagi na brak swoistych metod zapobiegania zakażeniom HCV drogą szczepień ochronnych, jedynie wdrażanie i utrzymywanie wysokich standardów higieniczno – sanitarnych w placówkach ochrony zdrowia oraz w placówkach pozamedycznych może zapobiec szerzeniu się zachorowań.

3. Choroby zakaźne wieku dziecięcego

Do tej grupy chorób zalicza się między innymi: nagminne zapalenie przyusznic (świnka), ospę wietrzną, krztusiec, odrę i różyczkę, czyli choroby, które przenoszone są drogą kropelkową.

- **Świnka** (nagminne zapalenie przyusznic)

W 2023 r. zaobserwowano **wzrost** zachorowań na świnkę do 26 przypadków z 15 zgłoszonych w 2022 r. Świnka jest chorobą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienie przeciwko śwince, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, jest obowiązkowe i wykonuje się je łącznie ze szczepieniem przeciwko różyczce i odrze (szczepionka skojarzona).

- **Ospa wietrzna**

W 2023 r. zgłoszono 6 468 zachorowań na ospę wietrzną, co stanowi **wzrost** o 1 628 przypadków w stosunku do 2022 r., w którym odnotowano 4 840 zachorowań. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2023 r., szczepieniami przeciwko ospie wietrznej objęte były tylko dzieci do ukończenia 12 roku życia narażone w sposób szczególny na zakażenie ze względów środowiskowych (przebywające w domach opieki długoterminowej, domach dziecka, żłobkach, klubach dziecięcych i innych instytucjach opiekuńczych). Ponadto szczepieniem objęte były dzieci do ukończenia 12 r.ż. z upośledzeniem odporności wrodzonym lub nabytym o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby lub przed planowanym leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią; oraz dzieci do ukończenia 12 r.ż. z ich otoczenia.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2023 poz. 2077) wiek dzieci szczepionych przeciwko ospie wietrznej został podniesiony z 12 do 19 roku życia.

- **Krztusiec**

Krztusiec jest ostrą chorobą dróg oddechowych, głównie wieku dziecięcego, wywoływaną przez bakterie *Bordetella pertussis*. Charakterystycznym objawem choroby jest długotrwanie utrzymujący się napadowy kaszel z wydzieleniem lepkiej płwociny.

W 2023 r. zarejestrowano 40 zachorowań, podczas gdy w 2022 r. zgłoszono 9 zachorowań na krztusiec. W Polsce zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych szczepienia dzieci przeciwko krztuścowi są obowiązkowe.

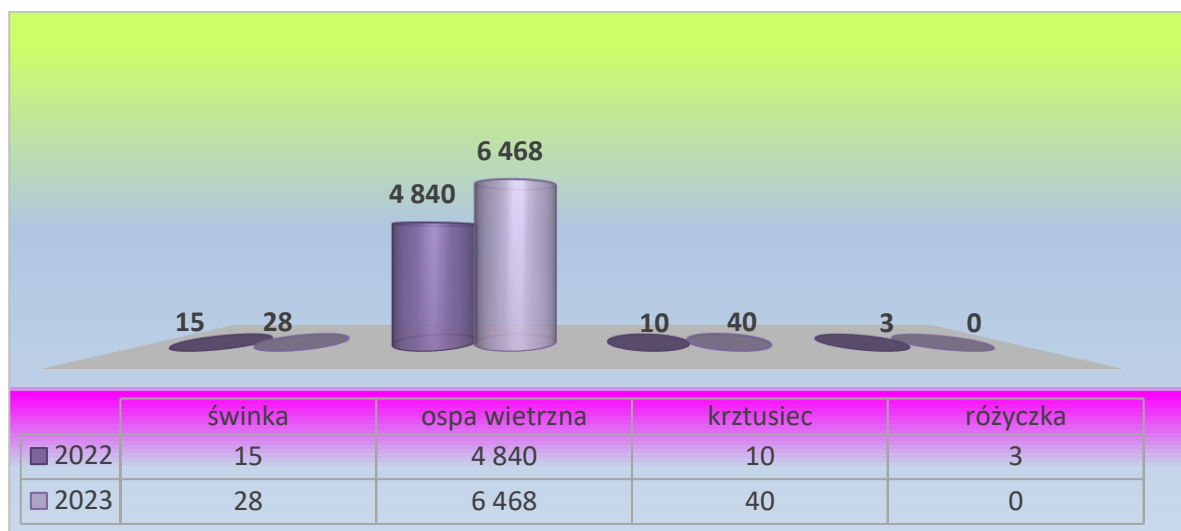
- **Różyczka**

Różyczka jest chorobą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia. W Polsce szczepienie przeciwko różyczce, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, jest obowiązkowe i wykonywane łącznie ze szczepieniem przeciwko śwince i odrze (1 szczepionka). Pierwsze szczepienie przeprowadzane jest u dzieci w 13–15 miesiącu życia, natomiast dawkę przypominającą podaje się w 6 roku życia. Różyczka jest jedną z chorób objętych programem eliminacji, który zakłada badanie materiału pobranego od osób podejrzanych o zachorowanie na różyczkę. W 2023 r. nie zgłoszono zachorowań, natomiast w 2022 r. - 3 zachorowania jako przypadki możliwe.

- **Odra**

Odra jest jedną z najbardziej zaraźliwych chorób wirusowych. Ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie lub jej wcześniej nie przechorowała. W odniesieniu do chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka) i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności możliwa jest eliminacja choroby na danym obszarze, a następnie jej eradykacja. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanym przez WHO globalnym programie eliminacji odry i różyczki. W woj. opolskim w 2023 r. zgłoszono 1 zachorowanie na odrę u dorosłego mężczyzny, w 2022 r. nie zgłoszono zachorowań.

Rozkład zachorowań na świnkę, ospę wietrzną, krztusiec, różyczkę i odrę w województwie opolskim w latach 2022-2023 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Rozkład zachorowań na świnkę, ospę wietrzną, krztusiec, różyczkę i odrę w województwie opolskim latach 2022–2023

Obserwowany, zarówno w województwie opolskim, jak i w Polsce wzrost, a następnie spadek liczby zachorowań na choroby wieku dziecięcego, m.in. różyczkę, świnkę i ospę wietrzną jest cechą charakterystyczną dla epidemiologii wszystkich chorób zakaźnych wieku dziecięcego.

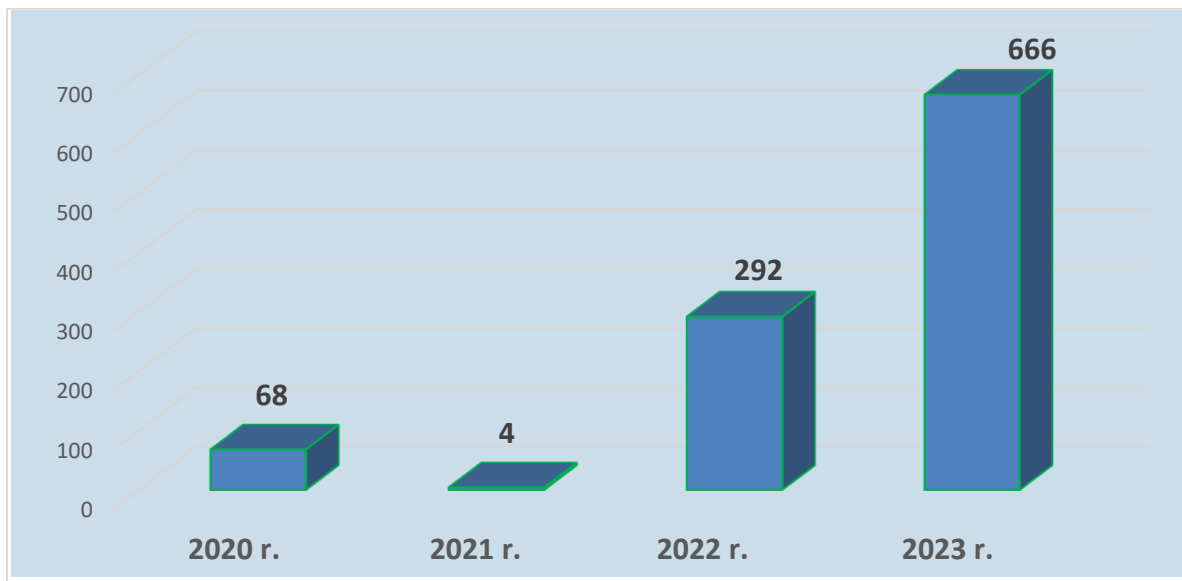
4. Grypa

Grypa to ostre wirusowe zakażenie górnych dróg oddechowych wywoływane przez wirusy grypy. Przyczyną corocznych, sezonowych wzrostów zachorowań na grypę w okresie jesienno-zimowym są wirusy grypy typu A i B.

Monitorowanie zachorowań na grypę odbywa się przez cały rok, ze szczególnym uwzględnieniem sezonu grypowego (wrzesień–marzec).

Od 01.07.2023 r. w związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej zniesiono obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań MZ-55 – meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę. Zastąpiono je raportami o ostrych infekcjach układu oddechowego, które są generowane i udostępniane przez Centrum e-Zdrowie na podstawie sprawozdawanych elektronicznie danych o jednostkowych świadczeniach udzielonych w POZ. Poniżej zestawienie przypadków zachorowań na grypę, potwierdzonych zgodnie z definicją przypadku na potrzeby nadzoru epidemiologicznego w województwie opolskim w latach 2020–2023.

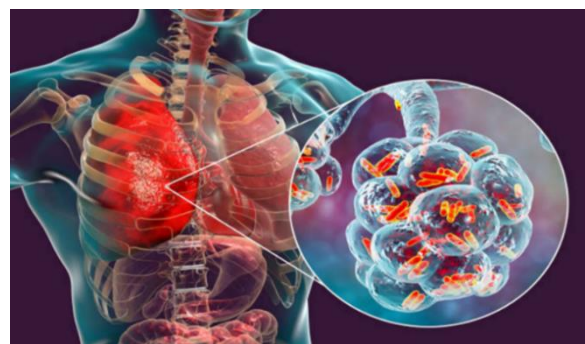
Wykres 2. Liczbowy rozkład zachorowań na gripę potwierdzonych zgodnie z definicją przypadku na potrzeby nadzoru epidemiologicznego w województwie opolskim w latach 2020–2023

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczą w nadzorze epidemiologiczno-wirusologicznym nad gripą w systemie SENTINEL. Nadzór nad gripą SENTINEL jest systemem zintegrowanego nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad gripą, który działa w Polsce od sezonu epidemicznego 2004/2005. Uczestniczą w nim wybrani lekarze pierwszego kontaktu, stacje sanitarno-epidemiologiczne oraz Krajowy Ośrodek ds. Grypy Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - PZH-PIB, pełniący rolę koordynatora.

Celem nadzoru w ramach programu SENTINEL jest pobieranie materiału do badań wirusologicznych od chorych podejrzanych o zakażenie wirusami grypy A, B oraz wirusami oddechowymi RSV, parainfluenza typu 1, 2, 3, oraz adenowirusy. W 2023 r. do badań w ramach programu SENTINEL pobrano 211 próbek. Ponadto w każdym sezonie grypowym przeprowadza się badania surowicy w ramach przeglądu serologicznego. Próbkę krwi pobierane są w 7 kategoriach wiekowych i wysyłane do Krajowego Ośrodka ds. Grypy w Warszawie. Badania wykonywane w ramach przeglądu serologicznego grypy pozwalają ustalić poziom przeciwciał antygrypowych i ocenić stopień odporności populacji na szczepy wirusa grypy krążące w Polsce w danym sezonie epidemicznym. W województwie opolskim do oznaczeń serologicznych pobrano w 2020 r. - 371 próbek, w 2021 r. - 376, w 2022 r. - 320, w 2023 r. - 358.

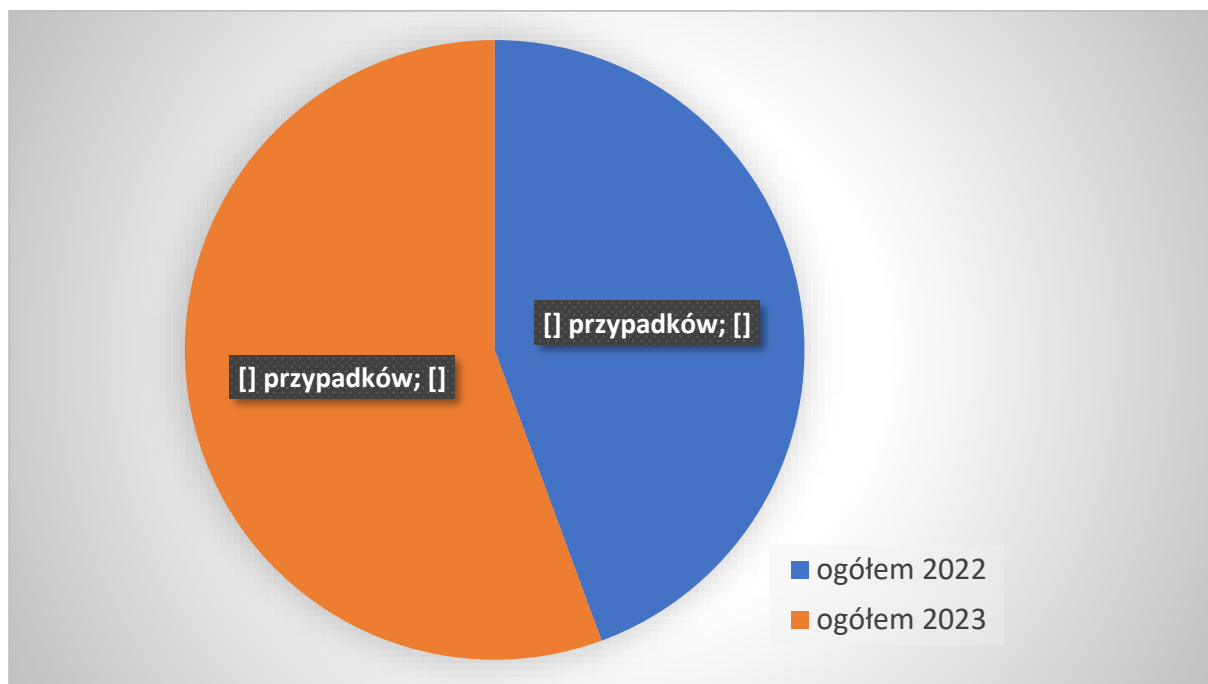
5. Gruźlica

Jest to choroba zakaźna wywołana przez prątki należące do grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*, która nadal występuje dość powszechnie na świecie. U części osób zakażonych może przebiegać w sposób bezobjawowy, który może przejść w stan latentny (uśpienia). Na skutek aktywacji bakterii

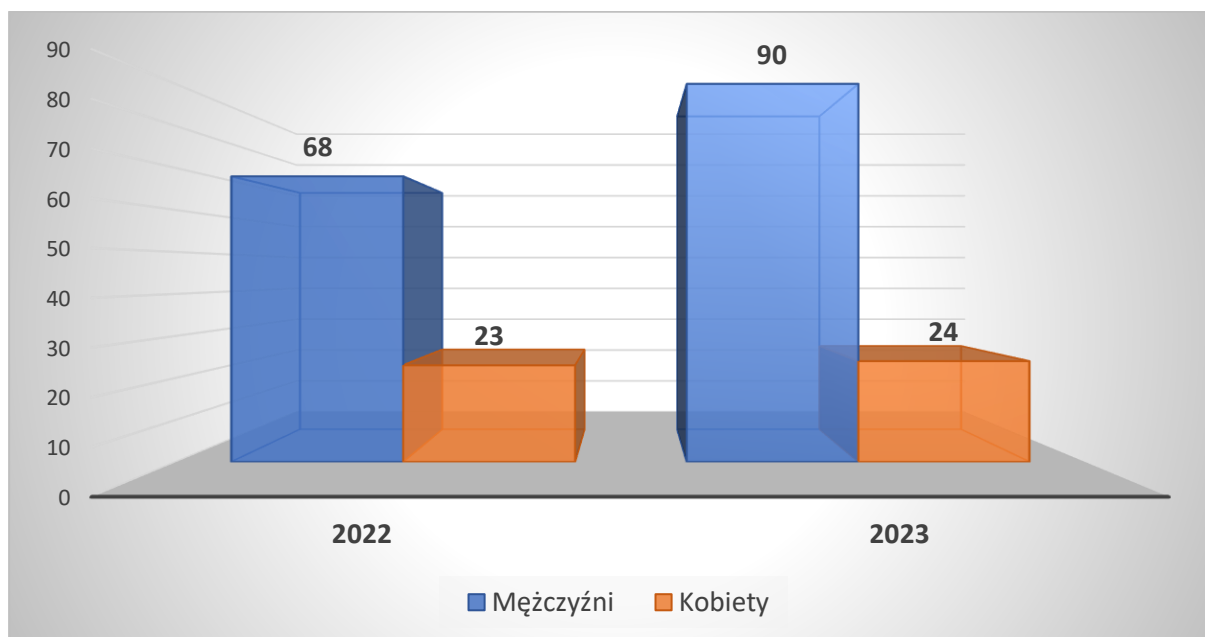
poprzez spadek odporności w wyniku np.: niedożywienia, może dojść do rozprzestrzenienia się prątków gruźlicy w całym organizmie, a następnie rozwój choroby w zajętych narządach lub tkankach.

W województwie opolskim w roku 2023 zaobserwowano wzrost zachorowań na gruźlicę w stosunku do roku 2022. W 2022 r. odnotowano 91 zachorowań na gruźlicę, natomiast w 2023 r. zgłoszono 114 przypadków. Wykres poniżej.

Wykres 3. Liczbowy i procentowy rozkład zachorowań na gruźlicę w województwie opolskim w latach 2022–2023

Po przeanalizowaniu zgłoszeń zachorowań na gruźlicę w 2023 r. według płci wykazano, podobnie jak w 2022 r., przewagę przypadków wśród mężczyzn z liczbą 90 zgłoszeń w stosunku do kobiet, wśród których stwierdzono 24 zachorowania. Wykres poniżej.

Wykres 4. Liczbowy rozkład zachorowań na gruźlicę wg płci w województwie opolskim w latach 2022–2023

6. Inwazyjna Choroba Meningokokowa (IChM)

Inwazyjna Choroba Meningokokowa jest zakażeniem podlegającym rejestracji w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które przebiega najczęściej pod postacią posocznicy, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, czy jako postać inna określona i nieokreślona.

W 2023 r. zgłoszono 2 zachorowania na IChM: u półrocznego dziecka jako postać mieszaną (zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i posocznica) oraz dorosłej kobiety jako zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. W obu przypadkach choroba zakończyła się wyzdrowieniem. W 2022 r. zgłoszono 1 zachorowanie na IChM jako postać inna określona i nieokreślona. Zgłoszenie dotyczyło mężczyzny pochodzącego z Ukrainy. Choroba zakończyła się wyzdrowieniem.

7. Borelioza

Borelioza z Lyme jest chorobą zakaźną, wywołaną przez bakterie *Borrelia burgdorferi*. Profilaktyka nieswoista boreliozy opiera się na:

- zakładaniu odzieży ochronnej (długie rękawy, długie nogawki, nakrycie głowy),
- stosowaniu repelentów odstrasżających kleszcze,
- pasteryzacji mleka pochodzącego z terenów endemicznych,
- dokładnym obejrzeniu skóry, kąpieli ciała po powrocie do domu,
- jak najszybszym usunięciu kleszcza w przypadku jego zauważenia.

W 2023 r. zaobserwowano wzrost zachorowań na boreliozę do 715 z 596 przypadków zgłoszonych w 2022 r.

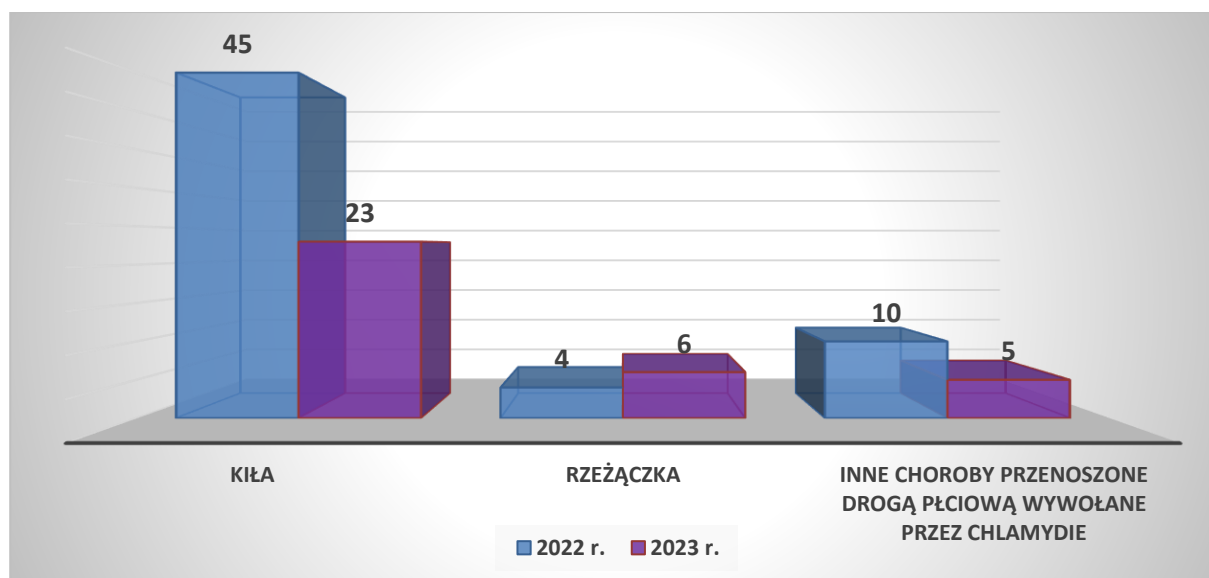
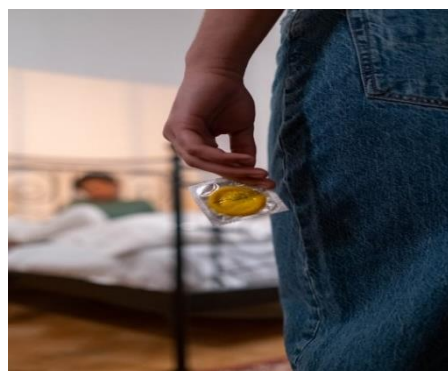
8. Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) jest wirusową chorobą ośrodkowego układu nerwowego objawiającą się zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych lub/i zapaleniem mózgu. Do zakażenia człowieka dochodzi na skutek pokłucia przez zakażonego kleszcza. W 2023 r. zgłoszono 7 zachorowań na KZM, w 2022 r. - 10 zachorowań. Chorobie można zapobiegać stosując szczepienia ochronne.

9. Choroby przenoszone drogą płciową

Zgłaszaniu i rejestracji w Państwowej Inspekcji Sanitarnej podlegają zachorowania na kiłę, rzeżączkę, ziarnicę weneryczną wywołaną przez chlamydie oraz inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie.

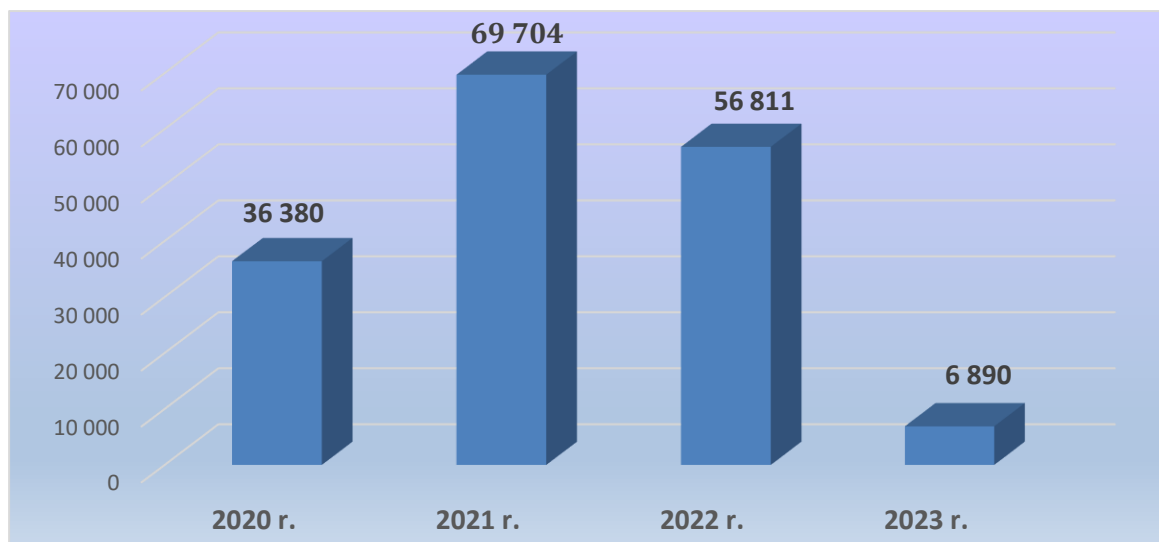
W 2023 r. zgłoszono ogółem 34 zachorowania przenoszone drogą płciową, co stanowi spadek zachorowań w stosunku do 2022 r., w którym zgłoszono 59 przypadków. W 2023 r. dominowały zgłoszenia kiły z liczbą 23 przypadki. Pozostałe zgłoszenia to 6 zachorowań na rzeżączkę i 5 przypadków chlamydiozy.

Wykres 5. Liczba chorób przenoszonych drogą płciową w województwie opolskim w latach 2022–2023

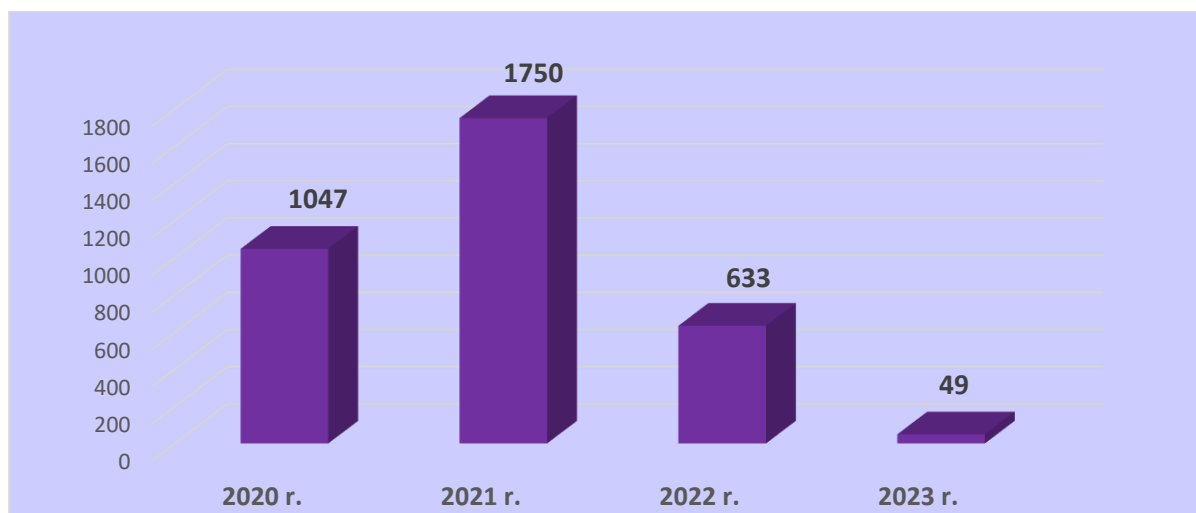
10. Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

W 2023 r. odnotowano kolejny spadek zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19). W 2023 r. zgłoszono 6 890 przypadków. W porównaniu do 2022 r. stanowi to spadek o 49 921 (88%) zakażeń.

Wykres 6. Liczba zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) w województwie opolskim w latach 2020-2023

W 2023 r. zarejestrowano 49 zgonów z powodu zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19). Jest to najniższa liczba zgonów od 2020 r.

Wykres 7. Liczba zgonów z powodu zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19) w województwie opolskim w latach 2020-2023

11. Sekwencjonowanie wirusa SARS-CoV-2

Sekwencjonowanie genomu to odczytywanie sekwencji par nukleotydów w cząsteczce RNA wirusów – inaczej odczytywanie informacji genetycznej, pozwalające na monitorowanie zmienności materiału genetycznego (wykrywanie mutacji). Sekwencjonowanie ma na celu ocenę częstotliwości występowania nowych wariantów koronawirusa o większej zaraźliwości i zjadliwości, również przełamujących odporność poszczepienną oraz charakterystykę szczepów wirusa SARS-CoV-2 odpowiedzialnych za reinfekcję oraz zakażenia osób zaszczepionych.

WSSE w Opolu w ramach prowadzonego molekularnego nadzoru epidemiologicznego nad rozprzestrzenianiem się nowych wariantów koronawirusa w Polsce i na świecie, nawiązała współpracę z laboratoriami szpitali, w których wykonywane są badania RT-PCR w kierunku wykrycia zakażenia SARS-CoV-2. Po zgromadzeniu materiału biologicznego jest on przekazywany do laboratorium WSSE w Katowicach, które wykonuje badania sekwencji genomu wirusa SARS-CoV-2. Wyniki sekwencjonowania są przekazywane za pośrednictwem Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – PIB do Europejskiego Sytemu Nadzoru Epidemiologicznego. Od rozpoczęcia współpracy w 2021 r. do 31.12.2023 r. zakwalifikowano i wysłano do sekwencjonowania 3450 próbek.

W 2023 r. zakwalifikowano i wysłano do sekwencjonowania 321 próbek. Z otrzymanych wyników w województwie opolskim wyodrębniono 245 wariantów wirusa Omikron, w tym 6 podwariantów tego wirusa o nazwie Pirola. (BA 2.86).

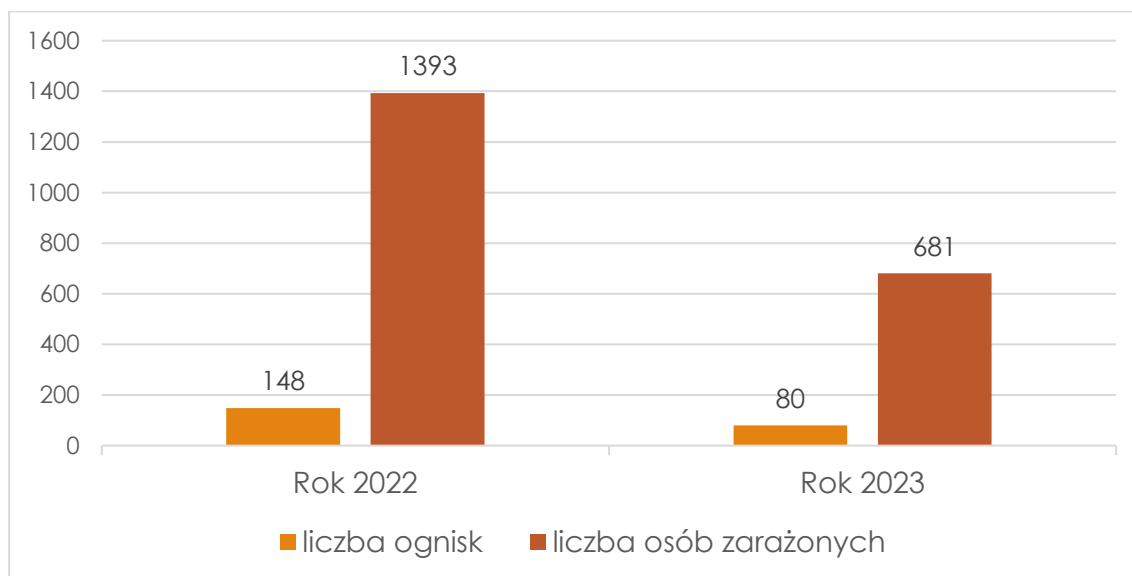
12. Małpia ospa (Mpox)

To zakaźna odzwierzęca choroba wywołana jest przez wirusa z rodzaju Orthopoxvirus, należącego do rodziny Poxviridae. Patogen człowiekowi przekazywany jest głównie przez gryznie (najczęściej wiewiórki), rzadziej, pomimo nazwy, przez małpy. Do zakażenia dochodzi najczęściej w wyniku pogryzienia lub bezpośredniego kontaktu z chorymi zwierzętami, ich krwią lub płynami ustrojowymi. W sprzyjających warunkach (bliski kontakt, kontakty intymne) może się przenosić również z człowieka na człowieka. W 2023 r. zgłoszono 1 podejrzenie Mpox. Badanie materiału pobranego od chorej osoby nie zostało potwierdzone w NIZP-PZH-PIB w Warszawie. Zachorowanie wykluczono. Dla porównania w 2022 r. w woj. opolskim zgłoszono 5 podejrzeń mpox. W 3 przypadkach zachorowanie potwierdzono, w 2 wykluczono. Potwierdzone zachorowania dotyczyły 3 mężczyzn w przedziale wieku od 36 do 38 lat.

13. Ogniska epidemiczne zakażeń szpitalnych.

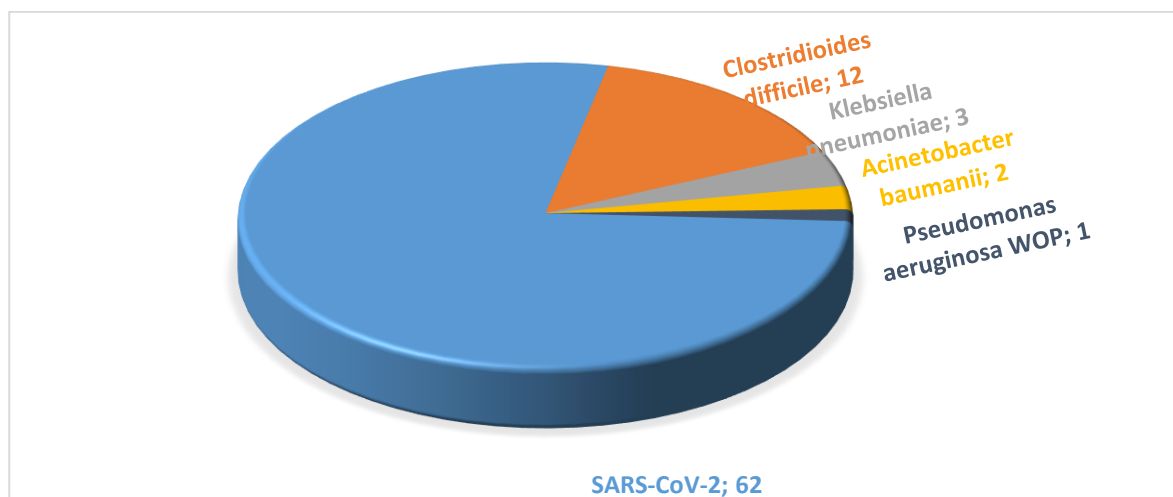
W 2023 roku do Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. opolskiego zgłoszono 80 ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą (w 2022 r. 148). W ogniskach epidemicznych zakażeniu łącznie uległo 681 osób, natomiast w 2022 r. – 1393 osoby. Wykres poniżej.

Wykres 8. Liczba ognisk epidemicznych z liczbą osób zakażonych w województwie opolskim w latach 2022 – 2023

Ogniska zgłoszono z powiatów: opolskiego (30), nyskiego i krapkowickiego (po 9), oleskiego, głubczyckiego, kędzierzyńsko - kozielskiego i prudnickiego (po 6), namysłowskiego (5), strzeleckiego (3). Nie zgłoszono ognisk epidemicznych z dwóch powiatów (brzeskiego i kluczborskiego).

We wszystkich szpitalach, w których wystąpiły ogniska epidemiczne powołane były zespoły kontroli zakażeń szpitalnych. Większość szpitali posiadała co najmniej jeden certyfikat systemu zarządzania jakością (ISO) lub certyfikat akredytacyjny Centrum Monitorowania w Ochronie Zdrowia (CMJ).

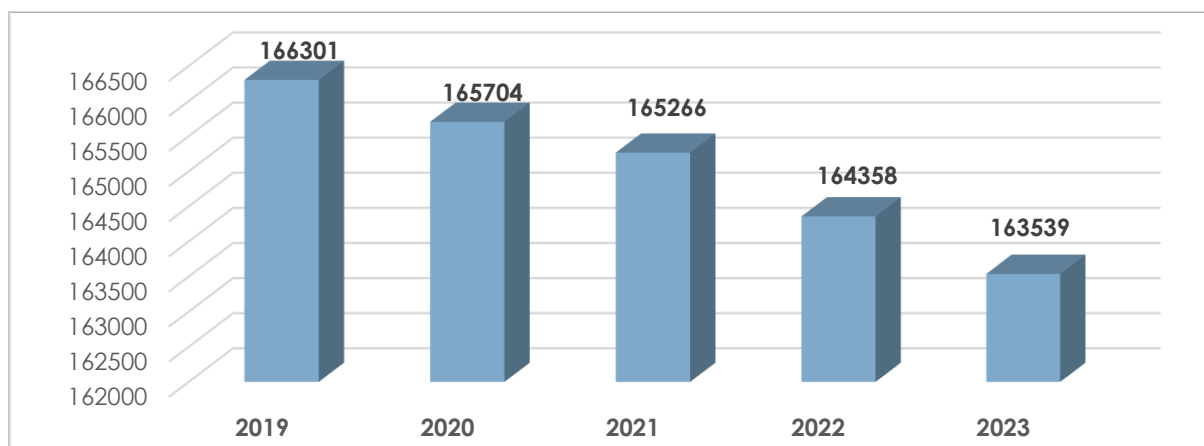
Wykres 9. Liczba ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych zgłoszonych w województwie opolskim w 2023 r. z uwzględnieniem drobnoustrojów

Najczęstszym czynnikiem etiologicznym ognisk epidemicznych w 2023 r. był czynnik wirusowy - SARS-CoV-2. Zgłoszono 62 ogniska wywołane koronawirusem SARS-CoV-2, co stanowiło 77,5 % wszystkich ognisk. Drugim, co do częstości czynnikiem etiologicznym wywołującym ogniska epidemiczne były laseczki *Clostridioides difficile*. W 2023 r. była ona przyczyną 12 (15%) zarejestrowanych ognisk zakażeń. W ogniskach epidemicznych zakażeniom uległo 662 pacjentów oraz 19 pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych – łącznie 681 osób. Natomiast w 2022 r. zachorowało 1189 pacjentów i 204 pracowników.

14. Szczepienia ochronne

W 2023 r. w województwie opolskim szczepieniami objęto 163 539 osób od 0 do 20 lat, tj. o 819 mniej niż w roku 2022, co stanowi spadek o 0,50 % (w roku ubiegłym 0,55 %). Poniższe zestawienie obrazuje systematyczny spadek liczby dzieci objętych Programem Szczepień Ochronnych, który jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz migracji ludności.

Wykres 10. Liczba dzieci od 0 do 20 r. życia objęta PSO w latach 2019–2023 w województwie opolskim

Tabela 2. Odsetek obowiązkowych szczepień ochronnych wykonanych w grupie dzieci i młodzieży w latach 2019–2023 w województwie opolskim

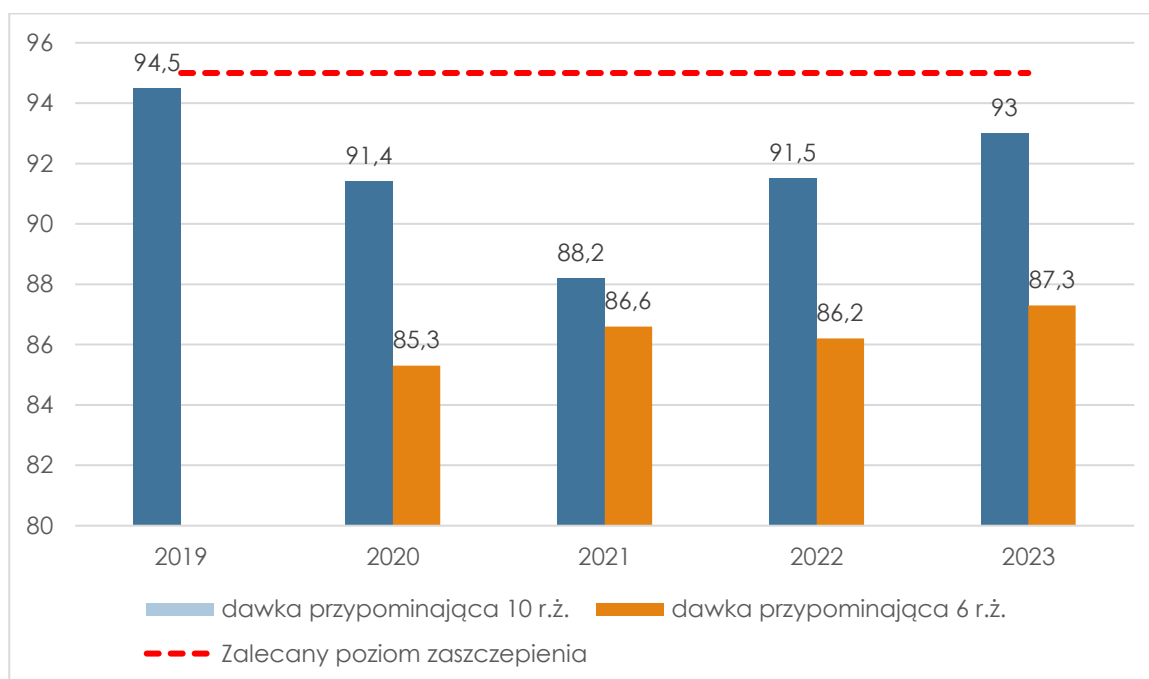
Rodzaj szczepienia	2019		2020		2021		2022		2023	
	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %	Kraj %	Województwo %
DTaP – błonica, tężec i acelularny krztusiec w 6 r. życia	65,1	73,0	55,1	64,0	53,4	58,0	52,7	59,0	brak danych	62,9
dTap - błonica, tężec i acelularny krztusiec w 14 r. życia	74,3	80,6	58,6	60,0	63,1	63,0	64,8	68,4	brak danych	71,1
MMR – odra, świnka i różyczka w 6 r. ż	54,7	65,7	48,0	56,2	49,3	54,7	50,1	56,3	brak danych	63,3
MMR – odra, świnka i różyczka w 10 r. ż	70,7	76,8	57,3	58,6	60,6	62,8	69,9	74,0	brak danych	-
Td – tężec i błonica w 19 r. ż.	66,0	74,3	53,1	58,0	61,4	61,4	57,3	63,6	brak danych	66,6
Średni procent zaszczepienia w województwie	74,1		59,4		60,0		64,3		66,0	

W 2023 r. uzyskano bardzo niski procent zaszczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających szczepieniom, który wyniósł 66,0 % (nastąpił jedynie nieznaczny wzrost w porównaniu do roku 2022). Niemniej jednak w latach 2019–2022 uzyskano w województwie opolskim, w każdym roczniku wyższy odsetek zaszczepienia w porównaniu do danych z kraju (za 2023 r. na chwilę obecną brak danych). Wyraźny spadek poziomu zaszczepienia w latach 2020 i 2021 wynikał z sytuacji epidemiologicznej związanej z COVID-19.

- **Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce.**

W 2023 r. szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, śwince i różyczce w 13–15 miesiącu życia zaszczepiono 76,1 % dzieci, natomiast dawką przypominającą zaszczepiono 63,4 % dzieci w 6 roku życia. Do dnia 31.12.2023 r. dawkę przypominającą otrzymało 93 % dzieci z rocznika 2013 oraz 87,3 % dzieci z rocznika 2017.

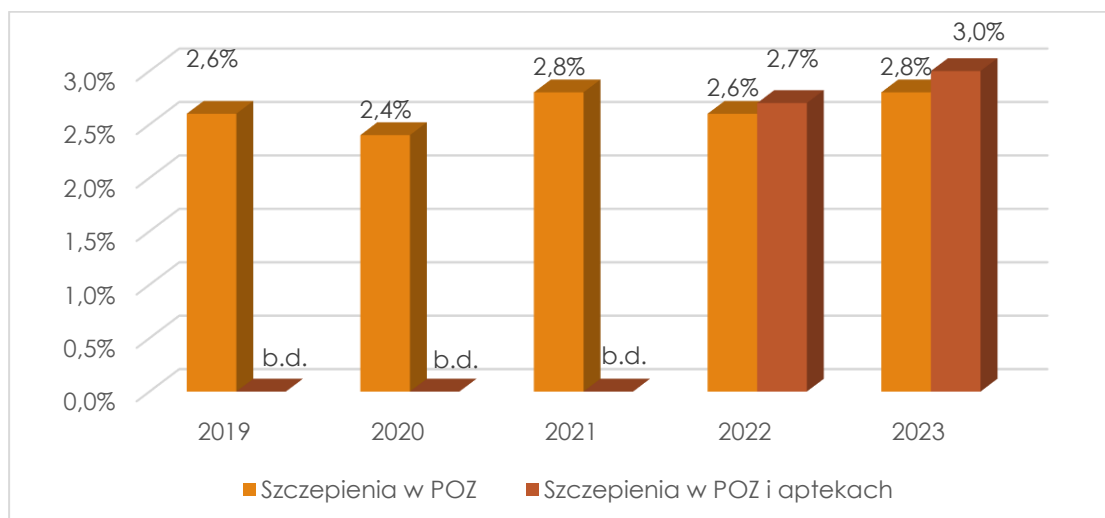
Od 2019 r. prowadzone są szczepienia dawką przypominającą szczepionki skojarzonej przeciw odrze, śwince i różyczce u dzieci w 6 roku życia. Przeniesienie dawki przypominającej szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce z 10 na 6 rok życia zostało spowodowane sytuacją epidemiologiczną zachorowań na odrę w Europie.

Wykres 11. Stan zaszczepienia dzieci p/odrze, śwince i różyczce w latach 2019–2023 r. dawką przypominającą w województwie opolskim

- **Szczepienia p/grypie**

Mieszkańcy województwa opolskiego niechętnie korzystają ze szczepień jako formy profilaktyki przeciwko grypie. Od lat liczba szczepień mieszkańców Opolszczyzny przeciwko grypie utrzymuje się na niskim poziomie, pomimo zwiększenia dostępności szczepionek, bezpłatnych i refundowanych szczepionek oraz akcji informacyjnych zachęcających do szczepień. W 2023 r. w województwie opolskim przeciwko grypie zaszczepiło się jedynie 3% populacji. W 2022 i 2023 r. szczepienia p/grypie były przeprowadzane także w aptekach, co uwzględniono na poniższym wykresie.

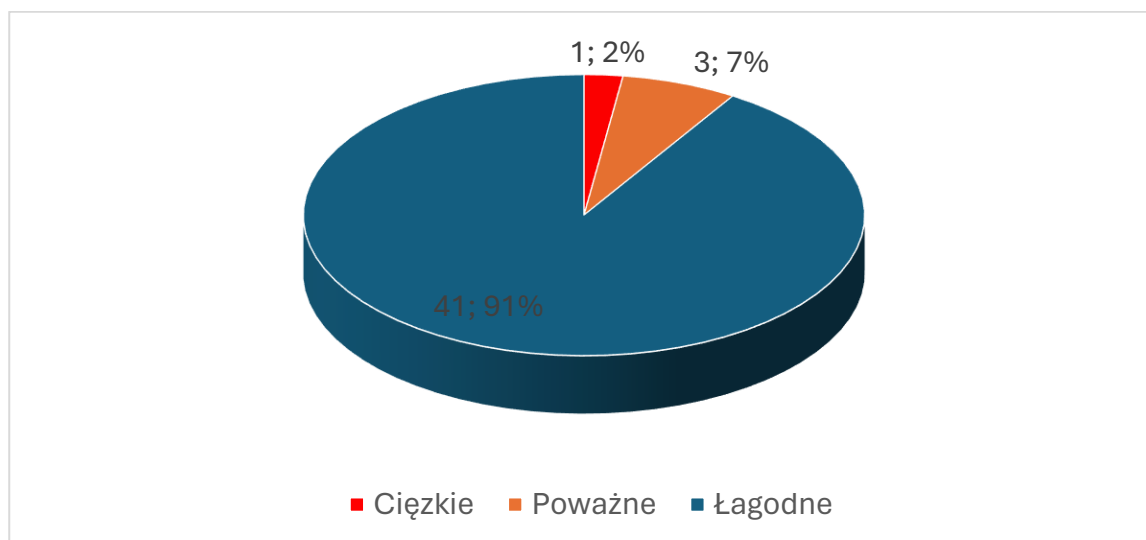
Wykres 12. Procent populacji województwa opolskiego zaszczepionej p/grypie w latach 2019 – 2023

Szczepienia p/HPV

Obwieszczeniem z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem ministra zdrowia, wprowadzono bezpłatne szczepienia przeciwko HPV dla dziewcząt i chłopców w 12 i 13 roku życia do ukończenia 14 roku życia w schemacie 2-dawkowym. Szczepienia rozpoczęto 1 czerwca 2023 r. Oznacza to, iż rodzice dzieci w 12 i 13 roku życia mają możliwość zaszczepienia swoich dzieci bezpłatnie przeciwko wirusowi HPV. Szczepienie nie jest obowiązkowe. W ramach programu w woj. opolskim w 2023 r. podano 3686 dawek szczepionki. Ponadto w Opolu oraz Kędzierzynie-Koźlu prowadzone były programy szczepień p/HPV dla dziewcząt w 13 roku życia, organizowane przez samorządy. W ramach tych programów zaszczepiono łącznie 488 dziewcząt.

- **Niepożądane Odczyny Poszczepienne**

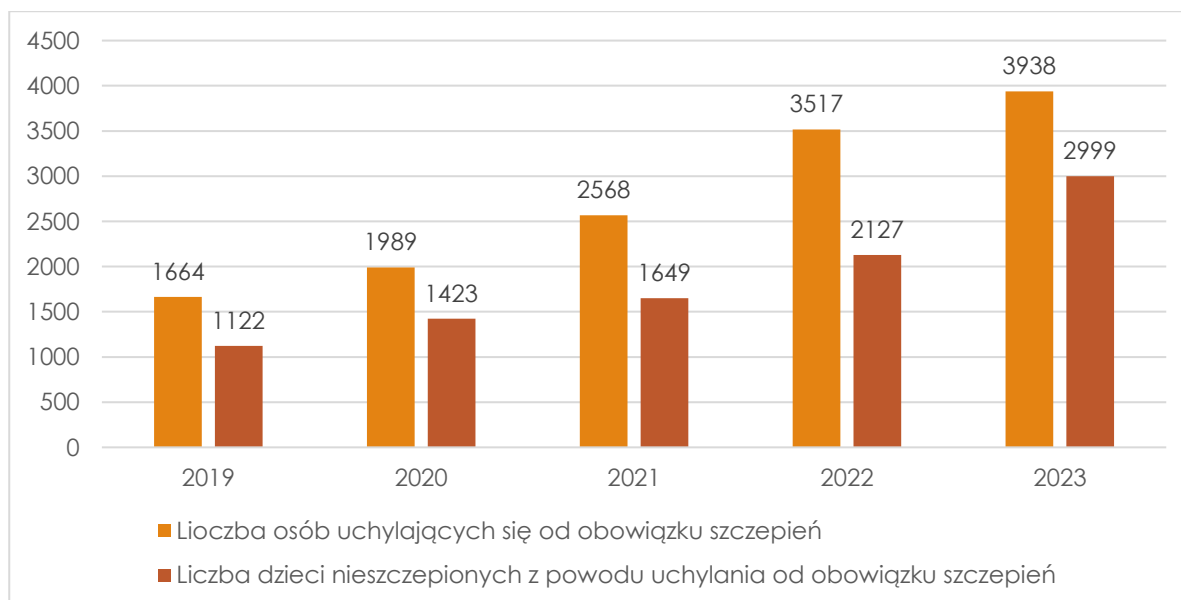
W 2023 roku w województwie opolskim zgłoszono 45 (w roku ubiegłym 39) Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP) po szczepieniach, w tym: 1 zakwalifikowano jako ciężki, 3 jako poważne, 41 jako łagodne. Spośród wszystkich zgłoszonych NOP-ów tylko 1 wystąpił po szczepionce p/COVID-19 (w 2022 r. zgłoszono 38).

Wykres 13. Niepożądane Odczyny Poszczepienne w województwie opolskim w 2023 r.

- Osoby uchylające się od obowiązkowych szczepień ochronnych**

Liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych (rodziców, opiekunów) w województwie opolskim na dzień 31.12.2023 r. wyniosła 3938 (na dzień 31.12.2022 r. było 3517). Z powodu uchylania się od obowiązku szczepień nie zaszczepiono 2999 dzieci (w 2022 r. było to 2127 dzieci). W ostatnich latach widać stały wzrost liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień. Na wzrost ilości odmów szczepień wpływ mają „ruchy antyszczepionkowe” poddające w wątpliwość zasadność i bezpieczeństwo szczepień.

Wykres 14. Liczba osób uchylających od szczepień i dzieci niezaszczepionych z powodu uchylania od szczepień w woj. opolskim

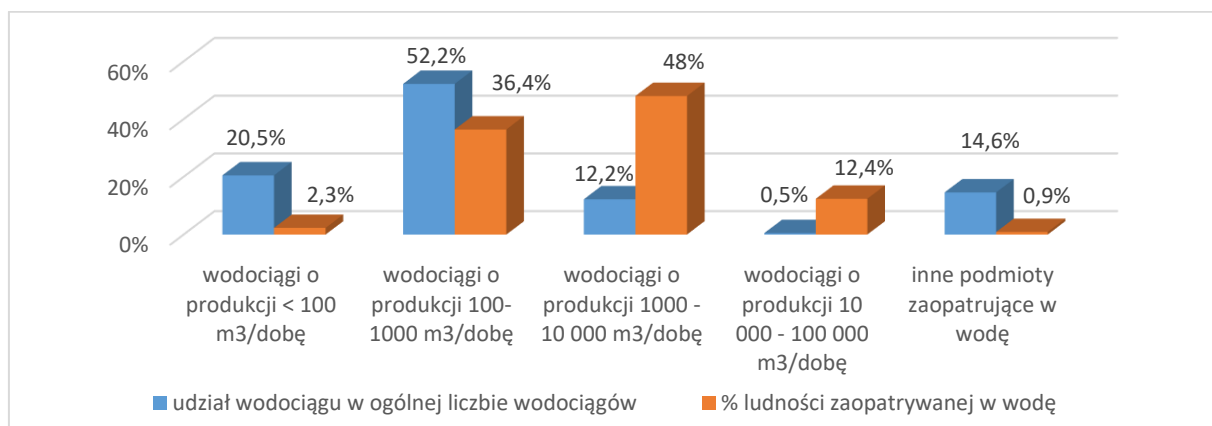
II. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia, basenów i kąpielisk.

Jednym z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Działania te wynikają z art. 4 ust. 1 punkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 338 z późn. zm.) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 537 z późn. zm.). Jakość wody przeznaczonej do spożycia monitorowana była w ramach kontroli wewnętrznej przez producentów wody oraz nadzoru sanitarnego prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294 z późn. zm.). Badania wody wykonywano w laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej– Epidemiologicznej w Opolu wraz z Oddziałem Laboratoryjnym w Kędzierzynie–Kozłu i Kluczborku. Ponadto do przeprowadzania analizy wody uprawnione były laboratoria zewnętrzne o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną zgodnie z zapisami ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W województwie opolskim podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę stanowiły wody podziemne czerpane z warstw czwarto- i trzeciorzędowych. Jedynie wodociągi w Nysie i Głucholazach zaopatrywane były w wodę wyłącznie z ujęcia powierzchniowego. Natomiast wodociąg w Brzegu korzystał z wody mieszanej. W ewidencji stacji sanitarno - epidemiologicznych w roku 2023 znajdowało się ogółem **205** wodociągów (2022r. - 204), z czego **175** (2022r. - 177) z nich to wodociągi zbiorowego zaopatrzenia (wykres nr 1), w tym:

- 42 wodociągi o produkcji poniżej 100 m³/dobę,
- 107 wodociągów o produkcji 100 - 1 000 m³/dobę,
- 25 wodociągów o produkcji 1 000 - 10 000 m³/dobę,
- 1 wodociąg o produkcji 10 000 - 100 000 m³/dobę.

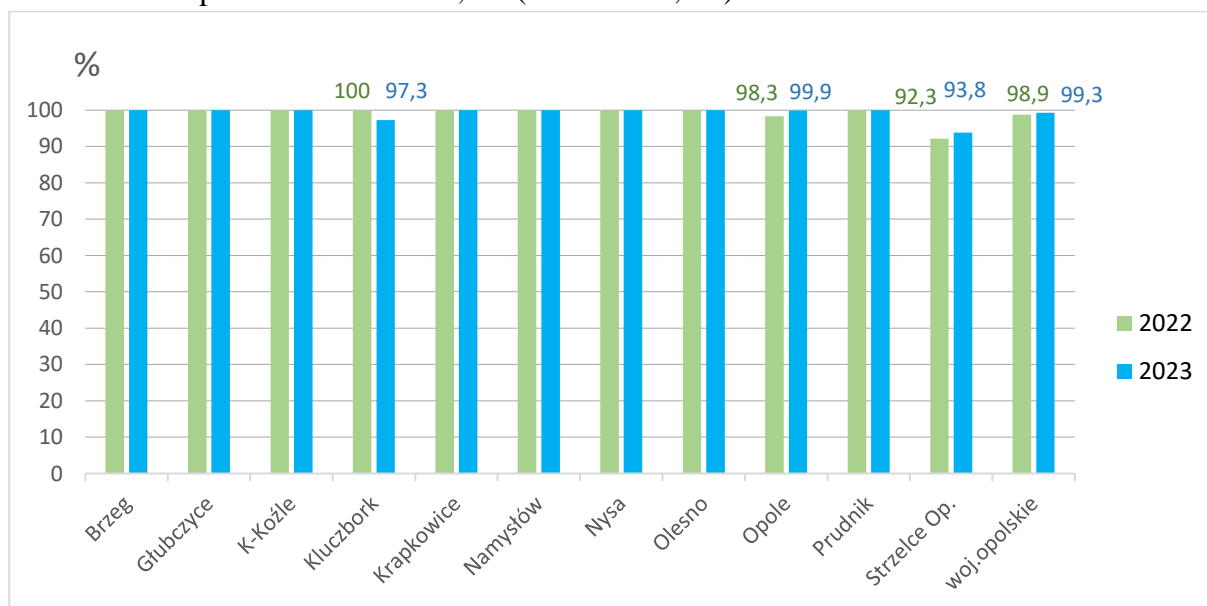
Obowiązki nałożone ww. rozporządzeniem w sprawie jakości wody, dotyczą przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych, jak również podmiotów dostarczających lub wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub podmiotach działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę przeznaczoną do spożycia dla co najmniej 50 osób lub dostarczających co najmniej średnio 10m³/dobę. W roku 2023 znajdowało się pod nadzorem sanitarnym **30** takich wodociągów (2022 r.- 27).

Wykres 1. Zaopatrzenie ludności w wodę przez wodociągi w 2023 roku

Odsetek ludności korzystającej z odpowiedniej jakości wody na terenie województwa opolskiego wyniósł 99,3% (2022 r. – 98,9%) i kształtował się następująco w poszczególnych powiatach:

- powiat brzeski 100% (2022r.- 100%)
- powiat głubczycki 100% (w 2022r.- 100%)
- powiat kędzierzyńsko-kozielski 100% (w 2022r. - 100%)
- powiat kluczborski 97,3% (w 2022r.- 100%)
- powiat krapkowicki 100% (2022r.- 100%)
- powiat namysłowski 100% (2022r. - 100%)
- powiat nyski 100% (2022r. – 99,9%)
- powiat oleski 100% (2022r.- 100%)
- powiat opolski 99,9% (2022r. – 98,3%)
- powiat prudnicki 100% (2022r.- 100%)
- powiat strzelecki 93,8% (2022r. – 92,3%)

Wykres 2. Odsetek (%) ludności zaopatrywanej w wodę o odpowiedniej jakości w latach 2022 – 2023.

Wodę spełniającą wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294 z późn. zm.), dostarczało 199 wodociągów, czyli 97,6% skontrolowanych wodociągów (w 2022 r.– 195 wodociągów, czyli 95,6% skontrolowanych). W wodę o odpowiedniej jakości zaopatrywanych było ok. 936,39 tys., czyli 99,3% mieszkańców województwa opolskiego (w 2022 r.- 98,9%).

Wodę nieodpowiadającą wymaganiom produkowało 5 wodociągów, czyli 2,4% skontrolowanych (w 2022 r. – 9 wodociągów, czyli 4,4% skontrolowanych). Wodociągi produkujące wodę o nieodpowiedniej jakości zaopatrywały ok. 6,9 tys., czyli 0,7% mieszkańców województwa opolskiego (w 2022r. – 1,1%). Jakość wody kwestionowano przede wszystkim ze względu na przekroczone parametry fizykochemiczne, tj. żelazo, mangan, odczyn pH, jon amonu, fluorki i azotany.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększył się odsetek wodociągów dostarczających wodę o odpowiedniej jakości o 2%. Natomiast odsetek mieszkańców województwa opolskiego korzystających z wody o odpowiedniej jakości zwiększył się o 0,4% (tabela 1).

Tabela 1. Odsetek (%) ludności zaopatrywanej w wodę odpowiadającą i nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym w latach 2022-2023

Wodociągi o produkcji [m ³ /dobę]	Rok	% ludności korzystającej z wody o odpowiedniej jakości	% ludności korzystającej z wody o nieodpowiedniej jakości
<100	2022	96,0	4,0
	2023	99,8	0,2
100 - 1000	2022	97,2	2,8
	2023	98,0	2,0
1000 – 10 000	2022	100	0
	2023	100	0
10 000 – 100 000	2022	100	0
	2023	100	0
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	2022	98,0	2,0
	2023	98,3	1,7
<u>Razem wodociągi</u>	2022	98,9	1,1
	2023	99,3	0,7

Działalność kontrolno-represyjna

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody oraz wpływających interwencji pobrano **1769** próbek wody do badań parametrów fizykochemicznych i **2275** próbek wody do badań mikrobiologicznych. Przeprowadzono **142** kontrole stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodociągowych oraz **749** kontroli związanych z pobieraniem próbek wody do badania.

W celu poprawy jakości wody przeznaczonej do spożycia Państwowa Inspekcja Sanitarna na terenie województwa opolskiego wydała na przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i pozostałe podmioty produkujące wodę:

- 33 decyzje nakazujące poprawę jakości wody,

- 18 decyzji stwierdzających brak przydatności wody do spożycia,
- 12 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodociągowych,
- 120 decyzji finansowych,
- 9 decyzji prolongujących,
- 3 upomnienia,
- 1 postanowienie o nałożeniu grzywny,
- 1 mandat (500 zł).

Odstępstwa Państwowej Inspekcji Sanitarnej

W 2023 roku na terenie województwa opolskiego (w powiecie strzeleckim) obowiązywały **dwie** zgody na odstępstwo od wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294 z późn. zm.) dla wodociągów:

- **Kolonowskie** – udzielona przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na drugie odstępstwo w zakresie maksymalnego dopuszczalnego stężenia fluorków w wodzie przeznaczonej do spożycia, z terminem realizacji do dnia 08.02.2026 roku. W ramach działań naprawczych planowane jest wprowadzenie nowej technologii uzdatniania wody.

- **Kalinowice** - udzielona przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzelcach Opolskich w zakresie maksymalnej dopuszczalnej zawartości azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia, z terminem realizacji do dnia 04.05.2023 roku. Decyzję wykonano, w ramach działań naprawczych rozbudowano stację uzdatniania wody oraz wprowadzono nową technologię uzdatniania wody z zastosowaniem żywicy jonowymiennnej. Obecnie jakość wody spełnia wymagania sanitarne.

W trakcie trwania odstępstw informowano konsumentów o jakości wody podawanej przez wodociągi Kolonowskie oraz Kalinowice, a także o zaleceniach w sprawie spożywania wody o ponadnormatywnej zawartości fluorków i azotanów.

Zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia

Woda dostarczana konsumentom jest zdatna do użycia, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz spełnia wymagania mikrobiologiczne określone w części A tabeli 1 załącznika nr 1 ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Występowanie w wodzie ww. mikroorganizmów, tj. bakterii *Escherichia coli* oraz *Enterokoków* (*paciorkowców kałowych*), bytujących zwykle w odchodach ludzi i zwierząt stałocieplnych, wskazuje na zanieczyszczenie wody typu kałowego. W 2023 roku na terenie województwa opolskiego stwierdzono **13** (w 2022r. - 1) przypadków występowania *E.coli* oraz **12** (w 2022r. – 6) przypadków *Enterokoków* w wodzie.

W wodzie przeznaczonej do spożycia oznaczane są również parametry wskaźnikowe, tj. *bakterie grupy coli* oraz *ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C* (część C, tabela 1 załącznika nr 1 ww. rozporządzenia). Obecność tych mikroorganizmów wskazuje na wtórne zanieczyszczenie lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w wodzie

(zanieczyszczenie ściekami, glebą lub rozkładającymi się resztkami pochodzenia roślinnego). Ponadto może świadczyć o nieodpowiednim prowadzeniu procesów uzdatniania. W 2023 roku stwierdzono **66** (2022r. - 45) przypadków obecności bakterii grupy coli oraz **10** (2022r. - 9) przypadków przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C w wodzie.

Powyższe zanieczyszczenia mikrobiologiczne występowały w wodzie krótkotrwale (średnio 4-12 dni). Po ich stwierdzeniu, natychmiast podejmowano działania administracyjne, przeprowadzano dezynfekcję wody oraz płukanie sieci wodociągowej. Następnie pobierano kontrolne próbki wody, zwiększając liczbę punktów poboru oraz badano dodatkowe parametry mikrobiologiczne, w celu potwierdzenia jej odpowiedniej jakości sanitarnej. Na koniec roku jakość wody pod względem mikrobiologicznym we wszystkich wodociągach spełniała wymagania sanitarne.

Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność bakterii Legionella sp.

W 2023 roku kontynuowano badania w kierunku oznaczenia bakterii *Legionella sp.* Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294) prowadzenie badań na obecność *Legionella sp.* jest obowiązkiem podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego, a także budynków użyteczności publicznej.

Próbki wody pobierano z instalacji ciepłej wody w szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych, domach pomocy społecznej, a także obiektach zamieszkania zbiorowego. Występowanie bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie w większych ilościach stanowi naruszenie wymagań określonych w załączniku nr 5 część A do ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Bakterie z rodzaju *Legionella* mogą wywołać chorobę zakaźną zwaną legionelozą, wymienioną w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t. j. Dz. U. 2022 r., poz. 1657 z późn. zm.). Szczególnie narażonymi na zakażenia są chorzy z niedoborami immunologicznymi, przebywający w stacjonarnych podmiotach leczniczych. Do zakażenia dochodzi na skutek wdychania skażonego aerozolu wodno-powietrznego o średnicy kropeł od 2 µm do 5 µm, zawierającego bakterie *Legionella sp.*

Badania ciepłej wody pod kątem obecności pałeczek *Legionella sp.* przeprowadzono w **84** obiektach. Pobrano do badań **411** próbek ciepłej wody, z czego **41** próbek (w **17** obiektach) nie odpowiadało normom sanitarnym. Próbki wody pobrano:

- w 28 szpitalach – wykryto w 6 obiektach,
- w 33 domach pomocy społecznej – wykryto w 7 obiektach,
- w 14 obiektach hotelarskich – nie wykryto,
- w 9 zakładach opiekuńczo-leczniczych i hospicjach – wykryto w 3 obiektach,
- w 4 placówkach opiekuńczo – wychowawczych – wykryto w 1 obiekcie;

W przypadku stwierdzenia skażenia instalacji ciepłej wody, wydawano decyzje nakazujące podjąć działania naprawcze i doprowadzenie jakości wody do wymagań określonych w załączniku nr 5 ww. rozporządzenia w sprawie jakości wody.

Działania naprawcze prowadzone przez zarządców obiektów w celu poprawy jakości wody najczęściej obejmowały przegląd techniczny instalacji oraz prowadzenie dezynfekcji chemicznej i termicznej wody w instalacji technologicznego obiegu ciepłej wody oraz przedstawienie wyników wody potwierdzających jej właściwą jakość.

Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli

W sezonie letnim w 2023 roku zorganizowano **15** kąpielisk (w 2022 r. – 13) oraz **1** miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli (w 2022 r. – 1) na terenie Ośrodek Rekreacyjno – Wypoczynkowego „Makadam” w Reńskiej Wsi.

Badania wody w kąpieliskach wykonywane były przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz przez zarządców kąpielisk, zgodnie z harmonogramami ustalonymi z właściwymi terenowo państwowymi powiatowymi inspektorami sanitarnymi. Jakość wody oceniano w oparciu o *rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli* (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 255), uwzględniając wyniki badań wody z kontroli urzędowej oraz wyniki badań wykonane przez organizatora.

Nieodpowiednią jakość wody pod względem mikrobiologicznym stwierdzono w sierpniu na kąpielisku Zielona Zatoka w Łączniku (czas przekroczenia 3 dni) oraz na kąpielisku położonym na terenie Ośrodka Rekreacyjno – Wypoczynkowego w Pietrowicach (czas trwania przekroczenia 20 dni), kąpielisko to było także nieczyste z powodu nadmiernego zakwitnięcia sinic w okresie od 10 – 22 lipca (12 dni) oraz od 28 lipca do 24 sierpnia (27 dni). W związku z powyższym, nakazano organizatorowi zamieszczenie informacji o zakazie kąpeli. W pozostałych kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli jakość wody spełniała wymagania sanitarne.

Przeprowadzono 27 kontroli kąpielisk pod względem sanitarno – porządkowym. W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W sezonie kąpieliskowym Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 8 komunikatów informujących o jakości wody na kąpieliskach oraz 1 komunikat informujący o jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli. Aktualne informacje dotyczące jakości wody znajdowały się na stronie internetowej WSSE w Opolu oraz w Serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny dostępnym pod adresem: <https://sk.gis.gov.pl/>, w tym bieżące oceny jakości wody.

Po zakończeniu sezonu kąpielowego dokonano klasyfikacji jakości wody w kąpielisku obejmującej cztery sezony kąpielowe w oparciu o wymagania mikrobiologiczne określone w ww. rozporządzeniu w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku. W 2023 roku nastąpiła poprawa jakości wody w kąpielisku Jezioro Nyskie oraz Zalew Kluczbork w związku z intensywnymi działaniami podjętymi przez organizatorów ww. kąpielisk. Jakość wody w ww. akwenach zaklasyfikowano jako dostateczną.

Pływalnie

Na terenie woj. opolskiego organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 r. sprawowały nadzór nad **68** (w 2022 r. - 68) pływalniami i innymi obiektami wyposażonymi w niecki basenowe, z czego **53** obiekty, w tym 35 krytych, 17 odkrytych i 1 kryto – odkryty, spełniają definicję pływalni określoną w *ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 714)*. W myśl ww. ustawy pływalnia to obiekt kryty lub odkryty, z wodą przepływową, przeznaczony do pływania lub kąpieli, posiadający, co najmniej jedną nieckę basenową, z trwałym brzegiem i dnem, wyposażony w urządzenia sanitarne, szatnie i natryski.

Właściwi państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni sprawują nadzór nad pływalniami zgodnie z wymaganiami *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t. j. Dz.U. 2022 poz. 1230)*, które określa m. in. wymagania, jakie musi spełniać woda na pływalni oraz obowiązki zarządzającego pływalnią w zakresie prowadzenia oceny jakości wody na pływalni.

Nadzór nad pozostałymi **15** obiektami wyposażonymi w niecki basenowe sprawowany jest na podobnych zasadach z uwagi na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób korzystających z tych obiektów.

W ramach prowadzonego nadzoru w 2023 roku skontrolowano 41 pływalni, tj. 77 % obiektów ujętych w ewidencji, w których przeprowadzono 59 kontroli stanu higieniczno – sanitarnego. W 2 obiektach w powiecie opolskim stwierdzono zły stan sanitarno – techniczny w związku z powyższym wydano decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Zarządzający pływalniami prowadzą ocenę jakości wody w oparciu m. in o ustalone z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym harmonogramy badania próbek wody, w których określone zostały zarówno częstotliwość pobierania próbek wody jaki zakres badań. W 2023 r. skontrolowano jakość wody w 47 pływalniach. Pobrane zostały łącznie 2923 próbki wody, w tym 495 przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach kontroli urzędowej oraz 2428 próbek przez zarządzających obiektami w ramach kontroli wewnętrznej. Badania 371 próbek wykazały wyniki niezgodne z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t. j. Dz.U. 2022 poz. 1230), co stanowi 12,7 % przypadków.

Przekroczenia stwierdzono najczęściej w powiatach: opolskim i nyskim - wyniki niezgodne w zakresie parametrów fizykochemicznych jakości wody stwierdzono w 244 próbkach, co stanowi 8,3 % wszystkich pobranych próbek w 2023 r. Przekroczenia dotyczyły najczęściej chloru wolnego, chloru związanego, chloroformu, odczynu pH, potencjału redox; - przekroczenia mikrobiologiczne stwierdzono w 127 próbkach, co stanowi 4,3 % wszystkich pobranych próbek w 2023 r. Przekroczenia dotyczyły najczęściej *Pseudomonas aeruginosa*, *E. coli*, ogólnej liczby mikroorganizmów w 36 °C.

W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami wydawano decyzje administracyjne zobowiązujące zarządców obiektów do podjęcia działań likwidujących zanieczyszczenie oraz przedstawienia wyników badań wody potwierdzających jej właściwą jakość i skuteczność podjętych działań naprawczych.

W związku z powyższym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa opolskiego wydały 23 decyzje nakazujące poprawę jakości wody.

Działania naprawcze prowadzone przez zarządców obiektów w celu poprawy jakości wody najczęściej obejmowały dezynfekcję wody w niecce oraz w systemach cyrkulacji wody, zwiększenie częstotliwości płukania filtrów, czyszczenie i dezynfekcję niecek, a także wymianę wody basenowej.

Ponadto w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badana była również woda ciepła z natrysków w szatniach pod kątem występowania bakterii *Legionella* sp. Pobrano 146 próbek w 41 obiektach. Jakość wody w tym zakresie kwestionowano w 18 próbkach (w 8 obiektach). W związku z czym, zarządca wprowadził działania naprawcze, tj. dezynfekcję termiczną sieci wodociągowej. Skuteczność tych działań potwierdzono sprawozdaniem z kontrolnego badania ciepłej wody.

Zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t. j. Dz.U. 2022 poz. 1230) organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonują zbiorczych rocznych ocen wody na pływalniach za poprzedni rok kalendarzowy. Na terenie woj. opolskiego wydano 46 zbiorczych rocznych ocen wody na pływalniach za rok 2023. Wobec 12 obiektów (w 2022 - 10 pływalni) tj. 26 % ogółu ocenionych na terenie województwa opolskiego roczne oceny były negatywne. Zarządcy nie prowadzili dokumentacji z bieżącej obserwacji jakości wody w nieckach basenowych, nie prowadzili zapisów wyników z dokonywanych pomiarów jakości wody tj.: pH, potencjału redox, stężenia chloru czy temperatury, nie informowali inspektora sanitarnego o przekroczeniach parametrów oraz o planowanych działaniach naprawczych.

III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Na terenie województwa opolskiego w roku 2023 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się 3582 (w 2022 r. – 3563) obiekty użyteczności publicznej.

W 2023 r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 1358 (w 2022 r. – 1159) obiektów użyteczności publicznej, tj. 37,9 % obiektów ujętych w ewidencji. Zły stan higieniczno – sanitarny i/lub techniczny, stwierdzono ogółem w 26 obiektach (w 2022 r. – 22), tj. 1,9 % z ogółu skontrolowanych obiektów.

Poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonych kontroli wybranych obiektów użyteczności publicznej nadzorowanych na terenie województwa (tabela nr 1 i 2).

Tabela 1. Wyniki kontroli w wybranych obiektach użyteczności publicznej w latach 2022 – 2023

Rodzaj obiektu	Rok	Liczba obiektów wg ewidencji	Liczba skontrolowanych obiektów	% skontrolowanych obiektów	Liczba obiektów ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i/lub technicznym ogółem	% obiektów ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i/lub technicznym ogółem
Ustępy publiczne i ogólnodostępne	2022	77	31	79,2	1	1,6
	2023	81	67	82,7	0	0
Pływalnie	2022	52	47	90,4	6	12,8
	2023	53	45	84,9	2	4,4
Domy pomocy społecznej	2022	46	27	58,7	1	3,7
	2023	46	28	60,9	2	7,1
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2022	19	6	31,6	0	0
	2023	21	8	38,1	0	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	2022	20	9	45,0	0	0
	2023	24	15	62,5	2	13,3
Noclegownie	2022	1	0	0	0	0
	2023	3	3	100	1	33,3
Obiekty hotelarskie	2022	80	55	68,7	0	0
	2023	70	52	74,3	0	0
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	2022	266	121	45,5	3	2,5
	2023	267	125	46,8	3	2,4
Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu, inne obiekty w których świadczone są więcej niż jedna z usług	2022	1536	465	30,3	5	1,1
	2023	1611	556	34,5	6	1,1

Dworce autobusowe	2022	10	5	50,0	0	0
	2023	10	7	70,0	0	0
Dworce i stacje kolejowe	2022	48	14	29,2	0	0
	2023	48	16	33,3	0	0
Domy przedpogrzebowe	2022	61	38	62,3	3	7,9
	2023	60	31	51,7	0	0
Cmentarze	2022	558	49	8,7	1	2,0
	2023	558	75	13,4	1	1,3
Zakłady karne i areszty śledcze	2022	12	12	100	1	8,3
	2023	12	6	50,0	1	16,7
Inne obiekty użyteczności publicznej	2022	640	191	29,8	3	1,6
	2023	572	241	42,1	8	3,3

Tabela 2. Działania kontrolno - represyjne w obiektach użyteczności publicznej w latach 2022-2023

Rok	Liczba obiektów skontrolowanych (% będących w ewidencji)	Liczba złych obiektów	Odsetek (%) obiektów ocenionych jako złe	Liczba decyzji nakazowych	Liczba decyzji finansowych	Liczba mandatów	Kwota mandatów
2022	1159 (32,5%)	22	1,9	23	29	10	1600
2023	1358 (37,9%)	26	1,9	65	68	18	3250

Skontrolowane obiekty użyteczności publicznej utrzymane były w należyтым stanie higieniczno – sanitarnym i technicznym, za wyjątkiem 26 obiektów (1,9 % ogółu skontrolowanych). Najliczniejszą grupę, w której kwestionowano nieprawidłowości były inne obiekty użyteczności publicznej (t.j. hale sportowe, stacje paliw, targowisko miejskie). Stwierdzone uchybienia dotyczyły głównie: niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego ścian i podłóg oraz wyposażenia obiektów - w szczególności mebli. W obiektach użyteczności publicznej była prowadzona prawidłowa gospodarka odpadami i wodno – ściekowa.

Zauważono wzrost świadomości personelu zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej dotyczący zagrożeń zdrowotnych powstałych podczas świadczonych usług. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania sprzętu wielokrotnego użytku. W danym okresie sprawozdawczym kolejne salony doposażyły się w autoklawy. W celu pozyskania większej grupy klientów salony kosmetyczne stale poszerzają oferty wykonywanych zabiegów.

Ponadto w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych w obiektach z branży beauty w 2023 r. prowadzono działania informacyjno - edukacyjne w zakresie m.in.:

- właściwej dezynfekcji narzędzi i powierzchni użytkowych oraz obowiązku posiadania kart charakterystyki środków stosowanych do zabiegów dezynfekcyjnych,
- właściwej gospodarki odpadami niebezpiecznymi o charakterze medycznym,
- przenoszenia zakażeń bakteriami chorobotwórczymi, grzybicami skóry oraz wirusami krwiopochodnymi (HBV, HCV, HIV),
- ochrony zdrowia przed szkodliwym działaniem promieniowania UV wydzielanego przez urządzenia wykorzystywane w solarium.

Ponadto w 2023 r. zwiększono nadzór nad przeprowadzaniem procesu ekshumacji, który wykonywany jest przez zakłady pogrzebowe. W tym obszarze zakwestionowano 1 obiekt, w którym stwierdzono nieodpowiednie zabezpieczenie pracowników i terenu w trakcie przeprowadzanej ekshumacji.

Centrum Przesiadkowe Opole Główne

Centrum Przesiadkowe im. Kresowian w Nysie

IV. Stan sanitarny podmiotów leczniczych

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2023 r., znajdowały się 2262 obiekty świadczące usługi medyczne, w tym:

- 56 obiektów wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne,
- 862 obiekty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, zakłady badań diagnostycznych),
- 1269 praktyk lekarskich,
- 56 praktyk pielęgniarskich,
- 19 innych obiektów świadczących działalność leczniczą wykonywaną przez praktykę zawodową.

Z uwagi na sytuację epidemiologiczną, w szczególności ze względu na znaczący spadek liczby zakażeń, hospitalizacji i zgonów spowodowanych SARS-CoV-2, z dniem 1 lipca 2023 r. odwołano na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan zagrożenia epidemicznego na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1118). W praktyce oznaczało to, m.in. zniesienie od 1 lipca obowiązku noszenia maseczek ochronnych w placówkach medycznych. W związku z powyższym oraz likwidacją wielu ograniczeń i zakazów wprowadzonych na czas trwania epidemii, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przystąpiły do wzmożonych kontroli obiektów wykonujących działalność leczniczą. Skontrolowano 935 obiektów, tj. 41,3 % ogółu (w 2022 r. – 760 obiektów), z czego negatywnie pod względem sanitarnym oceniono 23 placówki, co stanowiło 2,5 %.

Tabela 1. Zestawienie kontroli placówek służby zdrowia w latach 2022 i 2023.

Rodzaj placówki	Rok	Liczba obiektów wg ewidencji	Liczba skontrolowanych	% skontrolowanych	Liczba obiektów ze złym stanem sanitarnym	% obiektów ze złym stanem sanitarnym
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	2022	893	380	42,5	20	5,2
	2023	918	484	52,7	20	4,1
Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową	2022	1379	380	27,5	2	0,5
	2023	1344	451	33,6	3	0,7
Razem	2022	2272	760	33,4	22	2,9
	2023	2262	935	41,3	23	2,5

1. Szpitale

W latach 2020 – 2022 placówki szpitalne czynnie uczestniczyły w leczeniu osób chorych na COVID-19, organizując oddziały dla osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2, a nawet przekształcając całą placówkę na szpital o profilu zakaźnym. W stanie epidemii szpitale skupiały się na ratowaniu zdrowia i życia ludzi, co utrudniało przeprowadzanie prac remontowych.

Po odwołaniu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego z dniem 1 lipca 2023 r. wiele szpitali przystąpiło do realizacji nakazów wynikających z decyzji administracyjnych organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego, bądź z własnej inicjatywy podejmowane były prace remontowe. Tym samym, realizacja inwestycji przyczyniła się do spełnienia przez niektóre szpitale wymagań obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r. poz. 402). Na 34 szpitale będące w ewidencji województwa opolskiego, 21 spełnia wymagania ww. rozporządzenia. Natomiast 13 placówek szpitalnych nadal nie spełnia stawianych wymogów, m.in. w zakresie braku dostosowania:

- Bloku Operacyjnego, Centralnej Sterylizatorni, Zespołu Porodowego,;
- rezerwowego źródła zaopatrzenia szpitala w wodę zapewniającego co najmniej jej 12-godzinny zapas,
- pomieszczeń brudownika do wymagań (brak wentylacji mechaniczno – wyciągowej, brak płuczki dezynfektora),
- pomieszczeń higieniczno – sanitarnych dla osób niepełnosprawnych,
- punktu pielęgniarskiego wraz z pokojem przygotowawczym pielęgniarskim,
- pomieszczenia porządkowego umożliwiającego dodatkowo mycie i dezynfekcję środków transportu wewnętrznego,
- wejścia do Izby Przyjęć (brak zadaszenia).

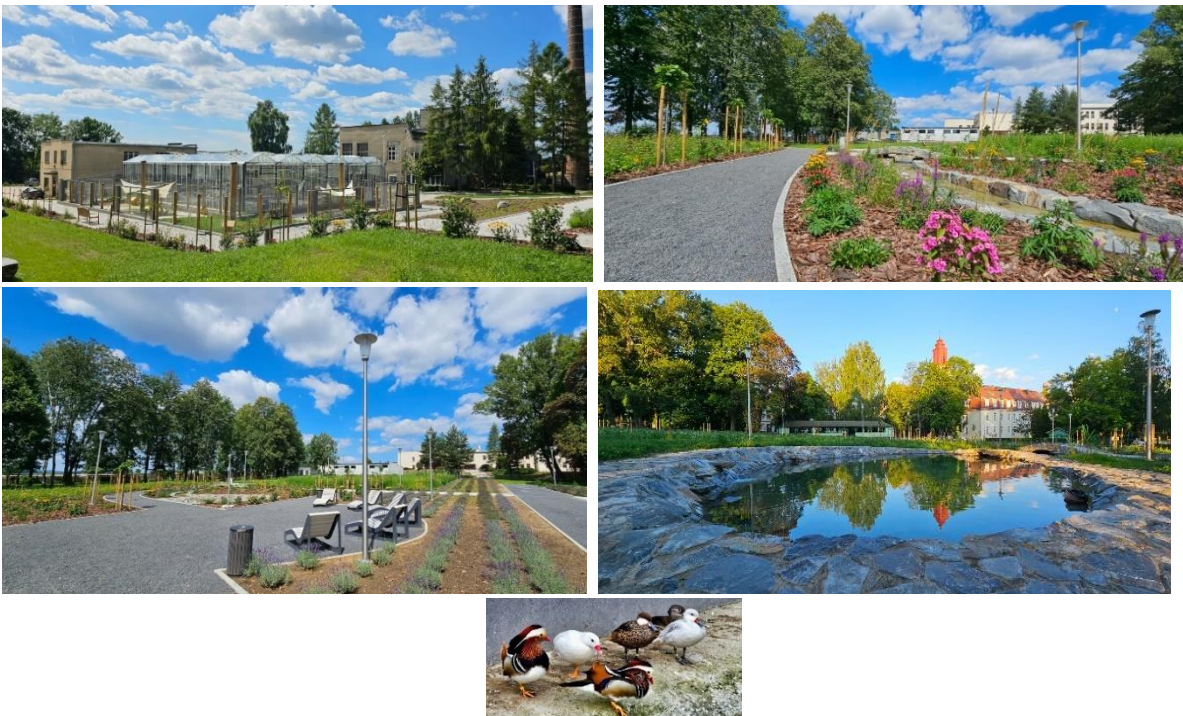
W 2023 roku na terenie województwa funkcjonowały 34 szpitale, w tym 2 szpitale jednodniowe (1 szpital jednodniowy PANMEDICA w Opolu został przekształcony i świadczy ambulatoryjne świadczenia zdrowotne). Nadzorem objęto nowy szpital, tj. NZOZ Ortopedia – Klinika Silesia w Opolu, ul. W. Biosa 31. W okresie sprawozdawczym skontrolowano 31 obiektów szpitalnych, tj. 88,6 % ujętych w ewidencji. Nieodpowiedni stan higieniczno – sanitarny i techniczny stwierdzono w 9 obiektach, co stanowiło 29 % skontrolowanych placówek.

Stwierdzone nieprawidłowości w szczególności dotyczyły:

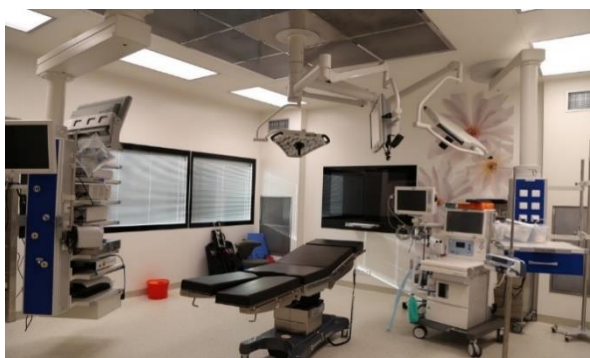
- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego:
  - powierzchni ścian i sufitów w pokojach łóżkowych i innych pomieszczeniach pomocniczych;
  - podłóg oraz ich połączeń ze ścianami,
  - stolarki drzwiowej,
  - wyposażenia szpitali, w szczególności mebli oraz sprzętu do ćwiczeń;
- braku:
  - odpowiedniej szerokości drzwi w pokojach łóżkowych, przez które odbywa się ruch pacjentów na łóżkach,
  - punktu pielęgniarskiego wraz z pokojem przygotowawczym pielęgniarskim,

- pomieszczenia brudownika,
- doposażenia brudowników w: umywalkę, płuczkę – dezynfektor oraz w wentylację mechaniczno – wyciągową,
- baterii uruchamianej bez kontaktu z dłonią oraz dozownika ze środkiem dezynfekcyjnym uruchamianym bez kontaktu z dłonią w pomieszczeniu śluzu umywalkowo - fartuchowej w izolatce;
- umywalki do mycia rąk z ciepłą i zimną wodą w pokoju łóżkowym,
- rozdziału odzieży prywatnej od roboczej w szatni dla lekarzy;
- przechodniości zespołów pomieszczeń stanowiących oddziały łóżkowe;
- pełnego dostosowania do wymogów:
- pomieszczeń higieniczno – sanitarnych w pełni dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
- niewłaściwej gospodarki odpadami medycznymi.

W skontrolowanych placówkach w 2023 r. stwierdzono również wykonanie wielu zadań, które wynikały m.in. z nałożonych decyzji administracyjnych, co przyczyniło się do poprawy stanu sanitarno – technicznego obiektów. Do użytku oddano wiele oddziałów i komórek organizacyjnych szpitali po gruntownych remontach.

Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach (m.in. ogród japoński, szklarnia do terapii pacjentów)

NZOZ Ortopedia – Klinika Silesia w Opolu

W wielu placówkach szpitalnych nadal trwają realizacje decyzji nałożonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w latach poprzednich, w zakresie poprawy stanu sanitarno – technicznego oraz funkcjonalności pomieszczeń szpitali. W niektórych szpitalach wydłużono terminy realizacji nałożonych obowiązków decyzyjnych, m. in. z uwagi na sytuację finansową szpitali oraz fakt, iż placówki w okresie epidemii były przekształcane w szpitale, przeznaczone do leczenia pacjentów z COVID – 19.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla większości szpitali, tak jak w latach ubiegłych, była woda z wodociągu publicznego. Jedynie dla 5 placówek podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę było własne ujęcie. Jakość wody podawanej z przebadanych podstawowych źródeł zaopatrzenia pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym nie budziła zastrzeżeń.

Zgodnie z § 41 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą szpital powinien posiadać rezerwowe źródło zaopatrzenia szpitala w wodę, które zapewnia co najmniej jej 12-godzinny zapas. W województwie opolskim 26 placówek posiada rezerwowe źródło wody, zgodne z wymaganiami określonymi w ww. rozporządzeniu. Zazwyczaj są to zbiorniki rezerwowe, studnia głębinowa lub wodociąg publiczny, w przypadku kiedy szpital posiada własne ujęcie jako

podstawowe źródło wody. Jednak nadal 6 obiektów szpitalnych nie posiadało rezerwowego źródła zaopatrzenia szpitala w wodę. W stosunku do 4 szpitali prowadzone jest postępowanie administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie zapewnienia rezerwowego źródła wody w podmiotach leczniczych.

Nadzór nad jakością wody w szpitalach prowadzony był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach sprawowanego monitoringu, który obejmuje również kontrolę jakości ciepłej wody użytkowej, w celu wykrywania bakterii *Legionella sp.* W 27 szpitalach przeprowadzono badanie wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella sp.* W 5 placówkach szpitalnych stwierdzono zanieczyszczenie sieci wewnętrznej bakteriami *Legionella sp.* W związku z tym, w obiektach prowadzono postępowania administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie poprawy jakości wody ciepłej w zakresie zgodnym z załącznikiem E do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294). We wszystkich placówkach jakość wody została doprowadzona do wymagań sanitarnych. Podejmowane przez szpitale działania naprawcze takie jak dezynfekcja termiczna, dezynfekcja chemiczna, przeglądy instalacji wody ciepłej, wymiana i czyszczenie elementów instalacji, w tym głowic natryskowych i węży prysznicowych przyczyniają się do poprawy jakości wody.

W zakresie stanu sanitarno – porządkowego nieprawidłowości stwierdzono w 1 obiekcie, tj. Regionalnym Ośrodku Psychiatrii Sądowej w Branicach. Osobę winną zaniedbań ukarano mandatem karnym w wysokości 200 złotych. Czystość w szpitalach utrzymywana była według wdrożonych procedur i planów higieny, określających strefy i obszary, techniki oraz częstotliwość sprzątania. We wszystkich skontrolowanych szpitalach procedury były dostępne w oddziałach oraz u osób nadzorujących przestrzeganie higieny szpitalnej. Nadzór nad utrzymaniem czystości pomieszczeń i stosowaniem procedur pełniły głównie pielęgniarki epidemiologiczne.

W zakresie postępowania z odpadami, w tym medycznymi, w województwie opolskim skontrolowano 27 szpitali. Podczas kontroli sprawdzane były warunki ich przechowywania, częstotliwość odbioru, właściwe oznakowanie worków i pojemników, co umożliwia identyfikację pochodzenia odpadów oraz ich transport wewnętrzny. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w ramach bieżących kontroli sanitarnych w placówkach szpitalnych podejmowały działania edukacyjne w kwestii zasad prowadzenia prawidłowej klasyfikacji odpadów medycznych oraz o warunkach magazynowania odpadów medycznych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 05.10.2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975).

Wszystkie skontrolowane placówki szpitalne posiadały opracowane szczegółowe procedury postępowania z odpadami medycznymi.

Odbiorem odpadów ze szpitali zajmowały się specjalistyczne firmy (głównie Remondis Medison Sp. z o. o. w Dąbrowie Górniczej, Remondis Medison Sp. z o. o. z siedzibą w Chrzanowie, Promarol Plus Sp. z o. o. z siedzibą w Sławie, EMKA S.A. z siedzibą w Żyrardowie, ECO-ABC Sp. z o. o. z siedzibą w Bełchatowie). Nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami medycznymi stwierdzono jedynie w 1 placówce, które zostały usunięte.

W 2023 r. skontrolowano 26 szpitali w zakresie postępowania z bielizną. Skontrolowane placówki korzystały z usług firm zewnętrznych zajmujących się przewozem oraz praniem bielizny szpitalnej, za wyjątkiem 1 szpitala, który w swoich strukturach posiada wydzieloną pralnię. W skontrolowanych obiektach postępowanie z bielizną szpitalną było prawidłowe, zgodne z opracowanymi i wdrożonymi procedurami/instrukcjami postępowania z bielizną.

2. Zakłady opiekuńczo – lecznicze, hospicja, inne

Na terenie województwa opolskiego w 2023 roku funkcjonowały 22 placówki udzielające stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne

Skontrolowano 16 zakładów, co stanowi 72,7 % ogółu. Wszystkie obiekty znajdowały się w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym, żaden z obiektów tej kategorii nie został oceniony negatywnie.

W skontrolowanych placówkach prowadzono drobne remonty, mające na celu odświeżenie pomieszczeń. Przyczyniło się to do poprawy warunków udzielania usług medycznych, a tym samym zwiększył się komfort pacjentów podczas pobytu w placówce.

Wszystkie kontrolowane w 2023 r. placówki zaopatrywane były w wodę z wodociągów publicznych. Jakość podawanej wody pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym nie budziła zastrzeżeń. Nadzór nad jakością wody w placówkach udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne prowadzony przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmuje również kontrolę jakości ciepłej wody użytkowej, w celu wykrywania bakterii *Legionella sp.* W 2023 r. w 9 obiektach przeprowadzono badanie ciepłej wody w kierunku obecności pałeczek *Legionella sp.* W 3 obiektach stwierdzono zanieczyszczenie sieci wewnętrznej bakteriami *Legionella sp.* W ww. obiektach prowadzono postępowania administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie poprawy jakości wody ciepłej w zakresie zgodnym z załącznikiem E do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. We wszystkich obiektach jakość wody została doprowadzona do wymagań sanitarnych.

Stan sanitarno – porządkowy skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Utrzymaniem bieżącego porządku i czystości w skontrolowanych placówkach udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne zajmował się personel zatrudniony w obiekcie, za wyjątkiem 1 obiektu, który zlecił ww. prace firmie zewnętrznej. Czystość w skontrolowanych placówkach utrzymywana była według wdrożonych procedur i planów higieny.

W województwie opolskim w 2023 r. w 16 placówkach tej kategorii skontrolowano sposób postępowania z odpadami, w tym medycznymi. W obszarze tym nie stwierdzono nieprawidłowości. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w ramach bieżących kontroli sanitarnych w podmiotach leczniczych podejmowały działania edukacyjne w kwestii zasad prowadzenia prawidłowej klasyfikacji odpadów medycznych oraz o warunkach magazynowania odpadów medycznych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 05.10.2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1975). Obiekty posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania z odpadami medycznymi na stanowiskach pracy, które

zawierały informacje dotyczące zasad selektywnego zbierania odpadów, ich magazynowania oraz transportu.

W 2023 r. w omawianej grupie obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sposobu postępowania z bielizną. W placówkach tych stosuje się głównie bieliznę wielokrotnego użytku, natomiast w niektórych obiektach również jednorazowego użytku. Skontrolowane placówki korzystały z usług firm zewnętrznych zajmujących się przewozem oraz praniem bielizny szpitalnej. Do prania oddawano bieliznę pościelową, obrusy, koce, kołdry, poduszki i odzież ochronną personelu. Wszystkie zakłady posiadały instrukcje postępowania z brudną i czystą bielizną.

3. Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice

W 2023 roku na terenie województwa opolskiego funkcjonowały 484 placówki lecznictwa otwartego. Obiekty te udzielały porad i świadczyły usługi medyczne. Skontrolowano 277 obiektów, tj. 57,2 %. Nieodpowiedni stan higieniczno – sanitarny i techniczny zakwestionowano w 8 placówkach, co stanowiło 2,9 % obiektów skontrolowanych.

Stwierdzone nieprawidłowości w szczególności dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego: powierzchni ścian i sufitów (brudne, z zaciekami, popękane, z odpadającym tynkiem i farbą);
- braku procedur w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych;
- braku okresu ważności pakietów sterylnych;
- braku wentylacji mechanicznej nawiewno – wyciągowej w zmywalni Pracowni Endoskopowej;
- braku podziału szaf na odzież wierzchnią i roboczą;
- niewłaściwego postępowania z odzieżą ochronną (prana we własnym zakresie);
- niewłaściwego postępowania z odpadami medycznymi;
- niewłaściwej kontroli nad warunkami przechowywania szczepionek oraz braku dokumentacji z elektronicznej kontroli temperatury w lodówce ze szczepionkami (decyzja z rygorem natychmiastowej wykonalności – kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie nakazów decyzji).

Skontrolowane obiekty były funkcjonalne, wyposażone odpowiednio do zakresu i rodzaju świadczonych usług. W placówkach leczniczych w tej grupie prowadzono prace remontowe polegające głównie na: odnowieniu powłok malarskich gabinetów lekarskich i innych pomieszczeń, wymianie stolarki drzwiowej, powierzchni podłogowej oraz wyposażenia gabinetów (sprzętu – unity stomatologiczne, autoklawy, sprzęt rehabilitacyjny, mebli, kozetek). W podmiotach leczniczych prowadzono kontrolę wewnętrzną w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

W 2023 r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania czystości i porządku w ww. obiektach. Utrzymaniem czystości zajmowali się zatrudnieni pracownicy tych placówek lub zatrudnieni na umowę zlecenie bądź firmy zewnętrzne. Sprzęt porządkowy i środki czystości przechowywane były w pomieszczeniach porządkowych, wyposażonych w zlewy z dozownikami na mydło w płynie, środek dezynfekcyjny do rąk oraz ręcznikami

jednorazowego użytku. W placówkach tej grupy stwierdzono odpowiedni dobór preparatów myjąco - dezynfekcyjnych stosowanych do różnego rodzaju powierzchni o ważnym okresie przydatności do użycia. Procesy mycia i dekontaminacji powierzchni oraz sprzętów medycznych prowadzone były w oparciu o opracowane plany higieny lub procedury.

W 2023 roku nieprawidłowości w postępowaniu z odpadami medycznymi stwierdzono w 4 placówkach i dotyczyły braku:

- właściwego oznakowania pojemników oraz worków na odpady medyczne w miejscu ich powstania,
- właściwego czasu magazynowania odpadów medycznych (powyżej 30 dni),
- utrzymania właściwej temperatury w miejscu wstępnego magazynowania odpadów medycznych.

W związku z powyższym, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadziły postępowanie administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie poprawy stanu w tym zakresie. Ponadto, podczas kontroli podmiotów leczniczych ww. grupy, prowadzono działania edukacyjne, dot. zasad właściwej klasyfikacji odpadów medycznych oraz warunków wstępnego magazynowania tych odpadów.

W 2023 r. w 2 placówkach tej kategorii stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z bielizną, tj.: brak szaf z podziałem na odzież wierzchnią i roboczą; niewłaściwe postępowanie z odzieżą ochronną (prana we własnym zakresie w warunkach domowych). W związku z tym, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadziły postępowanie administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie poprawy stanu w tym zakresie. Skontrolowane placówki posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania z brudną i czystą bielizną.

4. Inne placówki (zakłady badań diagnostycznych, medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej oraz inne placówki świadczące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne)

Na terenie województwa opolskiego w 2023 roku działało łącznie 378 obiektów z grupy pozostałych zakładów świadczących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne. Skontrolowano 160 placówek, tj. 42,3 %. Nieodpowiedni stan higieniczno – sanitarny i techniczny stwierdzono w 3 placówkach, co stanowiło 1,8 % obiektów skontrolowanych.

Stwierdzone nieprawidłowości w szczególności dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego pomieszczenia sterylizatorni;
- braku dokumentacji z przeprowadzonych kontroli wewnętrznych w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych;
- niewłaściwie oznakowanego sprzętu porządkowego.

Stan sanitarno – porządkowy skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń, za wyjątkiem 1 placówki. Stwierdzono niewłaściwie oznakowany sprzęt do utrzymania czystości wg stref czystości.

W 2023 roku nieprawidłowości w postępowaniu z odpadami medycznymi stwierdzono w 1 placówce i dotyczyły braku: właściwego czasu magazynowania odpadów medycznych (powyżej 30 dni). W związku z powyższym, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadziły postępowanie administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie poprawy stanu w tym zakresie.

Nie wnoszono zastrzeżeń do sposobu postępowania oraz przechowywania bielizny w tej grupie obiektów. Skontrolowane obiekty posiadały opracowane i wdrożone instrukcje postępowania z bielizną czystą i brudną.

5. Indywidualne, Specjalistyczne i Grupowe Praktyki Lekarskie i Pielęgniarskie

Na terenie województwa opolskiego w 2023 roku funkcjonowało 1269 indywidualnych i grupowych praktyk lekarskich, 56 indywidualnych i grupowych praktyk pielęgniarek oraz 19 innych działalności leczniczych wykonywanych przez praktykę zawodową (łącznie 1344 obiekty). Skontrolowano 451 obiektów, tj. 33,5 % ogółu.

W 2023 r. stan sanitarny negatywnie oceniono w 3 obiektach. Stwierdzone nieprawidłowości w szczególności dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego mebli (kozetki lekarskiej, fotela ginekologicznego);
- pokrycia mebli materiałem uniemożliwiającym jego mycie i dezynfekcję (kanapa, huśtawka, lada rejestracyjna, zagłówki na ścianach pokryte materiałem welurowym);
- braku dokumentacji z przeprowadzonych kontroli wewnętrznych w zakresie realizacji działań zapobiegających szerezeniu się zakażeń i chorób zakaźnych;
- niewłaściwie oznakowanego sprzętu porządkowego;
- niewłaściwej gospodarki odpadami medycznymi.

W gabinetach działających w ramach indywidualnych i grupowych praktyk lekarskich pielęgniarskich na terenie województwa opolskiego stan sanitarno – techniczny, funkcjonalność oraz wyposażenie w sprzęt były odpowiednie do udzielanych w nich świadczeń. W ww. placówkach leczniczych prowadzono prace remontowe polegające głównie na: odnowieniu powłok malarskich gabinetów lekarskich i innych pomieszczeń, wymianie stolarki drzwiowej, powierzchni podłogowej, oświetlenia oraz wyposażenia gabinetów (mebli, blatów roboczych, kozetek), urządzeniu pomieszczeń do dekontaminacji narzędzi wraz z ciągiem technologicznym. W gabinetach zabiegowych, w których wykorzystywane są narzędzia wielokrotnego użytku, obserwuje się ciągłe doskonalenie procesu dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, poprzez zakup myjek ultradźwiękowych, termodezynfektora do mycia i dezynfekcji narzędzi stomatologicznych, coraz to nowszych, skuteczniejszych środków dezynfekcyjnych, a także nowych autoklawów. Również kontrola procesów sterylizacji przebiega przy zastosowaniu bardziej czułych wskaźników. Zatem przeprowadzone przez właścicieli praktyk lekarskich i pielęgniarskich remonty i modernizacje gabinetów oraz zakup nowoczesnego sprzętu i aparatury przyczyniają się do poprawy funkcjonalności obiektów i poziomu świadczonych usług.

W omawianej grupie obiektów w zakresie utrzymania porządku i czystości pomieszczeń indywidualnych, specjalistycznych i grupowych praktyk lekarskich oraz pielęgniarskich nieprawidłowości stwierdzono w 2 praktykach lekarskich, dotyczące niewłaściwie opracowanej

procedury mycia i dezynfekcji powierzchni trudno zmywalnych oraz nieoznakowanego sprzętu do utrzymania czystości wg stref czystości.

W 2023 roku nieprawidłowości w postępowaniu z odpadami medycznymi stwierdzono w 2 placówkach i dotyczyły m.in. braku:

- właściwego oznakowania pojemników oraz worków na odpady medyczne,
- właściwego czasu przechowywania odpadów medycznych na stanowisku pracy (powyżej 72 h),
- właściwych warunków sanitarnych przy urządzeniu chłodniczym służącym do magazynowania odpadów medycznych (brak powierzchni łatwej do utrzymania w czystości w obrębie lodówki, brak rękawiczek jednorazowego użytku, preparatu do dezynfekcji rąk, kosza na zużyte rękawiczki).

W związku z powyższym, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadziły postępowanie administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie poprawy stanu w tym zakresie.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego również w tej grupie podmiotów leczniczych prowadzących praktykę zawodową prowadziły działania edukacyjne w zakresie:

- zasad właściwej klasyfikacji odpadów medycznych oraz warunków wstępnego magazynowania tych odpadów,
- postępowania z amalgamatem w gabinetach stomatologicznych, w których jest on stosowany oraz usuwane są wypełnienia amalgamatu lub zęby zawierające takie wypełnienie (konieczność wyposażenia takich gabinetów w separator amalgamatu).

W 2023 r. nie wnoszono zastrzeżeń do sposobu postępowania oraz przechowywania bielizny w tej grupie obiektów. Skontrolowane obiekty posiadały opracowane i wdrożone instrukcje postępowania z bielizną czystą i brudną.

V. Stan sanitarny środowiska pracy

Głównym kierunkiem działań pionu Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. opolskiego w 2023 roku było prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy i oceną narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Podobnie jak w roku ubiegłym, w sezonie letnim zintensyfikowano działania kontrolne, szczególnie udostępnianych w elektronicznej sprzedaży internetowej, produktów biobójczych z grupy 18 i 19, tj. produktów zabezpieczających przed ugryzieniami owadów, takich jak komary, kleszcze i meszki oraz związanych z nimi zagrożeń.

Prowadzono również nadzór nad przestrzeganiem obowiązującego prawa chemicznego, w tym uczestniczono w organizowanym przez Europejską Agencję Chemikaliów w Helsinkach wspólnotowym projekcie REACH-ENFORCE-11 (REF-11), który skoncentrowany był na substancjach i mieszaninach wprowadzanych do obrotu w Unii Europejskiej i Europejskim Obszarze Gospodarczym (UE i EOG), przede wszystkim w zakresie kontroli karty charakterystyki, które zostały zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/878.

W ramach pozostałych kierunków działań:

- Przeprowadzano kontrole warunków pracy w zakładach woj. opolskiego, które dotyczyły oceny stanowisk pracy pod kątem narażenia zawodowego na szkodliwe czynniki chemiczne, fizyczne, biologiczne oraz rakotwórcze lub mutagenne występujące na stanowiskach pracy. Sprawdzano zabezpieczenie pracowników przed niekorzystnym działaniem czynników środowiska pracy poprzez zastosowanie odpowiednich środków ochrony zbiorowej i indywidualnej. Kontrolowano, czy pracodawcy dokonują oceny ryzyka zawodowego pracowników i czy uwzględnia ona wszystkie istotne zagrożenia istniejące na stanowiskach pracy. Dokonywano oceny stanu zaplecza sanitarno-higienicznego.
- W ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”, sprawdzano przygotowanie pracodawców do prowadzenia prac przy zabezpieczaniu i usuwaniu azbestu lub materiałów zawierających azbest, w zakresie zapewnienia ochrony pracowników przed szkodliwymi działaniami włókien azbestu.
- Przeprowadzano kontrole producentów, importerów i dystrybutorów produktów chemicznych oraz stosujących te produkty w działalności zawodowej, z zakresu przestrzegania przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach.
- Nadzorowano przestrzeganie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zakresie wprowadzania do obrotu prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3.
- Monitorowano firmy wprowadzające do obrotu produkty biobójcze pod kątem przestrzegania zakazu stosowania substancji czynnych, które nie mogą wchodzić w skład produktów biobójczych.
- Prowadzono i koordynowano nadzór w zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania w działalności zawodowej detergentów.

- Prowadzono i koordynowano nadzór w zakresie wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku produktów kosmetycznych.

Struktura zakładów pracy

W 2023 roku w ewidencji pionu Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego figurowało **2714** zakładów pracy, w których zatrudniano 125800 pracowników. Większość zakładów pracy to zakłady małe, zatrudniające do 9 osób. Nadzór nad zakładami pracy sprawowało w woj. opolskim 11 Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych oraz Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu. Liczbę zakładów objętych ewidencją PIS województwa opolskiego i zatrudnionych w nich osób przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba zakładów objętych ewidencją w latach 2022 – 2023, w województwie opolskim, według powiatów

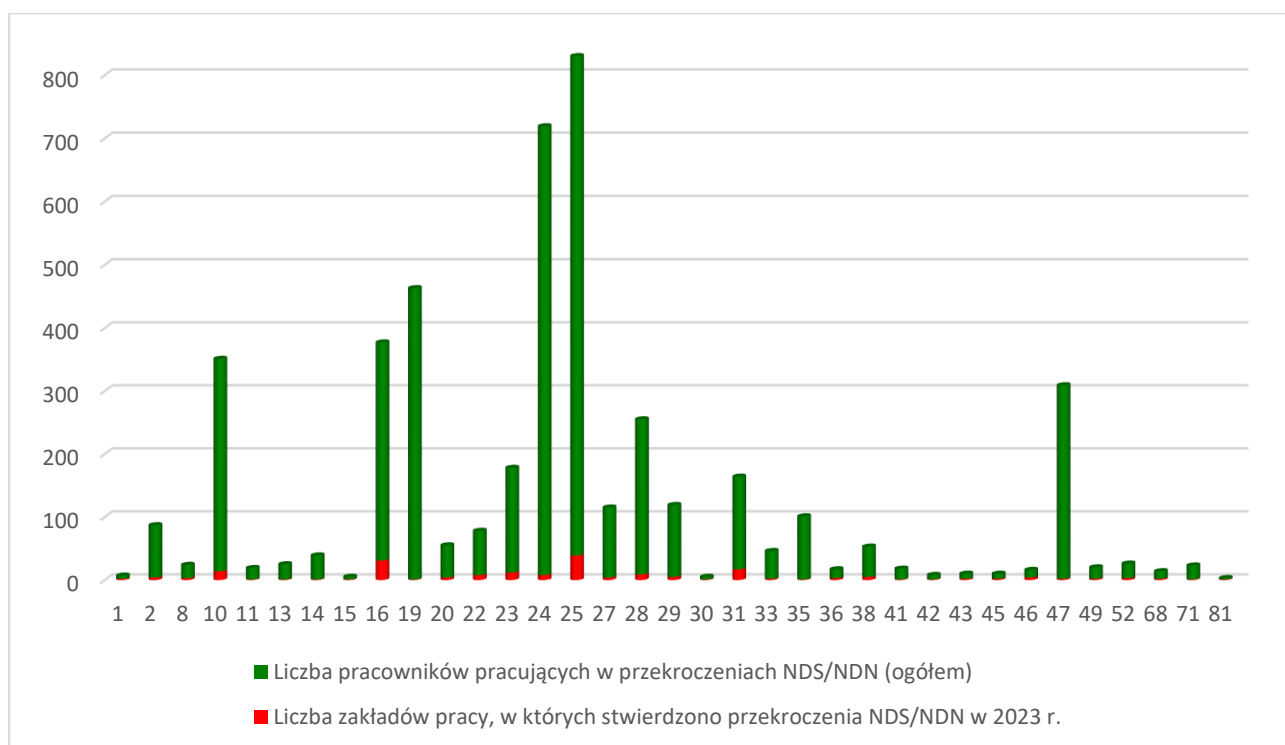
Lp.	PSSE	Liczba zakładów objętych ewidencją		Liczba zatrudnionych w zakładach objętych ewidencją	
		2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1.	Brzeg	270	273	10689	10637
2.	Głubczyce	168	177	5615	5715
3.	Kędzierzyn-Koźle	199	203	12725	12974
4.	Kluczbork	179	160	6244	6139
5.	Krapkowice	173	189	11179	12145
6.	Namysłów	208	210	6124	6071
7.	Nysa	336	348	12576	12649
8.	Olesno	399	316	8093	7339
9.	Opole	791	430	34584	34635
10.	Prudnik	169	166	5520	5676
11.	Strzelce Opolskie	236	241	10696	11812
12.	WSSE Opole	1	1	8	8
Razem		3129	2714	124053	125800

Warunki higieniczno-sanitarne w zakładach pracy

W 2023 r. pion Higieny Pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. opolskiego skontrolował 827 zakładów, w których zatrudnionych było 59463 pracowników, tj. 47,3 % ogółem zatrudnionych w zakładach objętych ewidencją. Przeprowadzono łącznie 953 kontrole.

Na 2714 podmiotów w ewidencji w 198 pracownicy pracują w przekroczeniu normatywów higienicznych. Najliczniejsze grupy pracowników narażonych to zatrudnieni w zakładach następujących branż:

- produkcja metalowych wyrobów gotowych (PKD 25) – 821 pracowników narażonych w 39 zakładach pracy,
- produkcja metali (PKD 24) – 711 pracowników narażonych w 8 zakładach,
- wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (PKD 19) – 462 pracowników narażonych w 1 zakładzie (jest to zakład zatrudniający ok. 1500 pracowników),
- produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów (PKD 16) – 346 pracowników narażonych w 31 zakładach,
- artykuły spożywcze (PKD 10) – 337 pracowników narażonych w 14 zakładach,
- handel detaliczny (PKD 47) – 307 pracowników narażonych w 2 zakładach (osoby zatrudnione w centrum dystrybucyjnym pracujące w narażeniu na mikroklimat zimny).

Wykres 1. Liczba zakładów woj. opolskiego z przekroczeniami normatywów higienicznych wg branż

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. opolskiego zanotowano w 2023 r. liczbę 4421 pracowników narażonych na działanie czynników szkodliwych o poziomach przekraczających najwyższe dopuszczalne stężenia/natężenia, tj. na takie poziomy, które stwarzają ryzyko powstania niekorzystnych skutków zdrowotnych spowodowanych tymi czynnikami, w tym chorób zawodowych. Struktura narażenia na poszczególne grupy czynników była następująca:

- 4341 pracowników narażonych na czynniki fizyczne,
- 204 pracowników narażonych na pyły,
- 53 pracowników narażonych na czynniki chemiczne.

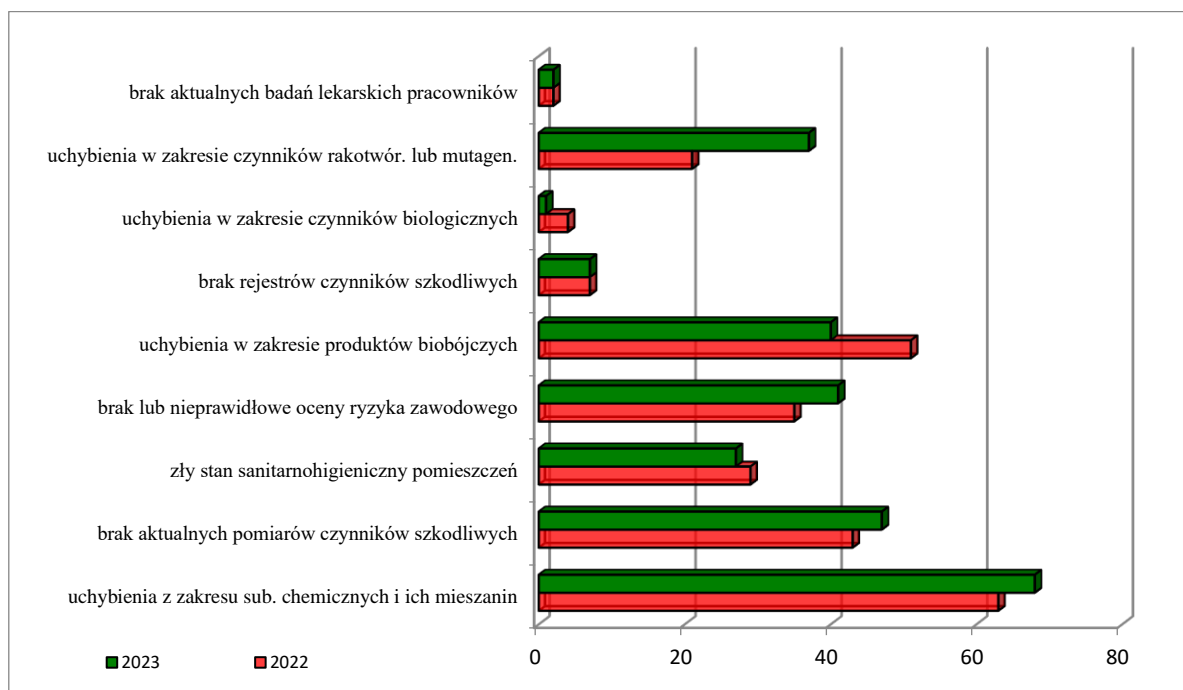
Tabela 2. Liczba osób narażonych na poszczególne grupy czynników szkodliwych w latach 2013 – 2023 w województwie opolskim

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hałas	3344	3376	3239	3148	3408	3247	3502	3266	3244	3300	3676
Pył	386	340	315	307	322	302	234	193	190	160	204
Czynniki chemiczne	55	63	83	82	31	59	166	111	75	49	53
Drgania mechaniczne	124	56	80	101	95	75	82	55	69	61	49

Kontrole w zakresie przestrzegania przez pracodawców przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przeprowadzone w 2023 r. wykazały następujące najczęściej stwierdzone uchybienia w zakresie:

- substancji chemicznych i ich mieszanin – w 68 zakładach pracy (w 2022 r. w 63 zakładach),
- produktów biobójczych – w 40 zakładach (w 2022 r. w 51 zakładach),
- nieaktualnych pomiarów czynników szkodliwych – w 47 zakładach (w 2022 r. w 43 zakładach),
- braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego – w 41 zakładach (w 2022 r. w 35 zakładach).

Część stwierdzanych nieprawidłowości nie wynika z celowego unikania przestrzegania prawa, a raczej z niezrozumienia obowiązujących przepisów przez służby BHP (zwłaszcza w zakresie prawodawstwa chemicznego), stosowanie nieaktualnych przepisów, a przede wszystkim nie nadążanie za ich zmianą, a co za tym idzie brakiem świadomości o nowym podejściu prawnym. W trakcie kontroli pracownicy PIS przeprowadzali rozmowy z pracodawcami, służbą bhp, kadrą kierowniczą, wyjaśniając te aspekty dotyczące obowiązków nałożonych prawem, które sprawiają największe trudności w prawidłowej realizacji, tj. dokonywanie oceny ryzyka zawodowego, sporządzanie instrukcji stanowiskowych, korzystanie z kart charakterystyki niebezpiecznych chemikaliów przy ich sporządzaniu, stosowanie przez pracowników technicznych, organizacyjnych i indywidualnych środków ochrony, zgodnych z zaleceniami zawartymi w kartach charakterystyki (zwracano uwagę na to czy środki ochrony indywidualnej posiadają odpowiednie certyfikaty), podejmowanie działań zapobiegających zakażeniom krwiopochodnym, identyfikacja czynników rakotwórczych lub mutagennych. Wyjaśniano aspekty dotyczące stosowania produktów biobójczych w świetle obowiązującego prawa. Propagowano zachowania prozdrowotne, które zobowiązują do określonych zachowań, w szczególności na stanowiskach pracy, na których pracownicy mają kontakt z czynnikami biologicznymi i rakotwórczymi lub mutagennymi. Szczegółowy rozkład nieprawidłowości obrazuje wykres 2. Liczba zakładów, w których stwierdza się nieprawidłowości oscyluje na poziomie podobnym jak w roku poprzednim.

Wykres 2. Liczba zakładów w województwie opolskim, w których stwierdzono nieprawidłowości w 2023 roku, w porównaniu z rokiem 2022

Narażenie na czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

Narażenie zawodowe pracowników woj. opolskiego na czynniki rakotwórcze lub mutagenne jest na bieżąco monitorowane, a dane weryfikowane. W 2023 r. czynniki rakotwórcze lub mutagenne w środowisku pracy występowały w **536** zakładach. W **247** skontrolowanych podmiotach w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne pracowały **4893** osoby, w tym **1487** kobiet. Czynniki rakotwórczymi i mutagennymi najczęściej występującymi na stanowiskach pracy były:

Procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym:

- prace związane z narażeniem na pył drewna – występuje przy pozyskiwaniu i obróbce drewna oraz przy procesach produkcyjnych;
- prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy – występuje w przemyśle metalurgicznym, przemyśle materiałów budowlanych, przemyśle paliwowo-energetycznym;
- prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla – narażeni są głównie kierowcy zawodowi, maszyniści, mechanicy samochodowi, operatorzy sprzętu ciężkiego, operatorzy wózków widłowych spalinowych, pracownicy stacji diagnostycznych;
- prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika – bezpośredni kontakt z olejami przepracowanymi ze skórą jest w warsztatach samochodowych;

- procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, obecnych w sadzy węglowej, smołach węglowych i pakach węglowych – występuje w zakładach koksowniczych, odlewniczych, kominiarskich.

Czynniki fizyczne – promieniowanie jonizujące – źródłami są izotopy, urządzenia takie jak: aparaty RTG, tomografy, mammografy stosowane w zakładach ochrony zdrowia oraz prześwietlanie w procesach produkcyjnych.

Chemiczne substancje rakotwórcze lub mutagenne:

- formaldehyd – służący głównie do utrwalania materiału biologicznego w zakładach ochrony zdrowia; jak również stosowany do produkcji i montażu wyrobów przemysłowych;
- leki cytostatyczne (m.in. azacytydyna, cisplatyna, cyklofosfamid, cytarabina, dakarbazyna, doksorubicyna, etopozyd, fluorouracyl, gemcytabina, irynotekan, karboplatyna, metotreksat, mitoksantronu chlorowodorek, oksaliplatyna, paklitaksel, topotekan) – stosowane w zakładach ochrony zdrowia w leczeniu pacjentów;
- związki chromu VI-wartościowego (tj.: chromian(VI)potasu, dichromian(VI)potasu, tlenek chromu(VI)) – stosowane w badaniach laboratoryjnych oraz procesach galwanicznych, powstające w trakcie spawania;
- benzyna niskowrząca niespecyfikowana – sprzedaż paliw ciekłych;
- azbest – firmy usuwający i składający wyroby zawierające azbest;
- tlenek niklu manganu-kobaltu litu; wodorotlenek manganu-kobaltu-litu – produkcja materiałów katodowych;

inne substancje klasyfikowane jako rakotwórcze lub mutagenne kat. 1A lub 1B (m.in. acetaldehyd; akrylamid; akrylonitryl; antrachinon; arsenian(III)sodu; benzen; benzo(a)antracen; benzo(a)piren; benzo(b)fluoranten; benzo(e)piren; benzo(j)fluoranten; benzo(k)fluoranten; benzydyna; bromian(V)potasu; chinolina; chloramfenikol; chlorek N,N-dimetylosulfamidu; chlorek winylu (chloroeten); chlorowodorek fenylhydrazyny; chryzen; czerwień zasadowa 9; diazotan(V)niklu; dibenzo(a,h)antracen; dichlorek kobaltu; dichlorek niklu(II); fenoloftaleina; heksachlorobenzen; kadm (piroforyczny); karbendazym; kwas arsenowy(V) i jego sole; kobalt; kumen; nitrofen; o-aminoazotoluen; o-anizydyna; o-dianizydyna; o-toluidyna; p-krezydyna; siarczan hydrazyny; siarczan(VI)kadmu(II); siarczan(VI)kobaltu(II); siarczan(VI)niklu(II); spirodiklofen; tioacetamid; tlenek etylenu; tlenek arsenu(III); tlenek kobaltu; tlenek propylenu; trichloroeten; związki berylu z wyjątkiem glinokrzemianów berylu i związków wymienionych w innym miejscu wykazu; 4-chloro-2-metyloanilina; 3,3-dimetoksybenzydyna; 4-chloroanilina; 4,4'-diaminodifenylometan; 2,4-diaminotoluen; 4,4'-tiodianilina; 4,4'-oksydianilina; 3,3'-dichlorobenzydyna; 3,3'-dimetylobenzydyna; 3,3'-dimetylo-4,4'-diaminodifenylometan; 4,4'-metyleno-bis-(2-chloroanilina); 4-aminoazobenzen; 4-aminodifenylo; 2-naftyloamina; 2,4-diaminoanizol; 1,3-dichloro-2-propanol; 1,2-dichloroeten) – instytuty naukowo-badawcze i laboratoria.

Azbest

W ramach realizacji programu wieloletniego pn. „Program oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” w 2023 r., jak i w latach ubiegłych, upoważnieni przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. opolskiego przeprowadzili czynności kontrolne w zakładach zajmujących się usuwaniem bądź transportem wyrobów/odpadów zawierających azbest. Celem

Programu jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych i środowiskowych spowodowanych azbestem poprzez jego sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

W 2023 r. liczba zgłoszonych prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest na terenie województwa opolskiego wynosiła 134. Zgłoszenia dokonało 16 zakładów. W zgłoszeniach poinformowano o zamiarze wykonania 526 prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest (w tym niektóre zgłoszenia dotyczyły również odbioru wyrobów zawierających azbest) oraz 548 miejscach, z których odebrano wyłącznie odpady zawierające azbest. Zakłady, które dokonały ww. zgłoszeń to w większości podmioty mające siedzibę poza woj. opolskim (było to 14 zakładów, które dokonały 122 zgłoszeń). Dwie firmy mające siedzibę na terenie woj. opolskiego dokonały 12 zgłoszeń o planowanych pracach. Ocenie poddano 7 firm zajmujących się usuwaniem/zabezpieczaniem/transportem wyrobów zawierających azbest, w tym 2 z terenu woj. opolskiego. W skontrolowanych firmach nie stwierdzono przekroczeń wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia azbestu. Ustalono, że przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest zatrudnione były 62 osoby.

Narażenie na czynniki biologiczne

Spośród 2714 zakładów pracy nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną woj. opolskiego, w 955 podmiotach występują szkodliwe czynniki biologiczne, w których narażone są 25424 osoby. W roku 2023 skontrolowano 143 zakłady pod kątem spełnienia wymagań w zakresie czynników biologicznych. Przeprowadzono 144 kontrole w ww. zakładach z zakresu oceny spełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Skontrolowane podmioty to głównie zakłady opieki zdrowotnej oraz zakłady przemysłu spożywczego – ubojnie, przetwórnictwo mięsa, piekarnie, zakłady produkujące żywność, działalności rolniczej – uprawy roślin i hodowle zwierząt.

W dalszym ciągu największą trudność sprawia pracodawcom właściwe dokumentowanie ocen ryzyka zawodowego pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych. W 2023 r. wydano 6 decyzji nakazujących pracodawcom dokonanie oceny ryzyka zawodowego, uwzględniającą informacje dot. rodzaju szkodliwych czynników biologicznych na które jest lub może być narażony pracownik.

Choroby zawodowe

W 2023 r. w województwie opolskim stwierdzono 13 przypadków chorób zawodowych, natomiast w 8 przypadkach odmówiono stwierdzenia choroby zawodowej.

Stwierdzone przypadki dotyczyły następujących chorób:

- Choroby zakaźne i pasożytnicze – 7 przypadków;
- Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat – 4 przypadki;

- Po 1 przypadku z następujących pozycji z wykazu chorób zawodowych: przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy oraz przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli.

Nadzór nad chemikaliami

Substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym stwarzające zagrożenie

W ewidencji PIS woj. opolskiego w 2023 r. w ogólnej liczbie zakładów, które wprowadzały do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach, udostępniały je na rynku oraz stosowały substancje chemiczne i ich mieszaniny, było:

- 19 producentów,
- 7 importerów,
- 299 dystrybutorów,
- 40 formulatorów (tj. producentów mieszanin),
- 1078 stosujących chemikalia w działalności zawodowej.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 183 podmioty zajmujące się obrotem substancjami chemicznymi i ich mieszaninami. Kontrole obejmowały ocenę realizacji zagadnień dotyczących: rejestracji substancji, wprowadzania do obrotu substancji chemicznych stwarzających zagrożenie i ich mieszanin, ocenę kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych, ocenę klasyfikacji substancji i mieszanin chemicznych, ocenę oznakowania opakowania substancji i mieszaniny chemicznej, magazynowania/przechowywania chemikaliów.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie stwierdzono w 68 zakładach (63 w 2022 r.). Uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin to:

a) Kontrole warunków pracy – stosowanie chemikaliów

- Brak spisu stosowanych substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie – 7 zakładów.
- Przechowywanie mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie w pojemnikach nieprawidłowo oznakowanych – 2 zakłady.
- Brak wdrożenia środków kontroli ryzyka określonych w kartach charakterystyki stosowanych w działalności profesjonalnej mieszanin chemicznych – 1 zakład.
- Brak lub nieprawidłowa karta charakterystyki – 5 zakładów.
- Nieprawidłowe oznakowanie produktu – 2 zakłady.
- Brak instrukcji magazynowania produktów chemicznych stwarzających zagrożenie – 1 zakład.
- Brak instrukcji stanowiskowej bezpiecznego stosowania mieszanin chemicznych – 2 zakłady.

b) Wprowadzanie do obrotu

- Nieaktualne/nieprawidłowe karty charakterystyki substancji/mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie – 22 zakłady.

- Brak karty charakterystyki – 10 zakładów.
- Nieprawidłowe oznakowanie mieszanin (np. niewłaściwe hasło ostrzegawcze/zwroty H i P, brak hasła ostrzegawczego, brak lub nieprawidłowe piktogramy, brak informacji w języku polskim, nieczytelne oznakowanie, itp.) – 39 zakładów.
- Brak instrukcji magazynowania produktów chemicznych stwarzających zagrożenie – 4 zakłady.
- Brak poinformowania Inspektora do Spraw Substancji Chemicznych o wprowadzaniu do obrotu mieszanin stwarzających zagrożenie – 2 zakłady.
- Brak realizacji obowiązków dot. publikacji wykazu (arkusza) danych składników zawartych we wprowadzanych do obrotu detergentach - 1 zakład.
- Brak przedstawienia dokumentów potwierdzających przeprowadzenie badań w kierunku spełnienia kryteriów dla całkowitej biodegradacji tlenowej wprowadzanych do obrotu w żelach do prania i płynach do płukania tkanin – 1 zakład.
- Wprowadzanie do obrotu za pośrednictwem portalu internetowego *Allegro.pl* produktów zawierających etykiety z graficznie przedstawionymi środkami spożywczymi – 4 zakłady.

Na usunięcie ww. nieprawidłowości zostało wydanych 36 decyzji administracyjnych, zawierających 100 nakazów. W przypadkach, w których uchybieniem było stosowanie chemikaliów nieprawidłowo oznakowanych, przekazano stosowną informację właściwemu terenowo PPIS, ze względu na siedzibę producenta i/lub dostawcy, podmiotu odpowiedzialnego za prawidłowe oznakowanie. Taki system wzajemnego informowania się organów PIS, funkcjonujący od lat, ułatwia eliminowanie z rynku wprowadzania nieprawidłowo oznakowanych niebezpiecznych chemikaliów.

Produkty biobójcze

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi w roku 2023 pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili 185 kontroli, w tym 151 kontroli w podmiotach wprowadzających do obrotu / udostępniających na rynku tj. u producentów, dystrybutorów i detalistów i 34 kontrole w podmiotach stosujących produkty biobójcze w działalności zawodowej. W trakcie kontroli dokonywano oceny informacji zamieszczonych na etykietach w ulotkach informacyjnych i materiałach reklamowych, przekazywanych przez producentów/ dostawców produktów.

Przedmiotem kontroli były zagadnienia dotyczące: posiadania i ważności stosownego pozwolenia na udostępnianie na rynku i stosowanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktu biobójczego (pozwolenie, zezwolenie na handel równoległy, pozwolenie na obrót) – na podstawie art. 5 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o produktach biobójczych, zgodności rodzaju i przeznaczenia produktu z danymi figurującymi w pozwoleniach oraz Wykazie Produktów Biobójczych, prowadzonym przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych – na podstawie art. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o produktach biobójczych, sprawdzenia statusu prawnego substancji czynnej, (czy została zatwierdzona lub czy jest w trakcie zatwierdzania), dostępności karty charakterystyki produktu biobójczego, sporządzonej na zasadach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (REACH).

Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 40 podmiotach. Dotyczyły one:

– **Udostępnianie na rynku**

- Udostępnianie na rynku produktu biobójczego po upływie terminu ważności – 9 zakładów.
- Udostępnianie na rynku mieszaniny chemicznej niewłaściwie oznakowanej wprowadzającej w błąd konsumentów poprzez sugerowanie działania biobójczego – 1 zakład.
- Udostępnianie na rynku produktów biobójczych bez stosownego pozwolenia na obrót – 20 zakładów.
- Nieprawidłowa reklama produktu biobójczego oferowanego w sprzedaży e-commerce – 2 zakłady.
- Udostępnianie na rynku produktu biobójczego zawierającego niedozwoloną substancję czynną – 3 zakłady.
- Udostępnianie na rynku produktu biobójczego o zawyżonej dacie ważności - 1 zakład.
- Udostępnianie nieprawidłowo oznakowanego produktu biobójczego (m.in. brak zwrotu określającego rodzaj zagrożenia, brak/niewłaściwe wymiary piktogramów, nieczytelna etykieta, brak oznakowania w języku polskim) – 14 zakładów.

– **Wprowadzanie do obrotu**

- Nieprawidłowa reklama produktu biobójczego na aukcjach internetowych – 1 zakład.
- Wprowadzanie do obrotu poprzez sprzedaż internetową na portalu Allegro.pl produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia – 1 zakład.
- Nieprawidłowe oznakowanie wprowadzanego do obrotu produktu biobójczego – 1 zakład.
- Wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych niezgodnie z warunkami pozwolenia – 1 zakład.

– **Stosowanie w działalności zawodowej**

- Stosowanie produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia na obrót – 2 zakłady.
- Stosowanie nieprawidłowo oznakowanego produktu biobójczego – 1 zakład.
- Stosowanie produktu biobójczego niezgodnie z warunkami uzyskanego pozwolenia – 1 zakład.

W stosunku do podmiotów znajdujących się pod nadzorem PIS woj. opolskiego wydano decyzje administracyjne zawierające 90 nakazów usunięcia uchybień. Część podmiotów, w których stwierdzono udostępnianie na rynku lub stosowanie produktów biobójczych, bez stosownego pozwolenia zwróciły te środki do ich producentów lub dostawców. Z kolei kontrole przeprowadzone u stosujących w działalności zawodowej, które wykazały nieprawidłowości w zakresie nieprawidłowego oznakowania przekazano właściwym terenowo PPIS, ze względu na siedzibę producenta i dystrybutora. Działania kontrolne i represyjne w celu uzyskania poprawy we wdrażaniu wymogów prawa przez podmioty wprowadzające do obrotu produkty biobójcze, będą kontynuowane.

Podobnie jak w roku ubiegłym, w sezonie letnim, tj. od czerwca do września 2023 r. zintensyfikowano działania kontrolne, szczególnie udostępnianych w elektronicznej sprzedaży internetowej, produktów biobójczych z grupy 18 i 19, tj. produktów zabezpieczających przed

ugryzieniami owadów, takich jak komary, kleszcze i meszki oraz związanymi z nimi zagrożeniami. Przeprowadzono łącznie 62 kontrole podmiotów udostępniających produkty, w tym 17 kontroli e-commerce, oceniając 369 produktów biobójczych. Stwierdzono, że spośród udostępnianych produktów 27 było nieprawidłowych, z czego 16 produktów nie posiadało pozwolenia na obrót, 14 produktów było nieprawidłowo oznakowanych, 6 produktów biobójczych udostępniano po terminie ważności. Wydano 7 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości, w 7 przypadkach prowadzone było dalsze postępowanie wyjaśniające.

Prekursory narkotyków kategorii 2 i 3

W 2023 r. pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego znajdowało się:

- 30 podmiotów wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 i 3 (w tym 4 kategorii 2 i 28 kategorii 3) – przeprowadzono 13 kontroli,
- 83 podmioty stosujące prekursory narkotyków kategorii 2 i 3 – przeprowadzono 20 kontroli.

W zakresie nadzoru nad stosowaniem prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 sprawdzano: deklaracje klientów dotyczące specjalnego zastosowania prekursorów kategorii 2, dokumenty handlowe dotyczące zakupu, sposób zabezpieczania prekursorów kategorii 2 i 3 przed dostępem osób trzecich, oznakowanie i dostępność kart charakterystyki, szacunkowe zużycie.

Podczas kontroli przeprowadzonych w 2023 r. stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie prekursorów narkotykowych w 5 zakładach, dot. głównie braku dokonania rejestracji we właściwym organie krajowym, którym jest Prezes Biura do Spraw Substancji Chemicznych przez stosujących w działalności zawodowej czerwony fosfor (prekursor narkotykowy kat. 2A w ilości przekraczającej wartość progową 0,1 kilograma).

Projekt REACH-EN-FORCE-11 (REF-11)

Europejski projekt REACH-ENFORCE-11 (REF-11) koncentrował się na kontroli kart charakterystyki substancji i mieszanin wprowadzanych do obrotu w Unii Europejskiej i Europejskim Obszarze Gospodarczym (UE i EOG), które zostały zmienione rozporządzeniem (UE) 2020/878. W zakres projektu REF-11 wchodziły tylko karty charakterystyki w nowym formacie (a dostarczone w okresie przejściowym) lub dostarczone odbiorcom substancji/mieszaniny po dniu 31.12.2022 r. W ramach jego realizacji przeprowadzono łącznie kontrole w 34 podmiotach, w trakcie których oceniono 76 kart charakterystyki produktów chemicznych, z czego:

- producenci – 3 podmioty (skontrolowano 4 substancje);
- formulatorzy – 14 podmiotów (skontrolowano 32 produkty, w tym 7 produktów biobójczych);
- importer – 1 podmiot (skontrolowano 2 produkty);
- dystrybutor – 13 podmiotów (skontrolowano 33 produkty);
- użytkownik końcowy – 3 podmioty (skontrolowano 5 produktów).

Stwierdzono nieprawidłowości w 4 podmiotach dot. 10 produktów chemicznych.

Projekt jest na etapie oceny przez Główny Inspektorat Sanitarny.

Produkty kosmetyczne

W ewidencji PIS woj. opolskiego w 2023 r. znajdowało się 149 obiektów podlegających obowiązkowi związanym z przepisami w zakresie produktów kosmetycznych. Przeprowadzono w nich łącznie 170 kontroli.

W ramach bieżącego nadzoru nad produktami kosmetycznymi w 2023 roku skontrolowano podmioty wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne. Właściciele kontrolowanych obiektów posiadali swój zakład produkcyjny i zajmowali się wytwarzaniem oraz konfekcjonowaniem produktów kosmetycznych (5 zakładów) lub zlecali podwykonawstwo firmom zewnętrznym i wprowadzali do obrotu wytworzone produkty pod własną nazwą i znakiem towarowym (7 zakładów). W trakcie czynności kontrolnych wykazano, iż 1 producent zawiesił swoją działalność, z kolei 8 podmiotów nie wprowadzało do obrotu produktów kosmetycznych.

W zakresie warunków wytwarzania oceniono 5 obiektów produkcyjnych, a w zakresie dokumentacji i oznakowania opakowań jednostkowych oceniono 12 zakładów. W przypadku jednego producenta wykazano nieprawidłowości dot. wymaganej dokumentacji oraz oznakowania produktów kosmetycznych. Nieprawidłowości zostały usunięte przez podmiot przed wszczęciem postępowania administracyjnego. Ponadto 1 producent nie dokonał wpisu do wykazu zakładów wytwarzających produkty kosmetyczne, z uwagi na co została nałożona kara pieniężna na ww. podmiot w tym zakresie.

W 2023 roku w przedmiocie produktów kosmetycznych wydano łącznie 11 decyzji administracyjnych. 4 decyzje administracyjne dotyczyły postępowań rozpoczętych w 2022 roku: 2 decyzje nakazowe, 3 kary pieniężne oraz 6 decyzji o opłacie za czynności kontrolne, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości.

Promocja Zdrowia

Pracownicy pionu Higieny Pracy zajmowali się promocją zdrowia poprzez publikację szeregu informacji na stronach internetowych Inspekcji Sanitarnej oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych, tj. Facebook. Działania te ukierunkowane były na: profilaktykę chorób, w tym chorób związanych z pracą, bezpieczne używanie repelentów, bezpieczne używanie produktów kosmetycznych. Skierowane były zarówno do ogółu społeczeństwa, jak i pracodawców, pracowników i kadry zarządzającej. Publikowano wielokrotnie posty o powiadomieniach „Safety Gate unijnego systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach niezżywnościowych”. Na listach ostrzeżeń pojawiały się różnego rodzaju produkty, takie jak kosmetyki, zabawki, ubrania, biżuteria, tusze do tatuażu, które nie spełniają norm i/lub wymagań dyrektyw europejskich w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Ponadto zamieszczano liczne posty informujące o publikacjach Instytutu Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi, Centralnego Instytutu Ochrony Pracy (CIOP-PIB), zamieszczano filmy promujące problematykę zdrowia i bezpieczeństwa pracy z serii NAPO.

Drugim kierunkiem działania był bezpośredni przekaz kierowany do pracodawców i pracowników w trakcie wykonywanych czynności kontrolnych w zakładach. Informowano pracodawców o przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony zdrowia przed następstwami

używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz spożywania alkoholu w miejscu pracy, przekazywano materiały oświatowo zdrowotne do realizacji interwencji profilaktyki antytytoniowej. Przekazywano informacje dotyczące bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, prawidłowego stosowania środków ochrony indywidualnej, możliwości szkodliwego działania na organizm ludzki czynników szkodliwych oraz uciążliwych. W trakcie kontroli informowano o obowiązkach wynikających m.in. z rozporządzeń REACH oraz CLP. Informowano o zmianie przepisów i wymogów w zakresie substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy. W trakcie nadzoru bieżącego nad zakładami prowadzono działania edukacyjno-informacyjne w zakresie tworzenia przez pracodawców bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz kształtowania umiejętności promujących zdrowy styl życia. Poruszane zagadnienia dotyczyły m.in.: prawidłowego opracowywania dokumentacji związanej z przeprowadzeniem oceny ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk pracy, w tym uwzględnienie w niej wszystkich występujących na stanowisku pracy czynników szkodliwych i uciążliwych; celowości wykonywania pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; świadomego stosowania indywidualnych i zbiorowych środków ochrony w zależności od potrzeb i występujących czynników szkodliwych, stosowania przez pracowników technicznych, organizacyjnych i indywidualnych środków ochrony osobistej, zgodnych z zaleceniami zawartymi w kartach charakterystyki (zwracano uwagę na to czy środki ochrony indywidualnej posiadają odpowiednie certyfikaty); możliwości obniżenia poziomów stężenia czynników szkodliwych na stanowiskach pracy; bezpiecznego gospodarowania chemikaliami i produktami biobójczymi, tj. w zakresie zakupywania, stosowania oraz ich magazynowania.

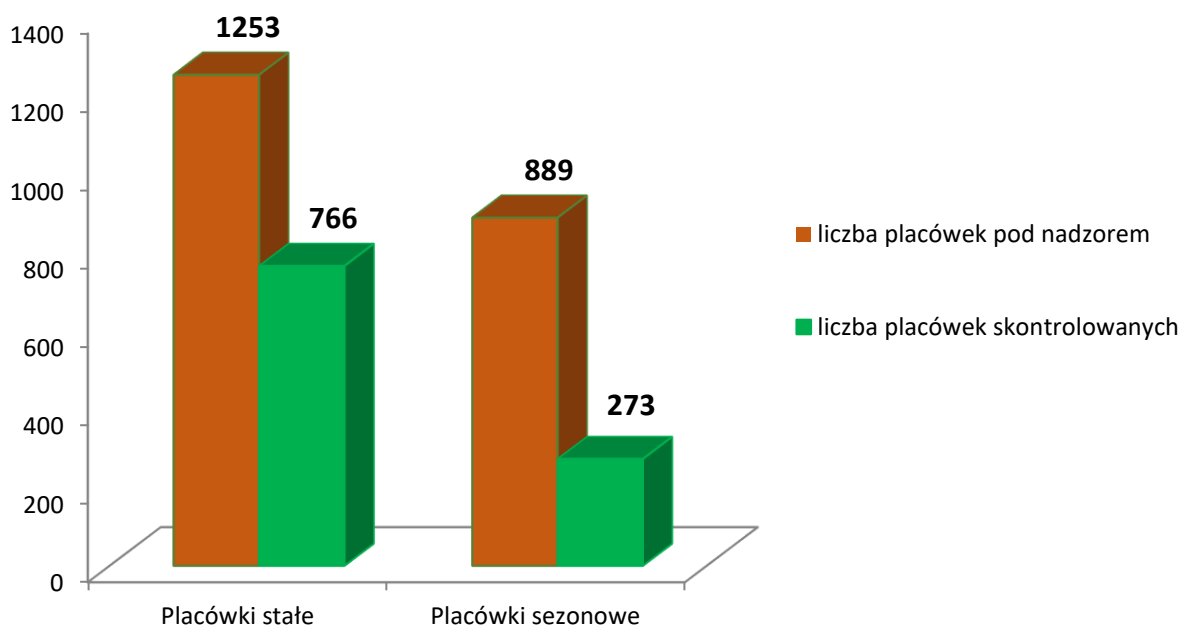

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

W 2023 r. w ewidencji pionu Higieny Dzieci i Młodzieży znajdowały się ogółem **2142** placówki, w tym: 1253 stałe placówki nauczania i wychowania oraz 889 turnusów wypoczynkowych dla dzieci i młodzieży.

W ramach sprawowanego nadzoru skontrolowano ogółem **1039 (48,5%)** placówek, w tym: 766 (61,1%) stałych oraz 273 (30,7%) turnusy wypoczynkowe (Wykres 1).

Wykres 1: Zestawienie placówek nauczania i wychowania znajdujących się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego i skontrolowanych w 2023 r.

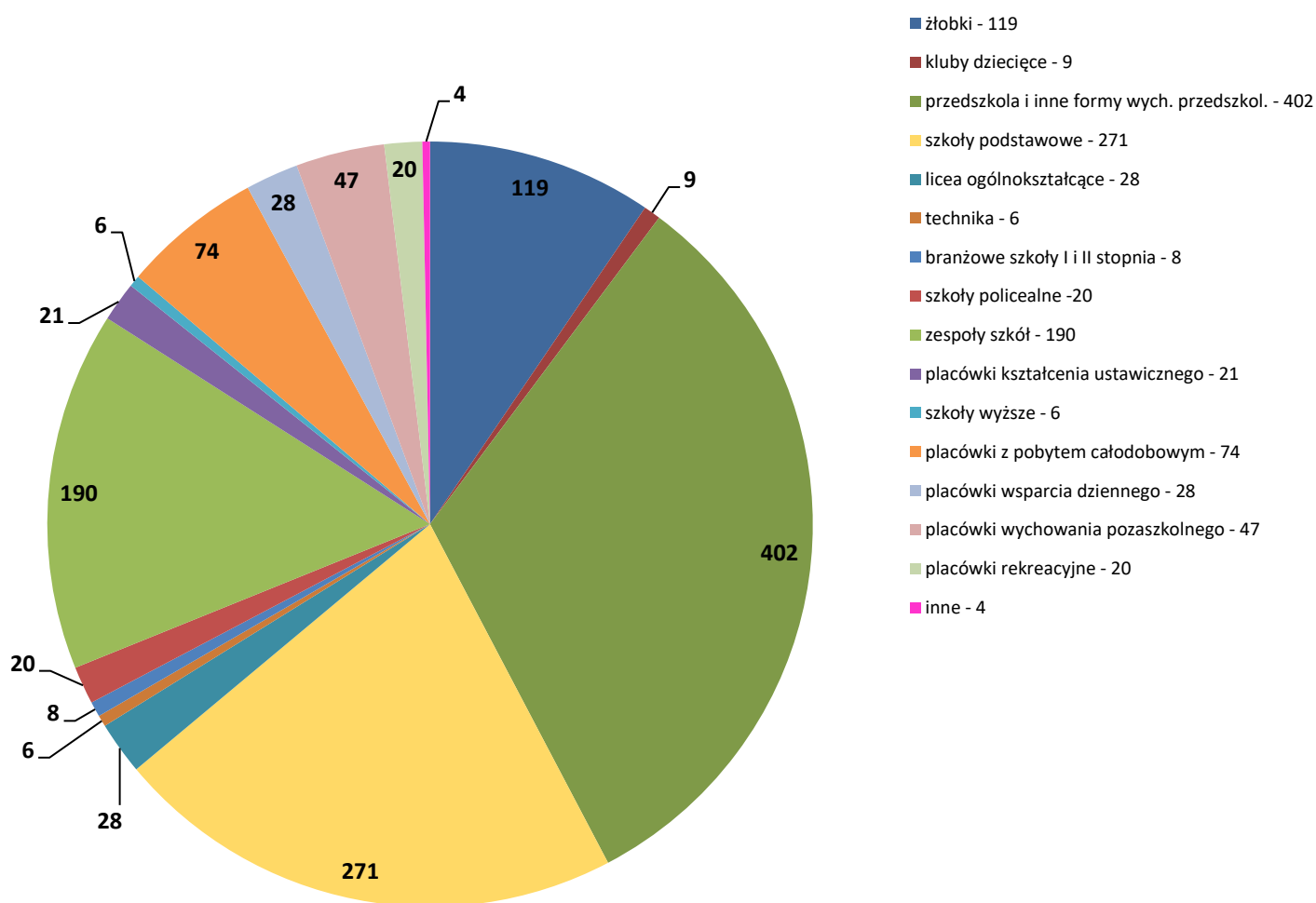
Wśród **766** skontrolowanych stałych placówek nauczania i wychowania, znajdowały się:

- **72** żłobki,
- **7** klubów dziecięcych,
- **251** przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego,
- **341** szkół wszystkich szczebli,
- **12** placówek kształcenia ustawicznego,
- **3** szkoły wyższe,
- **36** placówek całodobowych, w tym: 3 domy studenckie, 11 internatów, 2 młodzieżowe ośrodki wychowawcze, 4 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, 15 placówek opiekuńczo-wychowawczych (domów dziecka), 1 inna (OHP),
- **12** placówek wsparcia dziennego,

- 24 placówki wychowania pozaszkolnego, w tym: 14 ognisk pracy pozaszkolnej, 6 pozaszkolnych placówek specjalistycznych, 4 inne (szkoły językowe),
- 4 placówki rekreacyjne, inne (sale zabaw),
- 4 inne (1 prywatna praktyka pielęgnarska, 3 placówki doskonalenia nauczycieli).

W 2023 r. liczba stałych placówek nauczania i wychowania, znajdujących się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego wynosiła 1253. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do skontrolowanych stałych placówek wynosiła 110850.

Podział poszczególnych placówek nadzorowanych w 2023 r. obrazuje Wykres 2.

Wykres 2: Rodzaje placówek stałych objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w 2023 r.

Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oceniono m. in. na podstawie:

- stanu higieniczno-sanitarnego,
- stanu technicznego,
- wyposażenia w urządzenia sanitarne,
- zaopatrzenia w bieżącą ciepłą wodę.

W 2023 r. w ramach nadzoru sprawowanego nad placówkami nauczania i wychowania przeprowadzono ogółem **1359 kontroli**, w tym: 1088 w placówkach stałych oraz 271 na turnusach wypoczynkowych.

W efekcie podjętych działań wydano ogółem **120** decyzji administracyjnych, w tym **47** decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, **8** decyzji opiniujących, **46** decyzji finansowych, stanowiących opłatę za przeprowadzone czynności kontrolne oraz **19** decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków. Ponadto za nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny nałożono 1 mandat karny w wysokości **100 zł**.

Zadania realizowane w związku w sytuacją epidemiologiczną w zakresie zakażeń SARS-CoV-2.

Podczas kontroli placówek, szczególnie w czasie stanu zagrożenia epidemicznego, tj. do 30.06.2023 r., informowano o bieżącej sytuacji epidemiologicznej oraz przypomniano o stosowaniu wytycznych zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego opracowanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Warunki sanitarno-higieniczne w nadzorowanych placówkach

W 2023 r. stwierdzono 35 placówek o **nieprawidłowym stanie zarówno sanitarno-higienicznym, jak i technicznym**, w tym: 7 przedszkoli, 13 szkół podstawowych, 1 LO, 9 zespołów szkół, 1 warsztat szkolny, 2 bursy/internaty, 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i 1 ognisko pracy pozaszkolnej (2022 r. - 14).

W 2023 r. nie stwierdzono placówek mieszczących się w budynkach o **nieprawidłowym stanie sanitarno-higienicznym** (2022 r. - 0). Nie stwierdzono również placówek o **nieprawidłowym stanie technicznym**, tzn. wymagających dużego remontu lub modernizacji (2022 r. - 0).

Podobnie jak w 2022 roku odnotowano **16** placówek, w których **nie zachowano standardów dostępności do urządzeń sanitarnych** dla uczniów, w tym: 2 przedszkola, 3 szkoły podstawowe, 3 LO oraz 8 zespołów szkół. Na terenie województwa opolskiego nie funkcjonują placówki wyposażone w sanitariaty zewnętrzne.

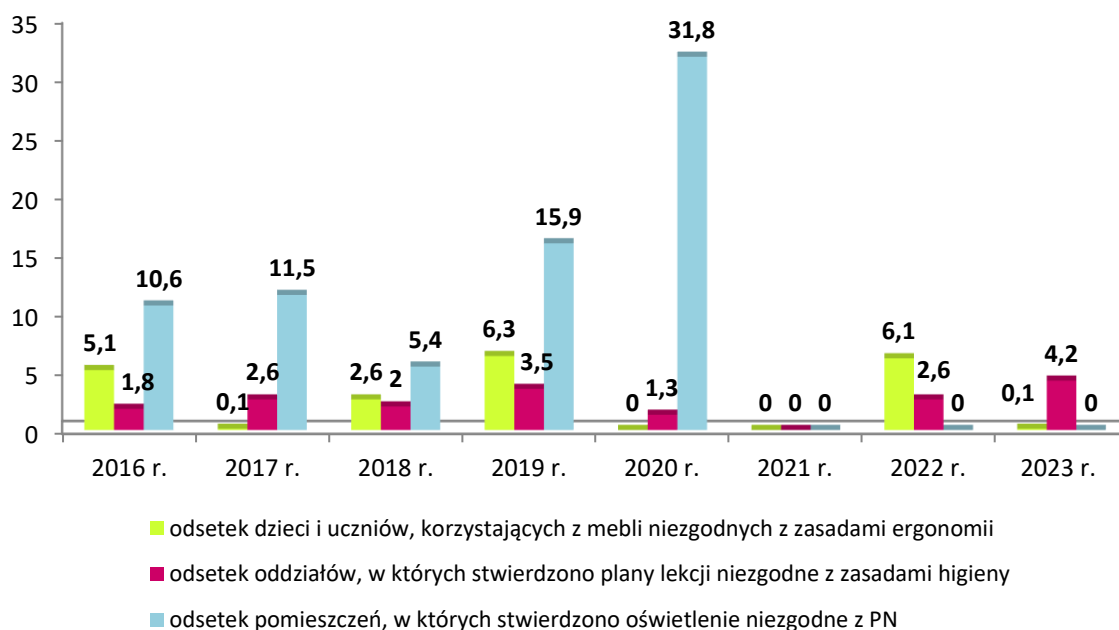
W 2023 r. odnotowano 1 placówkę (szkołę podstawową) z brakiem dostępu do bieżącej ciepłej wody w 1 pomieszczeniu sanitarnym, łącznie przy 4 umywalkach.

Działania podejmowane przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w nadzorowanych placówkach, zmierzały do zapewnienia dostępu do ciepłej wody nie

tylko w każdym pomieszczeniu sanitarnym, ale także przy wszystkich umywalkach - zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego.

W celu zapewnienia uczniom/dzieciom prawidłowych warunków zdrowotnych, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 roku przeprowadzili:

- **Oceny dostosowania mebli do wzrostu dzieci i uczniów** ogółem w **44 (4,7%)** placówkach, w tym: 20 przedszkolach, 12 szkołach podstawowych i 12 zespołach szkół. Z badań przeprowadzonych wśród 2977 dzieci przedszkolnych i szkolnych, wynikało że **2 (0,1%)** uczniów korzystało z mebli nieprawidłowo dobranych do wzrostu. Nieprawidłowości dotyczyły 1 szkoły podstawowej.
- **Higieniczne oceny rozkładów lekcji** oceniono w **157 (30%)** szkołach, w **1529** oddziałach. Oceny rozkładów lekcji przeprowadzono w wybranych szkołach podstawowych, liceach ogólnokształcących i zespołach szkół. Stwierdzono, że w 18 (11,5%) placówkach, w 78 (5,1%) skontrolowanych oddziałach nie uwzględniono zasad higieny umysłowej pracy uczniów, w związku z tym wydawano zalecenia i wystąpienia pokontrolne.
- **Badania oświetlenia sztucznego** w **2 (0,3%)** placówkach nauczania i wychowania (spośród 766 skontrolowanych), łącznie w 25 pomieszczeniach. Badania wykonano w 2 szkołach podstawowych. W obu placówkach natężenie oświetlenia było zgodne z obowiązującą normą.

Wykres 3: Ocena warunków zdrowotnych w skontrolowanych placówkach nauczania i wychowania w latach 2016-2023.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach

W 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, ocenie poddano infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Analizując bazę do realizacji wychowania fizycznego stwierdzono, że spośród **344** skontrolowanych placówek **właściwe warunki do**

prowadzenia zajęć wychowania fizycznego zapewnione były w **263 (76,4%) placówkach**. Obiekty te wyposażone były w szkolne zespoły sportowe lub sale gimnastyczne i boiska.

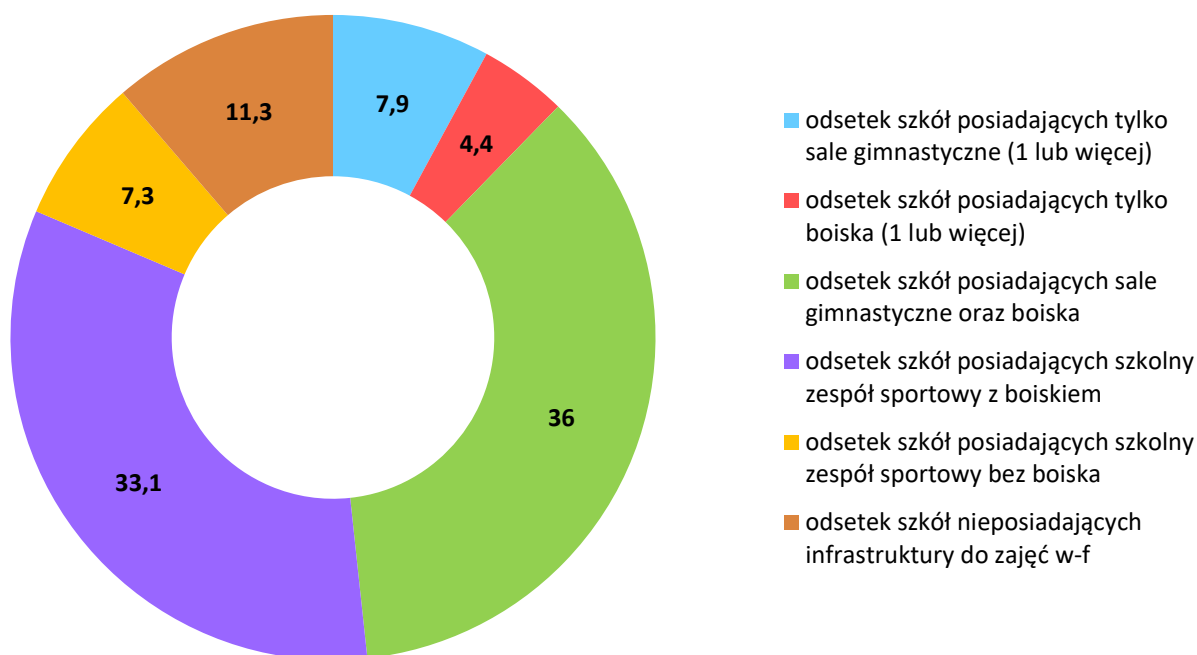
Wyłącznie salę gimnastyczną posiadało **27 (7,9%)** jednostek, natomiast wyłącznie boisko posiadało **15 (4,4%)** placówek.

Spośród skontrolowanych szkół odnotowano **39 (11,3%)**, które **nie posiadały własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego**. W ramach zajęć korzystano z obiektów sportowych poza placówkami.

Szczegółowe informacje na temat posiadania przez skontrolowane w 2023 r. szkoły infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego zamieszczono na *Wykresie 4*.

W celu zapewnienia właściwych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, szkoły korzystały z innych obiektów sportowych. Sale lub hale sportowe wynajmowało 46 (13,4%) szkół, z siłowni i fitnessów korzystało 7 (2%) szkół, z basenów korzystały 54 (15,7%) szkoły, a z boisk lub stadionów sportowych 55 (16%) szkół.

Poza powyższym, w 10 (2,9%) skontrolowanych szkołach niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia wychowania fizycznego odbywały się na korytarzach.

Wykres 4: Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach skontrolowanych w 2023 r.

Zapewnienie uczniom miejsc na podręczniki i przybory szkolne

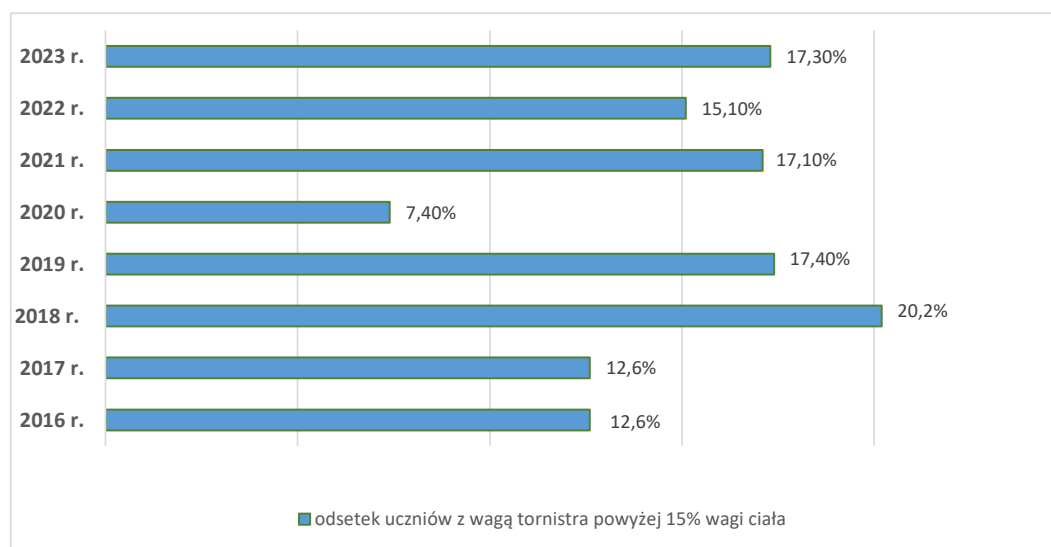
Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, we wszystkich skontrolowanych w 2023 r. szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, uczniom zapewniono miejsca na pozostawienie podręczników i innych przyborów. Szafki z indywidualnymi skrytkami dla

uczniów zapewniło 66,5% szkół, natomiast 33,5% szkół udostępniło inne miejsca: wspólne szafki na korytarzach, półki, szuflady, szafki w salach bądź miejsca w szatniach.

Ocena ciężaru tornistrów szkolnych

Właściwie dobrany tornister korzystnie wpływa na kształtowanie prawidłowej postawy ciała u dzieci i młodzieży. Według obowiązujących zaleceń zdrowotnych ciężar tornistra wraz z zawartością nie powinien przekraczać od 10 do 15% wagi ucznia.

W 2023 r. na terenie wszystkich powiatów prowadzono ocenę ciężaru tornistrów szkolnych, łącznie wykonano ją w 22 (5,6%) szkołach podstawowych (spośród 392 nadzorowanych). W ramach bieżącej pracy pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej ocenili wagę tornistrów 1968 uczniów, w 170 oddziałach. Pomiary wykazały, że 341 (17,3%) uczniów nosiło plecaki zbyt ciężkie w stosunku do masy ciała (Wykres 5).

Wykres 5: Odsetek uczniów z wagą tornistrów przekraczającą 15% wagi ciała uczniów, w latach 2016 - 2023.

Przechowywanie substancji chemicznych i ich mieszanin w szkolnych pracowniach chemicznych

Spośród 341 (65,2%) szkół skontrolowanych w 2023 r., 123 (36,1%) placówki posiadały substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym: 78 szkół podstawowych, 1 technikum, 11 liceów ogólnokształcących, 1 szkoła policealna i 32 zespoły szkół.

Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych ocenie poddano prawidłowość przechowywania substancji chemicznych oraz ich mieszanin, a także posiadaną w tym zakresie dokumentację. W 1 zespole szkół stwierdzono nieprawidłowości, tj. brak aktualnego spisu posiadanych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz brak wymaganych kart charakterystyki chemikaliów. Wszczęto postępowanie administracyjne. Wszystkie uchybienia zostały usunięte przed wydaniem decyzji merytorycznej, w związku z tym wydano wyłącznie decyzję finansową.

Dożywianie w placówkach oświatowo - wychowawczych

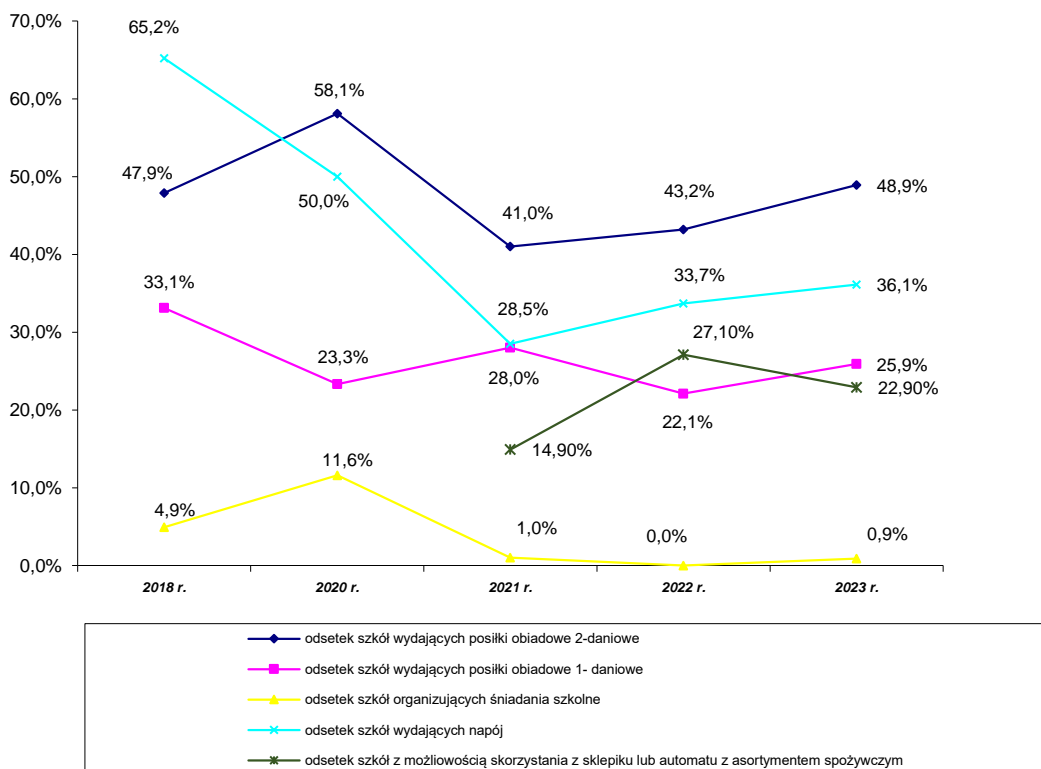
Prawidłowe żywienie jest ważnym czynnikiem korzystnie wpływającym na stan zdrowia człowieka. Zaleca się, by dzieci i młodzież spożywały od 4 do 5 posiłków w ciągu dnia, co oznacza, że podczas pobytu w szkole uczniowie powinni spożyć, co najmniej jeden posiłek.

Wśród **341** (65,2%) skontrolowanych szkół, działania w tym zakresie podejmowało **287** (84,2%) placówek, tj.:

- **255** (74,8%) szkół, które wydawały ciepłe posiłki obiadowe, w tym: obiady dwudaniowe - 167 (48,9%) szkół, obiady jednodaniowe - 88 (25,9%) szkół,
- z dożywiania ogółem skorzystało **19299** (28,1%) uczniów, w tym z obiadów dwudaniowych - 15744 (22,9%) uczniów i obiadów jednodaniowych - 3555 (5,2%) uczniów,
- **123** (36,1%) szkoły wydawały napoje (mleko lub herbatę), z których skorzystało **14665** (21,3%) uczniów,
- **3** (0,9%) szkoły przygotowywały drugie śniadanie dla **85** (0,1%) uczniów,
- **78** (22,9%) szkół posiadało sklepiki i/lub automaty sprzedażowe, w których uczniowie mieli możliwość zakupu artykułów żywnościowych i napojów.

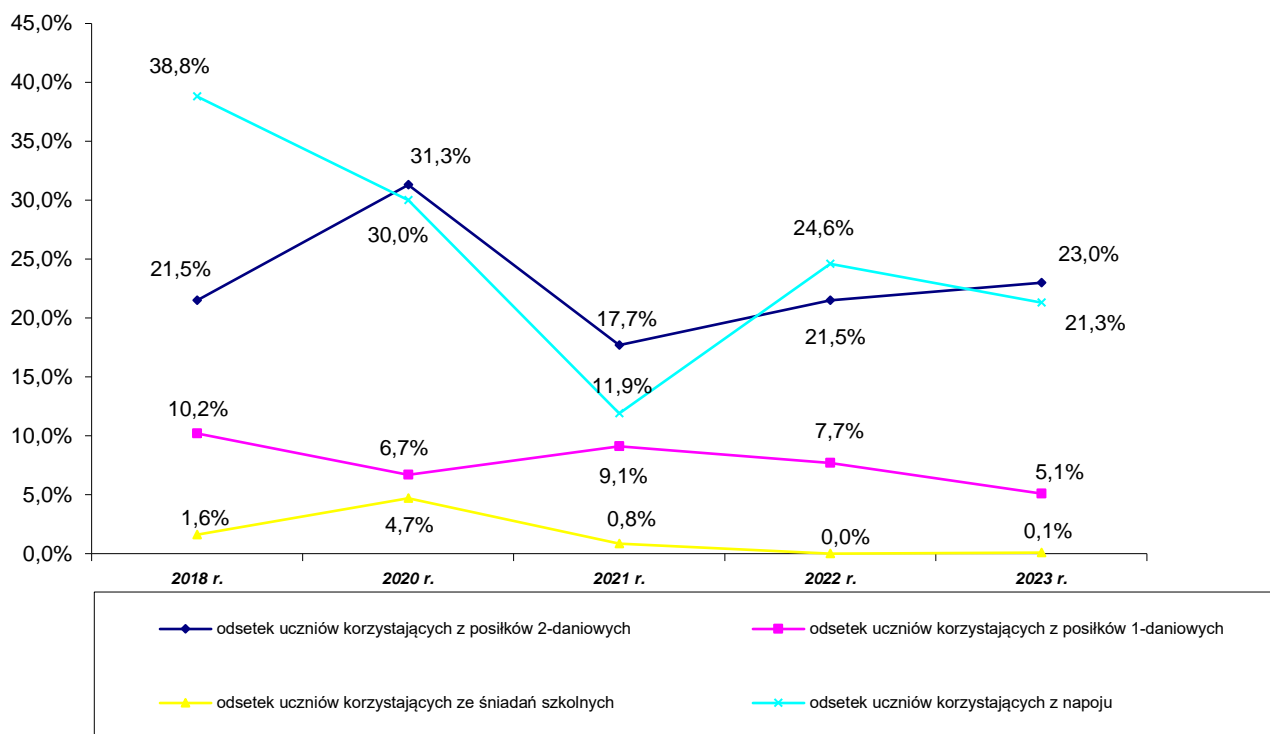
Część uczniów korzystała z posiłków dzięki dofinansowaniu i w 2023 r. było to 1171 (6,1%) osób.

Sytuację w zakresie prowadzonego przez szkoły dożywiania uczniów przedstawia Wykres 6.

Wykres 6: Odsetek szkół skontrolowanych prowadzących dożywianie uczniów w latach 2018-2023.

Sytuację w zakresie odsetka uczniów korzystających z dożywiania w szkołach przedstawia Wykres 7.

Wykres 7: Odsetek uczniów korzystających z dożywiania w szkołach w latach 2018-2023.

W 2023 r., jak i w latach ubiegłych, obserwuje się niski odsetek uczniów korzystających z dożywiania w szkołach. Sytuacja ta wynika z małej liczby funkcjonujących typowo szkolnych stołówek - bloki żywieniowe w szkołach obsługiwane są najczęściej przez zewnętrzne firmy, co związane jest z wysokimi cenami obiadów.

Opieka medyczna w szkołach

Na ogólną liczbę 341 (65,2%) szkół skontrolowanych w 2023 r. **297 (87,1%)** placówek zapewniało profilaktyczną opiekę zdrowotną na własnym terenie, w tym: **222 (65,1%)** szkoły w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, a **75 (22%)** szkół w pomieszczeniach zastępczych, tzn. w pomieszczeniach pełniących inne funkcje a udostępnianych pielęgniarkom i uczniom na czas realizowanych zadań. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizowania profilaktycznej opieki zdrowotnej w szkołach. Uczniowie **44 (12,9%)** szkół byli objęci profilaktyczną opieką zdrowotną realizowaną poza terenem placówek, głównie w podmiotach leczniczych.

Ponadto część skontrolowanych placówek, tj. **202 (59,2%)** szkoły zapewniały uczniom opiekę stomatologiczną. Spośród nich 114 (33,4%) posiadało umowę z zewnętrznymi gabinetami stomatologicznymi, 74 (21,7%) korzystało z dentobusów, a 14 (4,1%) posiadało gabinet stomatologiczny na terenie placówki.

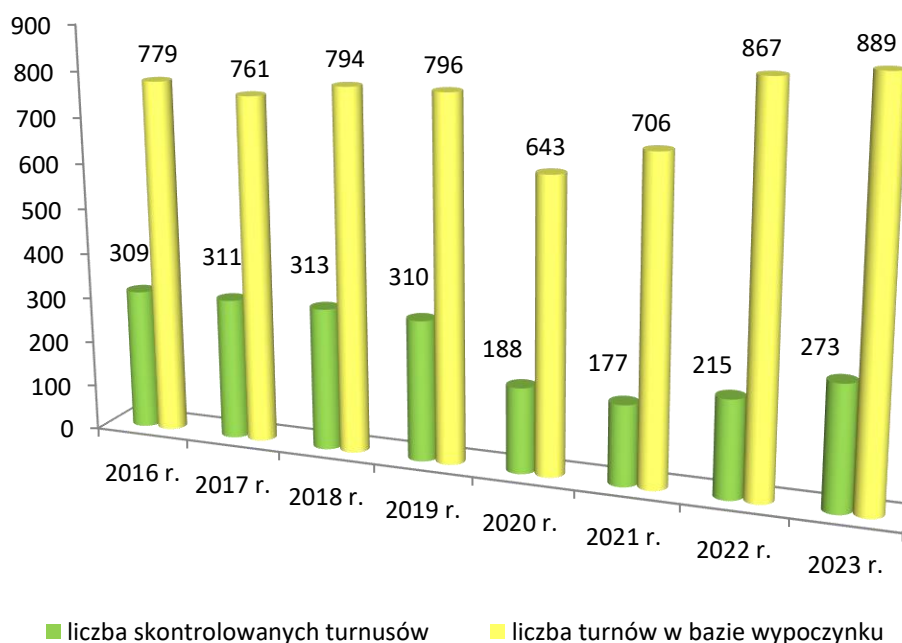
Nadzór nad szkołami wyższymi

W 2023 r. na terenie województwa opolskiego funkcjonowało **6** uczelni wyższych, w tym 3 publiczne. Skontrolowano 2 uczelnie publiczne i 1 niepubliczną, łącznie 8 obiektów. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Wypoczynek dzieci i młodzieży - akcja letnia i zimowa

Zgodnie z elektroniczną ogólnopolską bazą danych w zakresie wypoczynku, na terenie województwa opolskiego w 2023 r. łącznie zarejestrowano **889** turnusów wypoczynkowych. Informacje zawarte w elektronicznym wykazie były na bieżąco monitorowane przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego i stanowiły podstawę do podejmowania czynności kontrolnych. W 2023 r. przeprowadzono łącznie **392** kontrole sanitarne turnusów wypoczynkowych, w tym 271 kontroli pionu higieny dzieci i młodzieży. Skontrolowano ogółem 273 turnusy, w tym 89 wypoczynku zimowego i 184 wypoczynku letniego, na których łącznie wypoczywało **9540** uczestników.

Zestawienie liczby skontrolowanych turnusów z liczbą turnusów zarejestrowanych w elektronicznej bazie wypoczynku przedstawiono na Wykresie 8.

Wykres 8: Liczba skontrolowanych turnusów oraz liczba turnusów w bazie wypoczynku w latach 2016-2023.

Nieprawidłowości stwierdzono łącznie na **4 turnusach** wypoczynkowych. Uchybienia dotyczyły:

- ✓ warunków zakwaterowania i pobytu uczestników wypoczynku - 1 turnus w miejscu zamieszkania (powiat oleski),
- ✓ warunków żywienia, tj. przechowywania produktów żywnościowych, przygotowywania

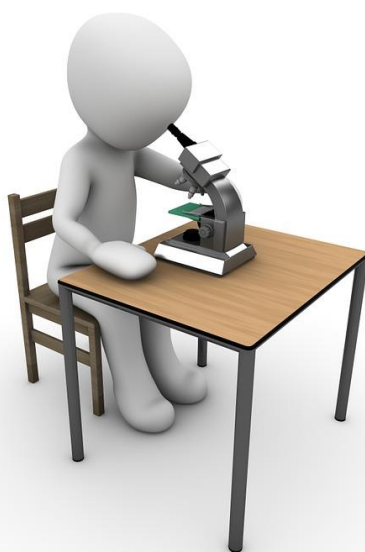
i podawania posiłków, jakości serwowanych uczestnikom wypoczynku posiłków – 3 turnusy wyjazdowe (powiat brzeski, kędzierzyńsko-kozielski i prudnicki).

Wśród uczestników wypoczynku odnotowano **3** zachorowania oraz **53** urazy, w tym 44 ukąszenia przez kleszcze. Nie stwierdzono **zatruc pokarmowych**.

Podczas wypoczynku przyjęto i rozpatrzono **3** interwencje z powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, opolskiego i nyskiego. W toku postępowań przeprowadzonych przez pracowników powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych nie potwierdzono zarzutów, interwencje uznano za bezzasadne.

Nadzór nad przestrzeganiem realizacji Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

W 2023 r. nie stwierdzono łamania zakazu palenia wyrobów tytoniowych, nowatorskich wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych na terenie skontrolowanych placówek oświatowo-wychowawczych ani na turnusach wypoczynkowych.

VII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Do podstawowych zadań pionu Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku w 2023 roku należało:

- Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym żywności i żywienia na wszystkich etapach produkcji i obrotu.
- Kontrola nadzorowanych obiektów pod względem realizacji systemu kontroli wewnętrznej, w tym prawidłowości stosowania zasad GHP, GMP i systemu HACCP.
- Nadzór nad suplementami diety, żywnością wzbogaconą i specjalnego przeznaczenia, szczególnie pod kątem powiadomień otrzymywanych od Głównego Inspektora Sanitarnego skierowanych do przedsiębiorców na terenie województwa opolskiego, w tym będącymi w sprzedaży wysyłkowej (Internet).
- Podejmowanie działań w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF), w celu właściwego identyfikowania i szacowania zagrożeń ze strony żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Wymagania w zakresie jakości zdrowotnej żywności określają przepisy prawne, w tym m.in.:

- Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 sierpnia 2006 r. (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2132 z późn. zm.).
- Rozporządzenie (WE) Nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002 z późn. zm.).
- Rozporządzenie (WE) Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U.U.E.L.2011.304.18 z dnia 22.11.2011 r., z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr

882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (Dz.U.UE.L.2017.95.1).

- Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/915 z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów niektórych zanieczyszczeń w żywności oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1881/2006

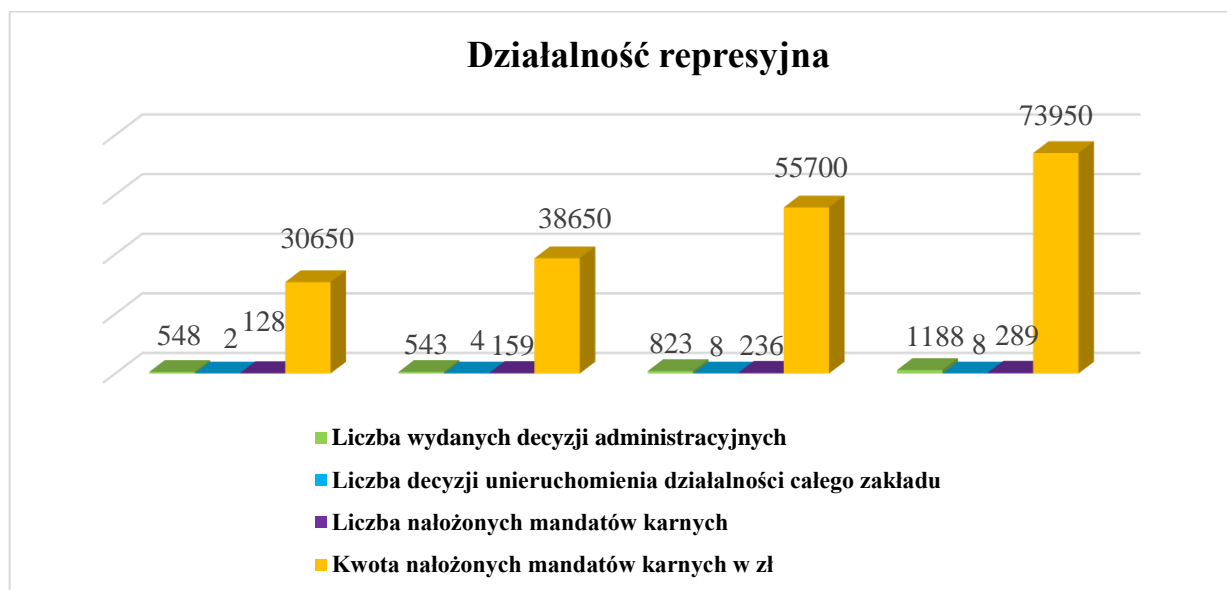
Stan sanitarny nadzorowanych obiektów kontrolowany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. opolskiego zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z uwzględnieniem przepisów w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. W 2023 roku nadzorem objęto 10 993 obiekty, w których przeprowadzono łącznie 5690 kontroli sanitarnych. Pośród nadzorowanych na terenie woj. opolskiego zakładów do kategorii niskiego ryzyka (N) zakwalifikowano – 45,23% (4972 obiekty), do kategorii średniego ryzyka (S) – 45,37%, (4988 obiektów), do kategorii wysokiego ryzyka (W) – 9,40% (1033 obiekty).

Celem poprawy stanu sanitarnego:

- wydano 1188 decyzji administracyjnych, w tym 8 decyzji unieruchomienia zakładu,
- nałożono 289 mandatów karnych na sumę 73 950,00 zł (*Tabela nr 1 i Wykres nr 1*).

Tabela 1. Działalność represyjna w latach 2020 - 2023

Rodzaj podjętego działania	w 2020 r.	w 2021 r.	w 2022 r.	w 2023 r.
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	548	543	823	1188
Liczba decyzji unieruchomienia działalności całego zakładu	2	4	8	8
Liczba nałożonych mandatów karnych	128	159	236	289
Kwota nałożonych mandatów karnych	30 650,00 zł	38 650, 00 zł	55 700,00 zł	73 950,00 zł

Wykres 1. Działalność represyjna w latach 2020 - 2023

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

- niewłaściwy stan sanitarno – higieniczny zakładu;
- ślady obecności gryzoni w zakładzie (odchody);
- niewłaściwy stan sanitarno - techniczny pomieszczeń produkcyjnych oraz wyposażenia;
- nieprzestrzeganie procedur GHP/GMP i systemu HACCP;
- brak prowadzenia zapisów wynikających z systemu HACCP;
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładów;
- brudny sprzęt i urządzenia używane w zakładzie;
- brak bieżącej ciepłej i zimnej wody w zakładzie;
- brak umywalki do mycia rąk w pomieszczeniu produkcyjnym;
- wykorzystanie do produkcji surowców po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia;
- wprowadzanie do obrotu nieopakowanych środków spożywczych bez oznakowania;
- niewłaściwe znakowanie produktów wykorzystywanych do produkcji;
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych pracowników;
- niedostateczne zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami.

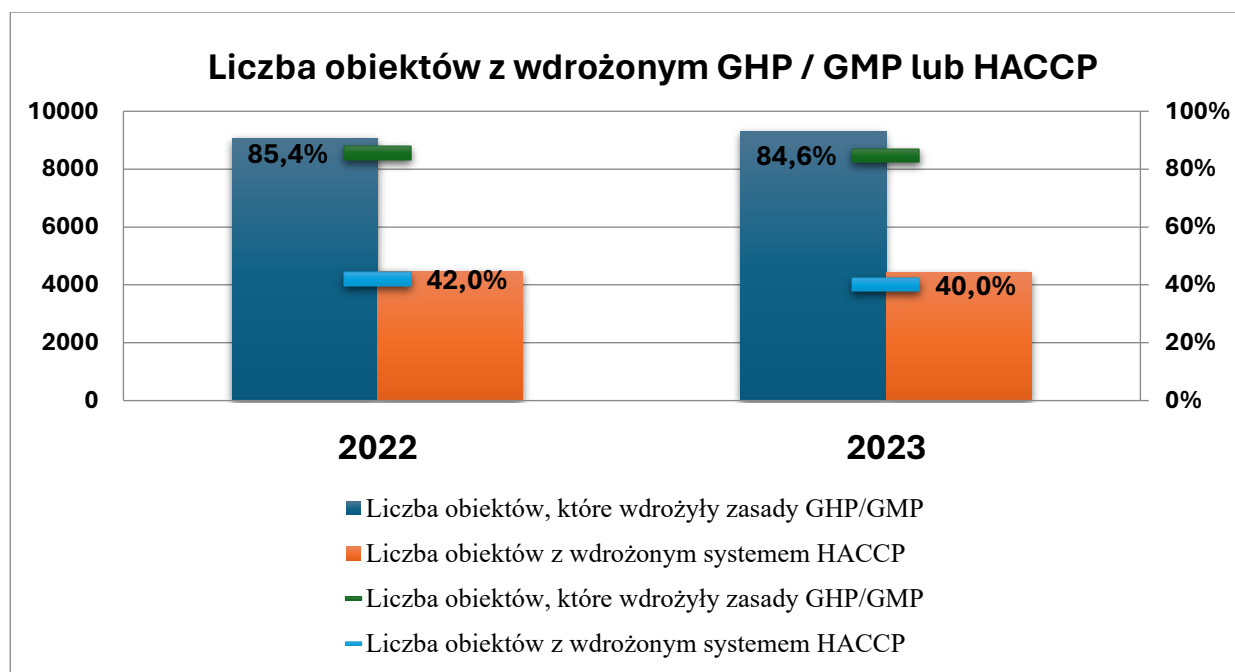
W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobrano do badań laboratoryjnych 2743 próbki żywności, wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i wymazów sanitarnych, z których 24 zakwestionowano.

Zakłady kontrolowano pod względem realizacji zasad GHP, GMP, HACCP ze szczególnym uwzględnieniem dokumentowania dla potrzeb oceny ryzyka zagrożenia bezpieczeństwa żywności. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów żywieniowych

przestrzeganie zasad GHP i GMP uznano za wystarczające dla kontroli zagrożeń bezpieczeństwa żywności. W 2023 r. odnotowano, że system HACCP posiadało 4418 (w 2022 r.- 4460) z 10993 (w 2022 r.- 10613) nadzorowanych obiektów. Liczba obiektów, które wdrożyły zasady GMP i GHP wynosiła 9304 (w 2022 r. 9066) (*Tabela nr 2 i Wykres nr 2*).

Tabela 2. Zakłady, które wdrożyły zasady GHP/GMP oraz system HACCP w latach 2022-2023

Rok	Liczba nadzorowanych obiektów ogółem	Liczba obiektów, które wdrożyły zasady GHP/GMP		Liczba obiektów z wdrożonym systemem HACCP	
		Ilość obiektów	Stopień wdrożenia (%)	Ilość obiektów	Stopień wdrożenia (%)
2022	10613,00	9066	85,43%	4460	42,03%
2023	10993,00	9304	84,64%	4418	40,02%

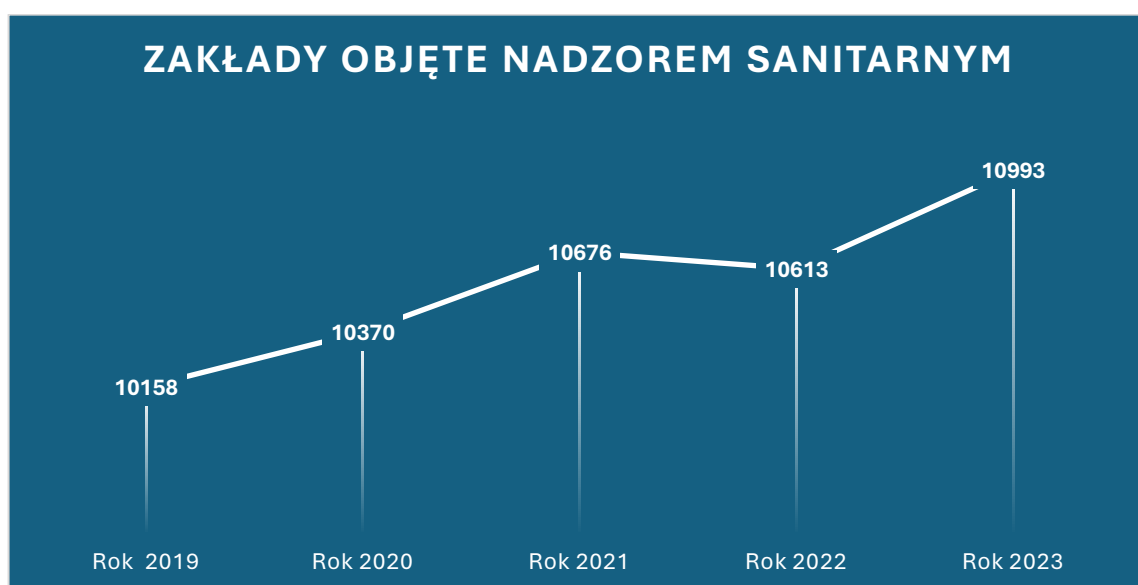
Wykres 2. Zakłady, które wdrożyły zasady GHP/GMP oraz system HACCP w latach 2022-2023

W 2023 r. w ramach sieci ACN (Sieć powiadomienia i współpracy), składającej się z systemu RASFF (Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach), systemu AAC (System Pomocy i Współpracy Administracyjnej) oraz sieci na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu (FN) prowadzono łącznie 138 spraw, z czego:

- otrzymano 29 powiadomień alarmowych,
- otrzymano 82 powiadomień informacyjnych,
- otrzymano 5 powiadomień o niezgodności (AAC),
- otrzymano 1 powiadomienie o odrzuceniu na granicy,
- otrzymano 4 powiadomienia news,
- do systemu iRASFF zgłoszono 17 powiadomień informacyjnych.

Stan sanitarny w nadzorowanych zakładach

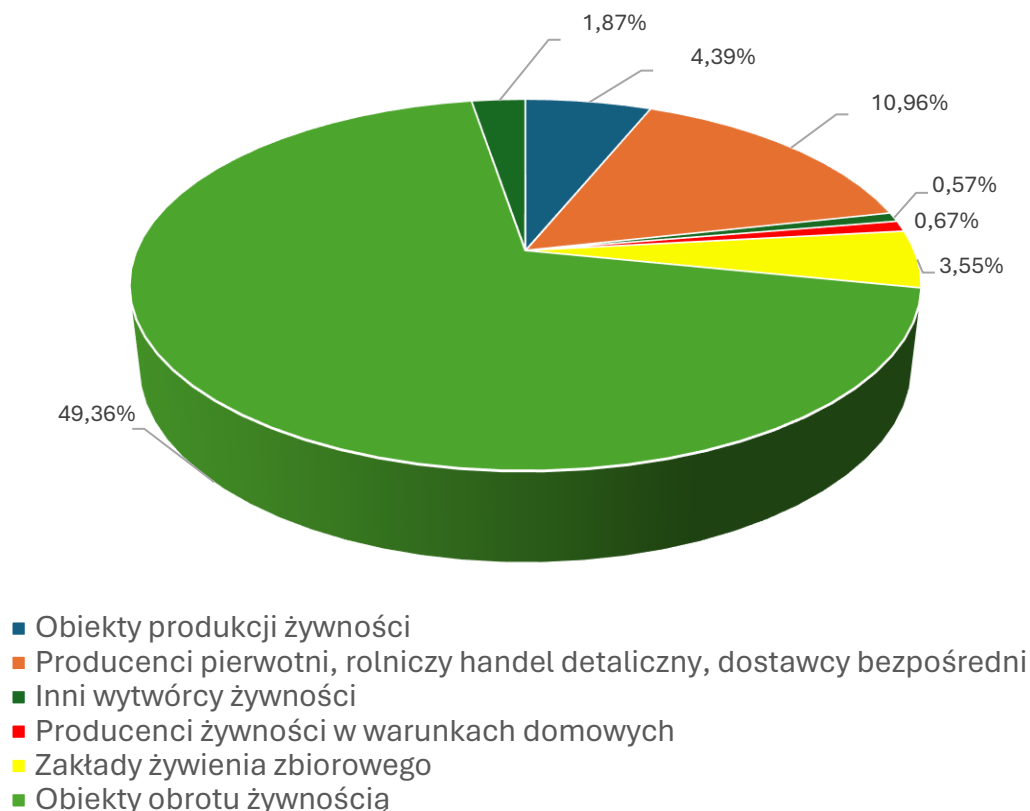
Nadzorem sanitarnym objętych było 10993 obiekty żywnościowo-żywnieniowych. W roku 2023 r. nastąpił wzrost liczby obiektów objętych nadzorem przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa opolskiego- Wykres 3.

Wykres 3. Zakłady objęte nadzorem sanitarnym w woj. opolskim w latach 2019-2023

W roku sprawozdawczym 2023 w ewidencji znajdowało się 2517 zakładów produkcji żywności, skontrolowano 391 obiektów, w których łącznie przeprowadzono 516 kontroli i rekontroli, z czego 30 interwencyjnych. Do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano 1880 obiektów, do kategorii średniego ryzyka zaklasyfikowano 418 zakładów, natomiast do kategorii ryzyka wysokiego zakwalifikowano 219 obiektów. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 1293 obiekty, 426 zakładów miało wdrożony system HACCP. Wydano 112 decyzji administracyjnych. Nałożono 22 mandaty na łączną kwotę 6450 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano 419 próbek, z czego 1 została zdyskwalifikowana.

Kontrole zakładów działających na rynku spożywczym były prowadzone z częstotliwością wyznaczoną na podstawie analizy ryzyka, zidentyfikowanych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi obejmującej w szczególności stan faktyczny, klasyfikację obiektów i zakładów do kategorii niskiego, średniego lub wysokiego ryzyka na podstawie kryteriów oceny sanitarnej. Kontrole przeprowadzano zgodnie z przyjętym harmonogramem oraz w każdym przypadku podejrzenia lub otrzymania informacji o uchybieniach mogących zagrażać zdrowiu, lub życiu konsumentów.

Wykres 4. Procentowy udział poszczególnych grup obiektów w ogólnej liczbie nadzorowanych zakładów

Ustalając częstotliwość i zakres przeprowadzanych kontroli, brano pod uwagę:

- ocenę potencjalnego ryzyka w zakresie bezpieczeństwa i jakości zdrowotnej, na które narażona może być żywność w procesie produkcji;
- ocenę realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP);
- ocenę zaawansowania we wdrażaniu zasad systemu HACCP, z uwzględnieniem krytycznych punktów kontroli i sposobu ich monitorowania;

Przy ocenie warunków sanitarnych kontrolowanych zakładów brano pod uwagę m.in. stan higieniczny i wpływający na niego stan techniczny oraz porządkowy pomieszczeń, wyposażenia, jak również otoczenia zakładu, prawidłowość stosowanych procesów produkcyjnych, jakość i identyfikowalność surowców wykorzystywanych do produkcji, w tym właściwe stosowanie substancji dodatkowych, jakość wody stosowanej do przygotowywania żywności, stan zdrowia personelu pracującego w kontakcie z żywnością, gospodarkę odpadami, wdrożenie i stosowanie zasad oraz systemów kontroli wewnętrznej odpowiednio do rodzaju działalności dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) lub systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP) oraz spełnienie wymagań dotyczących znakowania żywności.

W grupie zakładów zajmujących się obrotem żywnością na terenie woj. opolskiego zarejestrowanych w 2023 r. było 4941 obiektów tj. sklepy spożywcze (w tym super

i hipermarkety), kioski spożywcze, apteki, magazyny hurtowe, a także obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu oraz inne obiekty obrotu żywnością. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 4622 przedsiębiorstw, 2230 zakłady miały wdrożony system HACCP. W tej grupie przeprowadzono 3101 kontroli i rekontroli, z czego 494 kontroli interwencyjnych. W wyniku tych kontroli nałożono 158 mandatów karnych na kwotę 36650 zł oraz wydano 591 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarnego, w tym 3 unieruchomienia zakładu z powodu obecności śladów gryzoni, z powodu braku bieżącej wody oraz rażących zaniedbań sanitarno-technicznych, w tym 3 decyzje zakazujące wprowadzenia produktu do obrotu. Z tej grupy obiektów do badań laboratoryjnych pobrano 2182 próbki, z których 22 zostały zdyskwalifikowane. Kontrole przeprowadzono zgodnie z przyjętym harmonogramem oraz w każdym przypadku podejrzenia lub otrzymania informacji o uchybieniach mogących zagrażać zdrowiu, lub życiu konsumentów.

Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego – w grupie obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego pod nadzorem znajdowało się 3331 zakładów, skontrolowano 1649 obiektów, w których łącznie przeprowadzono 2027 kontroli i rekontroli, z czego 148 interwencyjnych. Do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano 737 obiektów, do kategorii średniego ryzyka zaklasyfikowano 2030 zakładów, natomiast do kategorii ryzyka wysokiego zakwalifikowano 564 obiekty. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadało 3257 przedsiębiorstw, 1740 zakładów miało wdrożony system HACCP. Wydano 485 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji unieruchomienia działalności całego zakładu z powodu stwierdzonych licznych nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego – higienicznego zakładu. Nałożono 109 mandatów na łączną kwotę 30 850 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano 123 próbki.

Nadzór nad grzybami w latach 2022 – 2023

W latach 2022-2023 na terenie województwa opolskiego w ramach działalności edukacyjno- szkoleniowej podejmowano tematykę objawów i leczenia zatrucia grzybami, udzielania pierwszej pomocy oraz zasad zbierania grzybów i prawidłowego zachowania w lesie. Przeprowadzono działania szkoleniowo- edukacyjne wśród młodzieży szkolnej w ramach kampanii „Bezpieczne wakacje”. Jednocześnie grzyboznawca PSSE w Oleśnie brał udział w spotkaniach z przedszkolakami, w celu przybliżenia dzieciom zagadnienia bezpiecznego grzybobrania. Na stronach internetowych stacji oraz w mediach społecznościowych (facebook) w sezonie grzybowym umieszczano przydatne informacje i praktyczne porady w zakresie zatruc grzybami, porównania gatunków grzybów jadalnych i trujących, w tym bezpiecznego zbierania grzybów oraz wartości odżywczej grzybów oraz ich walorów smakowych. Dodatkowo, grzyboznawcy z WSSE w Opolu udzielali obszernych wywiadów lokalnym mediom, aby dotrzeć do jeszcze szerszej grupy odbiorców i podkreślić znaczenie profilaktyki zatruc grzybami oraz właściwego rozpoznawania gatunków. Przeprowadzono także akcję telebimową we współpracy z Opolskim Urzędem Wojewódzkim, aby promować zasady bezpiecznego grzybobrania.

Nadzór nad grzybami i przetworami grzybowymi w latach 2022-2023 skupiał się głównie na kontrolach targowisk, miejsc handlowych i parkingów leśnych, gdzie przekazywano informacje dotyczące grzybów i zasad ich zbierania. Podczas kontroli sanitarnych sprawdzano także, czy grzyby wprowadzane do obrotu posiadają odpowiednie atesty. Dodatkowo, w ramach monitoringu

żywności, pobrano próbki świeżych grzybów z terenów leśnych do badań na obecność skażeń promieniotwórczych. Pracownicy stacji powiatowych i wojewódzkich udzielali również petentom odpowiedzi na pytania dotyczące identyfikacji grzybów i ich bezpieczeństwa spożycia, informując jednocześnie o możliwościach uzyskania uprawnień klasyfikatora czy grzyboznawcy poprzez odpowiednie kursy.

Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

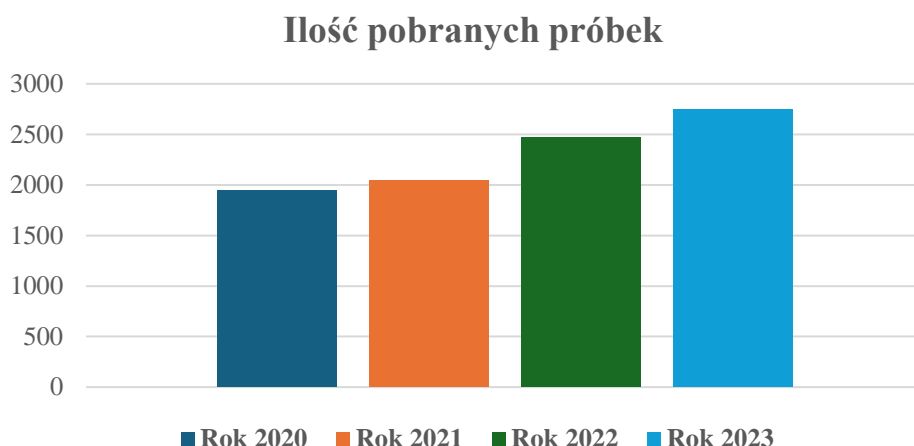
W 2023 r. w rejestrze znajdowały się 204 wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Skontrolowano 42 zakłady, w których łącznie przeprowadzono 46 kontroli, w tym 5 interwencyjnych. W 2023 r. pobrano do badań laboratoryjnych 19 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, z czego 1 próbka żywności (palona kawa mielona) została zakwestionowana, ze względu na przekroczenie furanu.

Do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano 192 obiekty, a 12 przedsiębiorstw zaliczono do kategorii średniego ryzyka. Wdrożone zasady GHP/GMP posiadały 132 zakłady, natomiast wdrożony system HACCP miały 22 obiekty. Podczas kontroli w zakładach produkcyjnych sprawdzano m.in. warunki przechowywania oraz sposób oznakowania stosowanych przez producentów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Jakość zdrowotna środków spożywczych

Próbki z terenu woj. opolskiego pobierane były w oparciu o „Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej” przesyłany przez Głównego Inspektora Sanitarnego - zwany dalej „Plan...”. „Plan...” dla terenu województwa opolskiego jest opracowywany na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Opolu.

W 2023 r. z terenu województwa opolskiego do badań laboratoryjnych zostały pobrane 2743 próbki. W ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla potrzeb województwa opolskiego Dział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Opolu zbadał 2224 próbki, w tym 2157 próbek środków spożywczych oraz 6 próbek w ramach zatruc pokarmowych. Ponadto pobrano 20 próbek dla Państwowej Agencji Atomistyki badanych w kierunku skażeń promieniotwórczych i 10 próbek w kierunku GMO (traceability). W kontrolowanych obiektach zbadano 33 próbki tłuszczów smażalniczych w kierunku zawartości związków polarnych. Do badań poza teren woj. opolskiego wysłano 557 próbek-*Wykres nr 5. Ilość pobranych w latach 2020 -2023 próbek.*

Wykres 5. Ilość pobranych próbek w latach 2020 -2023

Informacja o współpracy

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną w 2023 roku w obszarze zagadnień dotyczących bezpieczeństwa żywności realizowana była zgodnie z założeniami zawartego porozumienia. Obie inspekcje systematycznie współpracują, przekazując sobie nawzajem niezbędne informacje oraz na bieżąco realizacją zadania nałożone na obie inspekcje. W roku 2023 r. aktualizowano listę zakładów wspólnie nadzorowanych w ramach porozumienia o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ponadto przekazywano informacje w związku z kwestionowanymi próbkami środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego. W związku z wystąpieniem w Polsce ASF pracownicy PSSE przeprowadzali wspólne z Inspekcją Weterynaryjną kontrole w obiektach obrotu produktów pochodzenia zwierzęcego w kierunku pochodzenia mięsa.

W ramach Porozumienia dot. produkcji pierwotnej przeprowadzono kontrole producentów produkcji pierwotnej wspólnie z pracownikami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Opolu – oddziałów terenowych województwa opolskiego i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni współpracowali z Wojewódzkim Inspektoratem Farmaceutycznym w zakresie informowania o zamiarze przeprowadzenia kontroli w aptekach i sklepach zielarskich, m.in. związanych z poborem próbek środków spożywczych do badań laboratoryjnych lub z otrzymanym powiadomieniem z systemu RASFF.

Ponadto współpracowano z Urzędem Marszałkowskim, uczestnicząc w jury konkursu „Opolska Marka” w celu oceny lokalnych produktów spożywczych. Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wraz z kierownikiem Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku biorą udział w inicjatywie *Opolskie ze smakiem*, której celem jest promocja opolskiego dziedzictwa kulinarnego oraz integracja grup, środowisk i przedsięwzięć aktywnych w sferze kulinariów.

Podjęto współpracę z Wojewódzkim Inspektoratem Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych w celu koordynowania czynności kontrolnych dot. niewłaściwej jakości zbóż pochodzenia ukraińskiego.

Oddział Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku włączył się w realizację kampanii informacyjnej organizowanej przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood, a także w ramach działań edukacyjnych dotyczących energetyków oraz szeroko rozumianego bezpieczeństwa żywności podczas organizowanych w WSSE w Opolu Dni Edukacji Dla Zdrowia (28.04.2023r.). Ponadto Oddział HŻŻiPU tworzył posty na <https://www.facebook.com/WSSEOpole>.

W ciągu roku udzielono również kilku wywiadów telewizyjnych i radiowych dla lokalnych mediów.

VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawują zapobiegawczy nadzór sanitarny na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w szczególności polegający na:

- opiniowaniu środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadnianiu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opiniowaniu projektów polityk, strategii, planów, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, programów w dziedzinie przemysłu, energetyki i transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rybołówstwa, rolnictwa, turystyki i wykorzystania terenu,
- opiniowaniu planów zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego,
- uzgadnianiu strategii rozwoju regionalnego,
- uzgadnianiu zakresów raportów o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, oceny oddziaływania na środowisko przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- wydawaniu zgody na odstępstwa od przepisów określających warunki techniczne obiektów oraz bezpieczeństwa i higieny pracy,
- kontroli zgodności budowanych obiektów z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach,
- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych,
- opiniowaniu przedsięwzięć i inwestycji finansowanych ze środków Unii Europejskiej, co do zgodności z warunkami sanitarnymi, określonymi przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydają również opinie do projektów budowlanych, zgody na odstępstwa od przepisów określających warunki techniczne obiektów oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, a także opiniują dokumentacje projektowe inwestycji na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. prawo atomowe (Dz.U. z 2023 r., poz. 1173 ze zm.).

W 2023 roku zajęto stanowisko w 2709 sprawach (w formie decyzji, opinii sanitarnych oraz uzgodnień rzeczoznawców do spraw sanitarnohigienicznych) oraz wydano 512 decyzji o opłatach za wykonane czynności.

W ramach uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych, na które organ administracji architektoniczno-budowlanej nałożył obowiązek uzyskania zgody na użytkowanie, wydano w 2023 roku 608 opinii (w roku 2022 - 511).

W 2023 roku na terenie województwa opolskiego przeprowadzono ogółem 315 kontroli i wizji lokalnych, związanych z działalnością nadzoru zapobiegawczego, w tym 6 kontroli obiektów w trakcie budowy.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że prace budowlane były wykonywane zgodnie z dokumentacją, w tym były przypadki zgłaszania zakończenia robót, gdy były one jeszcze w toku.

W 2023 roku nie wydano decyzji odmawiającej dopuszczenia obiektu do użytkowania (w 2022 r. również nie wydano takiej decyzji).

Działalność pionu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowywanych obiektach budowlanych. Ma ona również za zadanie nie dopuścić do pogorszenia standardów jakości środowiska osób mieszkających w obiektach zlokalizowanych w ich sąsiedztwie.

Ważnym elementem w działalności pionu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej było opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalanych przez rady gmin oraz poprzedzających je studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Plany te, do których dołączona była prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko, stanowią podstawę m.in. do opracowywania projektów budowlanych, bez konieczności ustalania warunków zabudowy (skracając tym samym proces inwestycyjny). Z tych względów, opiniując je, szczególną uwagę zwracano na właściwe rozpoznanie standardów jakości środowiska poprzez m.in. prognozowanie zanieczyszczenia powietrza, hałasu, promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego, zaopatrzenia ludności w wodę, usuwania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych i stałych (gospodarka odpadami), jak również na konieczność zastosowania rozwiązań ograniczających uciążliwość obiektów przemysłowych i usługowych dla środowiska. Właściwe usytuowanie tego typu obiektów, a także odpowiedni sposób użytkowania terenów znajdujących się w zasięgu ich oddziaływania, pozwala na ograniczenie ich ujemnego wpływu na higienę środowiska.

Prawidłowe rozpoznanie zagrożeń środowiskowych, związanych z daną technologią, gwarantuje przyjęcie właściwych rozwiązań technicznych w zakresie warunków, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (dot. m.in. zagadnień higieny pracy i środowiska).

W 2023 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie woj. opolskiego zaopiniowały 340 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2023, poz. 1094 ze zm.) brała udział w postępowaniu dotyczącym dokonywania ocen oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2022 r. wydano 475 opinii (w 2022 r. – 451) oraz w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – 366 opinii (w 2022 r. – 364).

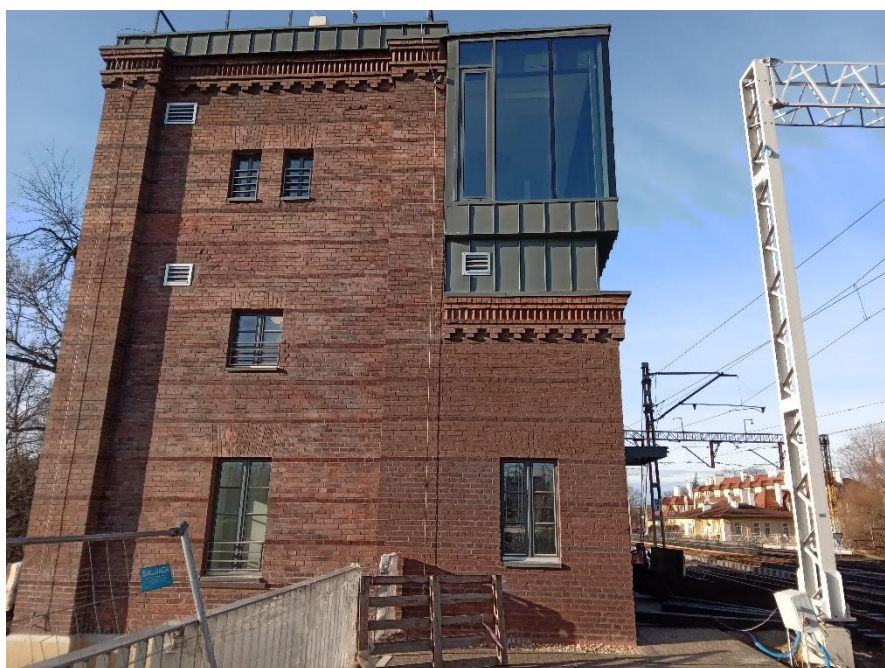
W uzgadnianych dokumentacjach projektowych zwracano uwagę na zachowanie odpowiednich warunków związanych z higieną użytkowania pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, wykończenie itp.). Przy przebudowie i zmianie sposobu użytkowania pomieszczeń obiektów lub ich części, uzgadniano rozwiązania gwarantujące zachowanie odpowiednich warunków sanitarnych, a także udzielano odstępstw od obowiązujących przepisów (w zakresie zmniejszenia wysokości pomieszczeń, obniżenia poziomu podłogi w stosunku do poziomu terenu, stosowania oświetlenia wyłącznie elektrycznego).

Na etapie projektu budowlanego w ramach działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, rozpatrywane były również wnioski dotyczące udzielenia zgody na odstępstwa od przepisów określających warunki techniczne, jakie muszą spełniać budynki

oraz odstępstwa od przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa i higieny pracy (dot. np. wysokości, zagłębienia i oświetlenia pomieszczeń); w 2023 roku – wydano 47 zgód na odstępstwo (w 2022 r. – 44), w tym 2 umorzenia, 0 negatywnych.

W porozumieniu z Państwową Inspekcją Pracy, w trybie decyzji administracyjnej, zostało udzielonych 5 zgód na odstępstwa od przepisów (w roku 2022 – 12).

Ogólnie ocenia się, że działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego związana z procesem inwestycyjnym, skutecznie zapobiega nieprawidłowościom mającym wpływ na stan sanitarny województwa opolskiego, tym samym przyczyniając się do powstawania obiektów o wyższym standardzie pod względem rozwiązań technicznych i ekologicznych.

Nastawnia dysponująca PKP

Łódź patrolowo – interwencyjna

IX. Działalność w zakresie promocji zdrowia

Zadania przyjęte do realizacji w 2023 roku przez komórki Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa opolskiego wynikały z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób, celów Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia oraz sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności województwa.

Działalność kontrolna

Pracownicy komórek Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z 11 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przeprowadzili 427 wizytacji w nadzorowanych jednostkach, co stanowi 62% placówek oświatowych, tj. przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych zgłoszonych do realizacji programów.

Interwencje programowe i nieprogramowe koordynowane przez komórki Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej WSSE w Opolu i PSSE woj. opolskiego.

1. Interwencje programowe.

Programy edukacyjne i profilaktyczne realizowane w placówkach oświatowych w 2023 roku:

1.1. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest kształtowanie umiejętności, kompetencji i postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi wchodzących w dorosłe życie. W X edycji programu, w roku szkolnym 2022/2023, uczestniczyło 2585 uczniów z 40 szkół, co stanowiło 31% szkół ponadpodstawowych w województwie.

Z uwagi na nadal aktualny problem używania przez młodzież substancji zmieniających świadomość realizacja programu jest kontynuowana w bieżącym roku szkolnym. Program wpisany jest do bazy programów rekomendowanych.

1.2. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”.

Celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Adresatami programu są uczniowie klas IV szkoły podstawowej i ich rodzice. W roku szkolnym 2022/2023 edukacją objęto 2316 uczniów i 1664 rodziców z 120 szkół, co stanowiło 30% szkół podstawowych w województwie. Program cieszy się wciąż dużym zainteresowaniem, z tendencją wzrostową.

1.3. Ogólnopolski Program Edukacyjny dla Przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Program opracowany został przez Główny Inspektorat Sanitarny wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem głównym tego przedsięwzięcia jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w 160 przedszkolach, w których edukacją objęto 4849 dzieci 5 i 6 letnich oraz ich 3022 rodziców.

1.4. Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!” - program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci, promujący zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną.

Program wieloletni, odznaczony godłem „Teraz Polska”, adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Jego celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W roku szkolnym 2022/2023 realizowana była już XVI edycja programu, do której przystąpiło 126 szkół. Uczestniczyło w nim 12878 uczniów oraz ponad 4000 rodziców.

1.5. „Podstępne WZW” – program profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C oraz pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych. Głównym organizatorem programu jest Fundacja „Gwiazda Nadziei”. W roku szkolnym 2022/2023 w programie uczestniczyło 5441 uczniów z 58 szkół województwa opolskiego.

1.6. „Znamię! Znam je?” – program profilaktyki czerniaka dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w 62 szkołach ponadpodstawowych, w których edukacją objęto 6208 uczniów z 260 klas. Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka oraz czynników ryzyka zachorowania na ten typ nowotworu. Program został dobrze oceniony zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli, którzy wyrazili chęć jego kontynuacji.

Nauczyciele korzystali z poradnika metodycznego ze scenariuszami zajęć oraz filmów edukacyjnych i prezentacji przygotowanych przez Fundację „Gwiazda Nadziei”.

1.7. Program „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy” – program dla najstarszych grup przedszkolnych.

Nowy wojewódzki program opracowany przez Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej WSSE w Opolu i w całości sfinansowany przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Głównym celem programu jest kształtowanie wśród dzieci prawidłowych nawyków higienicznych, promowanie zasad aktywnego stylu życia i właściwej diety. W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono I edycję programu w 172 przedszkolach (33%), w których edukacją objęto 3746 dzieci (2021/2022 pilotaż – 37 przedszkoli). Program został wysoko oceniony przez koordynatorów przedszkolnych i cieszy się dużym zainteresowaniem. Większość placówek deklaruje chęć kontynuacji programu w kolejnych latach.

1.8. Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas” - program koordynowany na poziomie powiatowym.

Celem głównym programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Ponadto program promuje spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu. Adresatami programu są dzieci 5 i 6-letnie, ich rodzice i opiekunowie.

W roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był w 111 placówkach. Edukacją objęto 3446 dzieci oraz 1899 rodziców. Większość placówek zadeklarowała chęć kontynuacji programu w kolejnym roku szkolnym.

2. Interwencje nieprogramowe przeprowadzone przez wszystkie powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne woj. opolskiego.

2.1. Profilaktyka palenia tytoniu (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Celem inicjowania i organizacji obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja) i Światowego Dnia Rzucania Palenia (16 listopada) jest ograniczenie liczby zachorowań i zgonów wynikających z palenia tytoniu i e-papierosów poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie). W 2023 roku tematyka lokalnych działań skupiała się wokół hasła WHO: „Uprawiaj żywność, nie tytoń”. Ogółem zorganizowano: 15 stoisk informacyjno-edukacyjnych połączonych z pomiarem tlenu węgla w wydychanym powietrzu, 32 spotkania edukacyjne i 3 happeningi uliczne, w których uczestniczyło 4573 osób.

Do nagłośnienia kampanii antytytoniowych włączono lokalne media. Artykuły na temat szkodliwości używania tytoniu i e-papierosów publikowane były w lokalnych mediach i na stronach internetowych stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz na portalach społecznościowych umieszczono 61 postów, 13237 internautów).

Wojewódzki Konkurs Fotograficzny „Sam nie palę i innym odradzam”.

W kwietniu 2023 r. zorganizowano XIII edycję konkursu zainicjowanego przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Adresatami konkursu byli uczniowie klas VI – VIII szkół podstawowych. Współorganizatorem konkursu oraz gali finałowej był Młodzieżowy Dom Kultury w Opolu.

Monitoring używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego przeprowadzili 5167 kontroli w nadzorowanych obiektach w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

2.2. Światowy Dzień Zdrowia pod hasłem „Nasza planeta, nasze zdrowie”

(WSSE Opole, PSSE wszystkie).

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia pod hasłem „Zdrowie dla wszystkich” organizowane były imprezy prozdrowotnych, w których udział wzięło prawie 1000 osób. Opublikowano 26 postów (4476 odbiorców).

2.3. Wojewódzka kampania zdrowotna „Bezpieczne wakacje”

(WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Kampania „Bezpieczne wakacje” promująca bezpieczne dla zdrowia zachowania w czasie letniego wypoczynku, realizowana jest z inicjatywy Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego od roku 2008. Celem głównym prowadzonych działań jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży przebywających w placówkach wypoczynku

letniego na terenie naszego województwa.

Zasadnicze działania edukacyjne prowadzone w okresie od czerwca do września dotyczyły różnych aspektów zdrowia oraz bezpiecznego spędzania wolnego czasu poza domem. Pracownicy powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przeprowadzili: 141 spotkań edukacyjnych dla 7112 uczestników kolonii, półkolonii i obozów letnich, przedszkolaków, wychowawców oraz ogółu społeczeństwa. Tematyka cyklicznie zamieszczanych informacji/infografik na portalach społecznościowych pod nazwą #bezpiecznewakacje oraz na stronach internetowych dostosowana była do bieżących potrzeb. Dotyczyła m.in. profilaktyki chorób zakaźnych, podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa, takich jak: bezpieczne opalanie, higiena osobista, racjonalne żywienie, unikanie zatruc pokarmowych (m.in. grzybami), pierwsza pomoc przedmedyczna, bezpieczne korzystanie z miejsc przeznaczonych do kąpieli, profilaktyka HIV/AIDS oraz przeciwdziałanie uzależnieniom od środków psychoaktywnych i bezpiecznego korzystania z internetu i smartfonów (880 postów, 132294 internautów).

2.4. Profilaktyka HIV/AIDS (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Państwowa Inspekcja Sanitarna była jednym z głównych realizatorów „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022-2026”. Koordynatorem działań programowych w kraju jest Krajowe Centrum ds. AIDS - agenda Ministerstwa Zdrowia. Najważniejsze cele prowadzonych działań informacyjno-edukacyjnych, to zmniejszenie liczby nowych zakażeń HIV drogą kontaktów seksualnych poprzez wzrost poziomu wiedzy na temat dróg zakażenia oraz zwiększenie liczby osób badających się w kierunku zakażenia HIV.

Działania edukacyjne dla różnych grup odbiorców zorganizowane i prowadzone przez pracowników ds. promocji zdrowia stacji sanitarno-epidemiologicznych, to: warsztaty edukacyjne dla młodzieży współfinansowane przez jednostki samorządowe, spotkania edukacyjne, konkursy

plastyczne, konkursy wiedzy - razem dla ok. 1000 odbiorców w wieku od 15 do 19 roku życia. Przeprowadzono dystrybucję 14446 sztuk broszur, ulotek i plakatów dotyczących profilaktyki zakażeń HIV i leczenia AIDS. Opublikowano 104 posty na portalach stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa opolskiego (11779 internautów).

2.5. Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność” (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Kampania ogólnopolska, realizowana we współpracy z Europejskim Urzędem ds. Bezpieczeństwa Żywności. Głównym celem kampanii było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE (ze szczególnym uwzględnieniem misji EFSA) oraz zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Tematyka wiodąca, to: nadużywanie suplementów diety i higiena żywności oraz znakowanie produktów żywnościowych. Kampania skierowana była głównie do osób w wieku 25–45 lat, przede wszystkim kobiet i młodych rodziców. Pracownicy pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej stacji sanitarno-epidemiologicznych zorganizowali i przeprowadzili 26 spotkań edukacyjnych dla 1515 osób. Opublikowano 105 postów (9336 internautów).

2.6. Promocja szczepień ochronnych i „Europejski Tydzień Szczepień” (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Celem tegorocznych działań związanych z „Europejskim Tygodniem Szczepień” było zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ograniczenie spadku liczby osób zaszczepionych. W celu dotarcia do ogółu społeczeństwa zorganizowano lokalne, inicjatywy edukacyjno-informacyjne oraz prowadzono komunikację w przestrzeni medialnej (119 postów, 9833 odbiorców). Wszystkie stacje sanitarno-epidemiologiczne województwa opolskiego umieszczały na swoich stronach internetowych artykuły dot. kalendarza szczepień ochronnych, bezpieczeństwa szczepionek, szczepień zalecanych dla dzieci i osób dorosłych.

2.7. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (WSSE Opole, PSSE wszystkie).

Działania edukacyjne związane z Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach i Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach prowadzone były głównie w mediach społecznościowych oraz w formie ekspozycji wystawy plakatów przygotowanych przez Narodowy Instytut Leków w Warszawie. Głównym celem kampanii było zwrócenie uwagi i podniesienie świadomości społeczeństwa, polityków oraz specjalistów medycznych na temat

zjawiska narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka.

2.8. Inne akcje edukacyjno – informacyjne.

- **Akcja „Energetyki to złe nawyki!”.**

Akcja informacyjno – edukacyjna zainicjowana przez Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, której celem było podniesienie poziomu wiedzy na temat negatywnych skutków zdrowotnych picia napojów energetyzujących, zwłaszcza na młody, rozwijający się organizm. Akcję skierowano do uczniów szkół podstawowych, uczestników wypoczynku zimowego i letniego oraz ich rodziców, opiekunów i kadry pedagogicznej. W spotkaniach edukacyjnych uczestniczyło około 7000 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Posty publikowane na portalach społecznościowych inspekcji sanitarnej województwa opolskiego obejrzało 26943 odbiorców.

- **Profilaktyka chorób nowotworowych.**
- **Październik Miesiącem Świadomości Raka Piersi.**

WSSE w Opolu przyłączyła się do kampanii pn. „Ja już, a Ty?” (#jajuzaty?) motywując koleżanki z pracy do regularnego badania piersi oraz wykonywania mammografii i USG piersi.

PSSE w Opolu prowadziła Kampanię „Badamy się – Marzec miesiącem Dnia kobiet” w zakładach pracy (3 spotkania dla 94 osób).

W Nysie zorganizowano akcję informacyjną w sklepach z bielizną damską w Nysie. Do każdego zakupionego towaru dołączano ulotkę na temat profilaktyki raka piersi (300 ulotek). Opublikowano 148 postów na portalach Facebook PIS województwa opolskiego (17282 internautów).

- **Tydzień Higieny Rąk.**

W trakcie wakacji, w dniach 10-16 lipca ogłoszony został „Tydzień Higieny Rąk”. Z tej okazji pracownicy stacji sanitarno-epidemiologicznych przeprowadzili ciekawe akcje oraz spotkania edukacyjne, skierowane przede wszystkim do dzieci w wieku przedszkolnym. Celem tych działań było uświadomienie przedszkolakom oraz uczestnikom letnich półkolonii, jak ważne

dla zdrowia jest dokładne mycie rąk. W 95 spotkaniach edukacyjnych uczestniczyło ogółem 1180 dzieci przedszkolnych.

- **Akcja informacyjno - edukacyjna pn. „Smartfon? Tak, ale jak? (#smartfontakalejak)** – edukacja medialna.

W ramach wojewódzkiej kampanii „Bezpieczne wakacje”, na portalu społecznościowym Facebook WSSE Opole przeprowadzono akcję informacyjno - edukacyjną w dwóch odsłonach pt.: „Smartfon? Tak, ale jak?” (#smartfontakalejak). Tematyka opublikowanych postów dotyczyła wpływu niebieskiego światła na organizm człowieka oraz wybranych zagadnień z Raportu Instytutu Pokolenia pt. „Smartfon? Tak, ale z głową!” z 2023 roku (39 postów, 25588 odbiorców).

X. Higiena radiacyjna

W 2023 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa opolskiego sprawowała nadzór nad warunkami pracy i ochroną zdrowia pracowników zatrudnionych w zakładach stosujących medyczne aparaty rentgenowskie i źródła pola elektromagnetycznego oraz ochroną populacji i środowiska przed zbędnym napromieniowaniem i skażeniami promieniotwórczymi. Działalność ta prowadzona była przez Oddział Higieny Radiacyjnej i Laboratorium Badań Skażeń Promieniotwórczych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu, w oparciu o ustawę z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe (jednolity tekst Dz. U z 2023 r., poz. 1173), rozporządzenia wykonawcze do tej ustawy oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. z 2021r., poz.325) oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29.06.2016r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na pole elektromagnetyczne (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 331).

Zadania z zakresu higieny radiacyjnej realizowane były poprzez:

- kontrole medycznych pracowni rentgenowskich i użytkowników źródeł pól elektromagnetycznych pod kątem spełniania wymogów higieny radiacyjnej,
- wykonywanie kontrolnych pomiarów dozymetrycznych wokół aparatów rentgenowskich oraz w spornych przypadkach pomiarów pola elektromagnetycznego wokół urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne i ocenę poziomu narażenia,
- wykonywanie testów kontroli fizycznych parametrów urządzeń radiologicznych w ramach wprowadzania kontroli jakości w rentgenodiagnostyce,
- wykonywanie pomiarów skażeń promieniotwórczych produktów spożywczych i elementów środowiska naturalnego,
- prowadzenie postępowania administracyjnego w celu usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli,
- opiniowanie projektów nowopowstających lub modernizowanych zakładów stosujących źródła promieniowania jonizującego,
- wykonywanie kontroli i ocenę dokumentacji w celu wydania zezwolenia na uruchomienie i stosowanie aparatów rentgenowskich oraz pracowni, w których są one stosowane.

Ochrona radiologiczna w pracowniach rentgenowskich i przy stosowaniu medycznych aparatów rentgenowskich

W 2023 roku na terenie województwa opolskiego w ewidencji znajdowało się 265 jednostek stosujących promieniowanie jonizujące. W jednostkach tych usytuowanych było 401 medycznych pracowni rentgenowskich, w 22 jednostkach stosowano aparaty rentgenowskie poza pracownią rentgenowską oraz 1 aparat rentgenowski w ambulanse.

W 2023 roku Oddział Higieny Radiacyjnej przeprowadził 107 kontroli, w tym 89 kontroli z zakresu ochrony radiologicznej i 18 kontroli z zakresu ochrony przed polami elektromagnetycznymi.

Rok	2022 r.	2023 r.
Liczba medycznych pracowni rentgenowskich objętych nadzorem	378	401
Liczba osób zatrudnionych w narażeniu	1341	1385
Liczba zakładów stosujących źródła pól elektromagnetycznego objętych nadzorem	147	143
Liczba osób zatrudnionych w narażeniu	2245	2411

W 2023 roku przeprowadzono 32 kontrole w związku z ubieganiem się jednostek o:

- zezwolenie na uruchomienie pracowni rentgenowskiej oraz uruchomienie i stosowanie aparatów rentgenowskich,
- zgodę na prowadzenie działalności związanej z narażeniem na promieniowanie jonizujące w celach medycznych polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu badań rentgenodiagnostycznych, badań diagnostycznych i leczenia chorób nienowotworowych, paliatywnego leczenia chorób nowotworowych z wykorzystaniem produktów radiofarmaceutycznych oraz zabiegów z zakresu radiologii zabiegowej (art. 33 q ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe jednolity tekst Dz. U. z 2023 r., poz. 1173 z późn. zm.).

Przez cały 2023 r. przeprowadzano kontrole w jednostkach wymieniających aparaturę rentgenodiagnostyczną wykonując pomiary dozymetryczne w miejscach pracy i za osłonami stałymi oraz realizowano harmonogram kontroli na 2023 r.

W 2023 roku przy aparatach rentgenowskich zatrudnionych było 1385 osób pracujących w narażeniu na promieniowanie jonizujące i objętych kontrolą dawek indywidualnych.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo atomowe Państwowa Inspekcja Sanitarna skupiła się przede wszystkim na nadzorze nad stosowaniem 535 medycznych aparatów rentgenowskich w 401 pracowniach rentgenowskich. Przeprowadzono w nich 89 kontroli, w tym 3 kontrole w jednostkach stosujących aparaty rentgenowskie poza pracownią, wykonując pomiary dozymetryczne wokół 46 aparatów rtg i specjalistyczne testy kontroli jakości dla 18 aparatów rtg (15 do zdjęć stomatologicznych wewnątrzustnych i 3 aparatu do zdjęć).

W związku z prowadzonym nadzorem nad promieniowaniem jonizującym i polami elektromagnetycznymi Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 154 decyzje.

W zakresie nadzoru nad promieniowaniem jonizującym wydano 152 decyzje:

- 36 decyzji zezwalających na uruchomienie pracowni rentgenowskiej,
- 51 decyzji zezwalających na stosowanie aparatury rentgenodiagnostycznej,
- 29 decyzji wyrażających zgodę na prowadzenie działalności (z art. 33 q ustawy z dnia 29.11.2000 r. Prawo atomowe, Dz.U. z 2023 r., poz.1173 z późn. zm.),
- 31 decyzji wygaszających zezwolenie, zmieniających nazwę jednostki,
- 2 decyzje z art.123 ustawy Prawo atomowe ustawy z dnia 29.11.2000 r. Prawo atomowe, Dz.U. z 2023 r., poz.1173 z późn. zm.),
- 3 decyzje finansowe.

W zakresie nadzoru nad polami elektromagnetycznymi wydano 2 decyzje.

W 2023 r. prowadzono na bieżąco „Bazę urządzeń radiologicznych” uwzględniającą szerokie spektrum danych o aparatach rentgenowskich stosowanych na terenie województwa opolskiego.

W 2023 roku nie zanotowano przekroczeń dawki granicznej (20mSv w ciągu roku) wśród osób zawodowo narażonych na promieniowanie jonizujące oraz nie stwierdzono choroby zawodowej spowodowanej pracą w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące. Większość osób zawodowo narażonych na promieniowanie jonizujące, w związku ze stosowaniem aparatów rentgenowskich do celów medycznych, otrzymała w ciągu roku dawki promieniowania nie wyższe niż 1mSv, co stanowi 5% dawki granicznej i świadczy o dobrym stanie ochrony radiologicznej.

Ponadto nie zanotowano zdarzeń radiacyjnych związanych ze stosowaniem medycznych aparatów rentgenowskich.

W województwie opolskim w nadzorowanych przez Oddział Higieny Radiacyjnej jednostkach ochrony zdrowia w 2023 r. nie odnotowano stosowania aparatów rentgenowskich niezgodnych pod względem stanu technicznego z obecnie obowiązującymi wymaganiami.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi 0Hz - 300GHz

W związku z prowadzonym nadzorem nad stosowaniem źródeł pól elektromagnetycznych, w ewidencji Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu w 2023 r. były 143 zakłady pracy, w których znajdowały się 662 urządzenia - źródła pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, przy których zatrudnionych było 2411 osób.

Pole elektromagnetyczne o znacznych wartościach występowało przy eksploatacji niektórych urządzeń. Były to diatermie, magnetroniki, urządzenia MRI oraz radiofoniczne.

W 2023 roku przeprowadzono 18 kontroli warunków pracy w 17 zakładach przy 80 urządzeniach. W trakcie kontroli przestrzegania warunków bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz stwierdzono u 1 użytkownika nieprawidłowości. Zostały one usunięte w ciągu 7 dni od daty kontroli.

W związku z nadzorem nad przestrzeganiem warunków bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz wydano 2 decyzje. W 2023 r. wzorem lat ubiegłych Państwowa Inspekcja Sanitarna w

województwie opolskim prowadziła „Bazę danych o PEM” stanowiącą część Centralnego Rejestru Źródeł Emisji Pól Elektromagnetycznych, tworzonego dla celów higieniczno-sanitarnych.

Pomiary skażeń promieniotwórczych

Teren województwa opolskiego, po awarii elektrowni jądrowej w Czarnobylu w 1986 r., został skażony bardziej niż inne województwa, gdyż występujące wówczas opady deszczu spowodowały wymycie izotopów promieniotwórczych z chmury radioaktywnej i przeniesienie ich do gleby. Na terenie województwa opolskiego wyróżniono kilka obszarów o szczególnie wysokim skażeniu gleby izotopami cezu. Znajduje to odbicie w wynikach badań pochodzących z tych obszarów produktów spożywczych. W 2023 r. odnotowano to w odniesieniu do próbek grzybów (podgrzybki, kurki, kanie) i mięsa wołowego.

W 2023 r. w Dziale Laboratoryjnym Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu funkcjonowała placówka pomiarów skażeń promieniotwórczych wykonująca, zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, pomiary skażeń produktów żywnościowych, wody powierzchniowej i wodociągowej. Ponadto, prowadzono badania skażeń promieniotwórczych określonych produktów spożywczych jako monitoring skażeń promieniotwórczych w ramach „Bezpieczeństwa Zdrowotnego Żywności”. Dodatkowo wykonywano także pomiar mocy dawki promieniowania gamma w powietrzu. W ramach prowadzonych pomiarów skażeń oznaczano aktywność Cs-137 (cez-137), aktualnie jedynego sztucznego izotopu promieniotwórczego mogącego mieć wpływ na otrzymywane przez ludzi dodatkowe dawki promieniowania oraz aktywność K-40 (potas-40) naturalnego izotopu występującego w środowisku życia człowieka.

W roku 2023 przebadano 41 próbek, w tym 7 w ramach „Bezpieczeństwa Zdrowotnego Żywności”, określając stężenia Cs-137 i K-40 w poszczególnych grupach produktów spożywczych oraz w wodzie metodą pomiaru promieniowania gamma zestawem z detektorem scyntylicyjnym. Wyniki pomiarów zamieszczono w tabeli poniżej.

Wyniki pomiarów aktywności promieniotwórczej izotopów Cs-137 i K-40 w wodzie i produktach spożywczych w 2023 r.

L.p.	Rodzaj próbki	Zakres aktywności [Bq/kg ; Bq/l]	
		Cez Cs-137	Potas K-40
1	Mleko spożywcze 2%	poniżej 0,5÷0,6	36,1÷62,6
2	Mięso wołowe	1,0 ÷ 40,2	106,2 ÷ 123,2
3	Mięso wieprzowe	poniżej 0,5	133,1
4	Drób (kurczak świeży)	poniżej 0,5	75,6÷106,1

5	Jaja	poniżej 0,5	25,5 ÷ 52,4
6	Zboże – pszenica	poniżej 0,5	142,1
7	Warzywa -kapusta	poniżej 0,5	85,9
8	Warzywa - ogórek	poniżej 0,5	66,0
9	Owoce –porzeczką	poniżej 0,5	92,3
10	Grzyby- podgrzybki	553,6	97,0
11	Grzyby - kurki	15,9	137,7
12	Grzyby - kanie	1,2	115,2
13	Ryby	poniżej 0,5	79,4 ÷ 113,1
14	ziemniaki	poniżej 0,5	159,8
15	Woda wodociągowa	poniżej 0,04-0,05	poniżej 0,48
16	Woda powierzchniowa	poniżej 0,5	poniżej 3,1 ÷ 3,93

W 2023 r. sytuacja radiacyjna nie ulegała istotnym zmianom w porównaniu do roku 2022, spadek poziomu skażeń był bardzo powolny. Mierzalne wartości aktywności cezu występowały w grzybach leśnych i mięsie wołowym z niektórych rejonów województwa opolskiego (okolice Jeziora Turawskiego, Olesno, Szumirad).

W wodzie wodociągowej powierzchniowej, warzywach, owocach, jajach, ziemniakach i zbożu poziom Cs-137 był poniżej progu oznaczalności metody pomiarowej (mniej niż 0,5 Bq/l lub 0,5 Bq/kg [Bequerela/ litr][Bequerela/kilogram]).

W Polsce uznaje się jako dopuszczalne skażenie izotopami cezu do wartości:

- 370 Bq/kg dla mleka i jego przetworów i środków spożywczych przeznaczonych do karmienia niemowląt,
- 600 Bq/kg dla innych produktów.

Moc dawki promieniowania gamma w powietrzu była na poziomie sprzed awarii i wynosiła, w punkcie pomiarowym w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu, średnio 0,6 pA/kg [pikoampera/kilogram].

W ochronie radiologicznej wartością normatywną jest dawka graniczna określona w skali roku i dla osób z ogółu ludności wynosi ona 1mSv (1 milisiwert); z definicji dawka graniczna nie obejmuje narażenia z naturalnych źródeł promieniowania i z zastosowań medycznych (diagnostyka i terapia). Za 2023 rok Państwowa Agencja Atomistyki oceniła, że roczna dawka skuteczna promieniowania jonizującego otrzymana przez przeciętnego mieszkańca Polski ze wszystkich naturalnych źródeł promieniowania wynosiła ok.2,5mSv, a od sztucznych radionuklidów w żywności i w środowisku ok. 0,011mSv. Natomiast osoby zamieszkujące tereny najbardziej skażone mogły otrzymać dawkę od 5 do 10 razy większą, czyli do 0,11 mSv.

Należy zwrócić uwagę, że narażenie od naturalnego izotopu potasu (K-40) występującego powszechnie w otoczeniu człowieka i w artykułach spożywczych wynosi ok. 0,25 mSv rocznie, czyli jest ponad dwukrotnie większe niż od sztucznego izotopu Cs-137.

Poziom skażeń promieniotwórczych środowiska i żywności w 2023 roku nie stanowił istotnego źródła narażenia ludności na promieniowanie jonizujące.

XI. Nadzór nad środkami zastępczymi

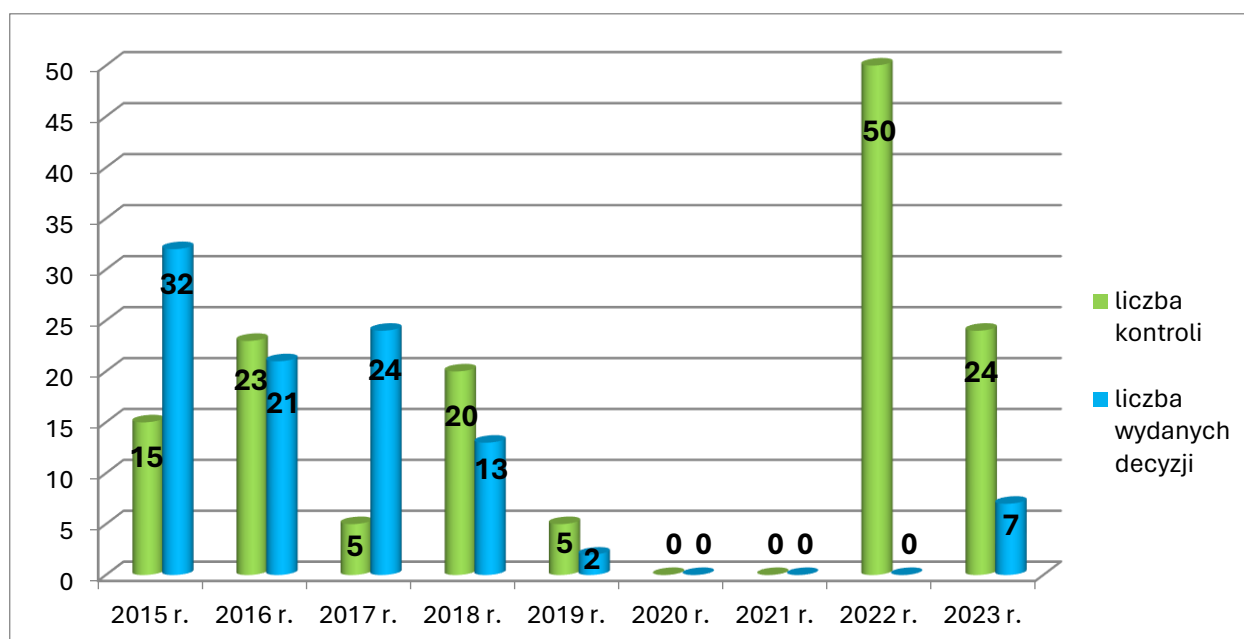
Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego sprawują nadzór nad przeciwdziałaniem wprowadzaniu do obrotu i wytwarzaniu środków zastępczych. W 2023 r. – podobnie jak w roku ubiegłym – nie odnotowano sprzedaży ani produkcji środków zastępczych na terenie województwa opolskiego. Zgodnie z nowelizacją *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, która weszła w życie 21 sierpnia 2018 r. (Dz. U. 2018, poz. 1490), nowe substancje psychoaktywne – zaliczane do grupy tzw. „dopalaczy”, zostały objęte postępowaniem karnym, a nie jak wcześniej administracyjnym. Ponadto zakazano posiadania, wytwarzania, wprowadzania do obrotu i udzielania nie tylko nowych substancji psychoaktywnych, ale także ich soli, czyli substancji o bardzo podobnym działaniu, lecz nieznacznie zmienionej budowie chemicznej. Na mocy ww. Ustawy postępowanie w zdecydowanej większości przypadków handlu tzw. „dopalaczami” prowadzą aktualnie organy ścigania a nie Państwowa Inspekcja Sanitarna.

W 2023 r. we wszystkich powiatach województwa opolskiego przeprowadzono łącznie **24** kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Kontrolom poddane zostały przede wszystkim obiekty stacjonarne, w których sprzedawano liquidity do e-papierosów lub produkty konopne (m. in. susze, olejki, produkty spożywcze, kosmetyki). Głównym celem podjętych czynności było sprawdzenie czy oferowane produkty zawierały w składzie substancje: THC-P (tetrahydrokannabinol) lub HHC-P (heksahydrokannabinol). THC-P oraz HHC-P są związkami z grupy kannabinoidów i stanowią analogi odpowiednio THC (tetrahydrokannabinol) oraz HHC (heksahydrokannabinol), które są kontrolowane na mocy *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych* (t. j. Dz. U. 2022, poz. 1665 z p. zm.). Działanie obu substancji jest zbliżone do działania zakazanych THC i HHC, jednak zmiany strukturalne powodują, że THC-P oraz HHC-P działają silniej na organizm człowieka. Jednocześnie podobnie jak inne substancje o działaniu psychoaktywnym uzależniają i powodują negatywne skutki zdrowotne. Przez wprowadzone zmiany w budowie THC-P i HHC-P nie są objęte zakresem stosowania wyżej przywołanego Rozporządzenia Ministra Zdrowia. Jednak z uwagi na ich właściwości można uznać, że wyczerpują definicję środka zastępczego według kryteriów *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii* (t. j. Dz. U. 2023, poz. 1939 z p. zm.). W wyniku przeprowadzonych kontroli nie zatrzymano żadnych podejrzanych produktów. W 2022 r. przeprowadzono 50 kontroli w podobnym zakresie (sprawdzano obecność HHC w sprzedawanych produktach, który ówczesnie nie był substancją prawnie zakazaną), żadna z nich nie wykazała nieprawidłowości. Ponadto w ciągu dwóch minionych lat nie przyjęto interwencji związanych z prowadzeniem sprzedaży tzw. „dopalaczy” na terenie województwa opolskiego.

W 2023 r. wydano **7** decyzji administracyjnych tematycznie związanych ze środkami zastępczymi, które dotyczyły:

- nałożenia na stronę postępowania kary pieniężnej za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych – **1** kara na kwotę **20 000 zł**,
- nakazu wycofania z obrotu środków zastępczych oraz zniszczenia zatrzymanych produktów – **6** decyzji (przedmiotowe nakazy stanowiły zakończenie spraw wszczętych w latach wcześniejszych).

W 2022 r. nie prowadzono postępowania administracyjnego, dotyczącego środków zastępczych. Nie nałożono również kar finansowych za wprowadzanie do obrotu tzw. „dopalaczy”.

Wykres 1: Liczba przeprowadzonych kontroli oraz liczba wydanych decyzji w ramach prowadzonego nadzoru nad egzekwowaniem zakazu wprowadzania do obrotu i wytwarzania środków zastępczych (2015-2023 r.).

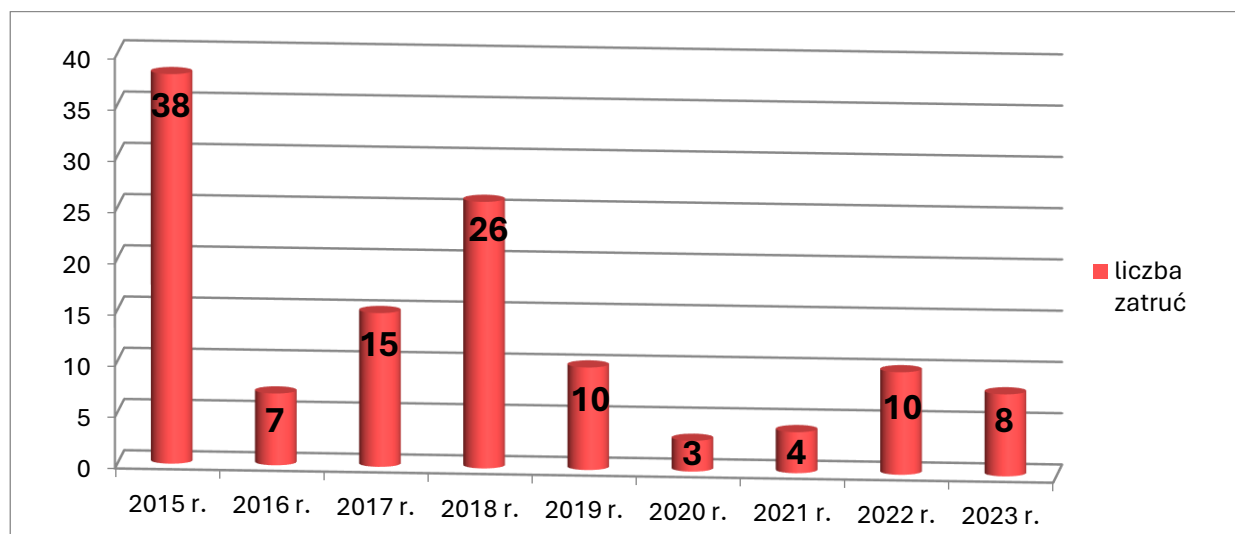
W 2023 r. – podobnie jak w roku ubiegłym – nie prowadzono postępowania odwoławczego, ani sądowego, które związane byłyby ze sprawami dotyczącymi środków zastępczych.

W ramach prowadzonego nadzoru w 2023 r. na bieżąco współpracowano z organami Policji w obszarze przeciwdziałania sprzedaży i produkcji tzw. „dopalaczy”. W roku minionym nałożono 1 karę pieniężną za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych w oparciu o materiały przekazane przez organy ścigania. Współpraca dotyczyła również przekazywania informacji na temat otrzymanych zgłoszeń o zatruciach środkami psychoaktywnymi na terenie województwa opolskiego.

W 2023 r. na terenie województwa opolskiego nie prowadzono spraw w oparciu o materiały przekazane przez służbę celno-skarbową lub prokuraturę.

Na podstawie informacji uzyskanych z podmiotów leczniczych w 2023 r. na terenie województwa opolskiego odnotowano **8** zatruc, prawdopodobnie spowodowanych zażyciem tzw.

„dopalaczy”. Nie odnotowano z tego powodu zgonów. W porównaniu do roku ubiegłego liczba zgłoszonych zatruc zmalała. W 2022 r. otrzymano informacje o 10 zatruciach.

Wykres 2: Liczba zatruc i podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, odnotowanych na terenie województwa opolskiego (2015-2023 r.).

Podmioty lecznicze są zobowiązane do zgłaszania zatruc środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi na podstawie art. 30a *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*. Zgłoszeń dokonuje się drogą elektroniczną do właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Tabela 1: Liczba zatruc i podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, zgłoszonych do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w latach 2015- 2023 (z podziałem na płeć i wiek).

ROK	LICZBA ZATRUC ŁĄCZNIE	PŁEĆ		WIEK							
		K	M	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	25-29	30-39	>40
2015	38	9	29	0	0	4	11	13	8	2	0
2016	7	2	5	0	1	0	2	2	2	0	0
2017	15	7	8	0	0	2	6	3	2	2	0
2018	26	2	24	0	3	2	4	5	5	5	2
2019	10	4	6	0	1	1	3	1	0	4	0
2020	3	1	2	0	0	0	0	2	1	0	0
2021	4	1	3	0	0	0	1	1	0	2	0
2022	10	3	7	2	2	2	1	1	0	2	0
2023	8	5	3	0	1	4	2	0	0	1	0
RAZEM	121	34	87	2	8	15	30	28	18	18	2

W minionym roku zdecydowana większość zatruć dotyczyła osób niepełnoletnich. W 2023 r. pomocy medycznej z powodu zażycia środków psychoaktywnych wymagało 7 nastolatków przed ukończeniem 18 roku życia (5 dziewcząt i 2 chłopców) oraz 1 mężczyzna z przedziału wiekowego 30-39 lat. Po raz pierwszy od początku prowadzenia monitoringu Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa opolskiego odnotowała więcej zatruć wśród kobiet, niż wśród mężczyzn. Liczba zgłoszonych zatruć zmniejszyła się nieznacznie w porównaniu do roku poprzedniego. W dalszym ciągu zatrucia środkami zastępczymi z terenu województwa opolskiego stanowią jeden z najniższych odsetków spośród wszystkich regionów, w stosunku do liczby zatruć, które odnotowuje się w Polsce.

W 2023 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego, prowadzili działania o charakterze profilaktycznym, w tym tematycznie związane z przeciwdziałaniem używaniu środków zastępczych. Formy i metody pracy wykorzystywane w tego typu działalności to przede wszystkim: spotkania edukacyjne, pogadanki, organizacja stoisk edukacyjno-informacyjnych podczas imprez masowych, dystrybucja materiałów informacyjnych. Treści dotyczące profilaktyki uzależnień publikowano także na stronach internetowych oraz na profilach w mediach społecznościowych poszczególnych stacji. Podejmowane działania kierowane były głównie do dzieci i młodzieży, a także rodziców nastolatków i personelu pedagogicznego.

XII. Działalność laboratoryjna

Struktura i zakres badań

Dział Laboratoryjny wchodzi w skład struktury organizacyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu. Badania laboratoryjne będące ważnym elementem zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego ludności województwa opolskiego są wykonywane w ramach Zintegrowanego Systemu Badań. System ten tworzą trzy laboratoria:

- **Oddział Laboratoryjny w Opolu** – badania epidemiologiczne, badania żywności, wody, środowiska pracy oraz badania radiologiczne;
- **Oddział Laboratoryjny w Kluczborku** – badania epidemiologiczne, badania żywności i wody.
- **Oddział Laboratoryjny w Kędzierzynie-Koźlu** – badania żywności i wody;

W zależności od profilu działalności Laboratorium w 2023 roku wykonywane były badania z zakresu diagnostyki medycznej, badania żywności i wody, badania szkodliwych czynników na stanowiskach pracy oraz badania skażeń promieniotwórczych.

W skład Oddziałów Laboratoryjnych wchodzi również pracownie pożywek, w których prowadzona jest stała kontrola wykonanych podłoży.

Dział Laboratoryjny zatrudnia wykwalifikowanych pracowników z wieloletnim doświadczeniem zawodowym, którzy stale podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w wielu szkoleniach merytorycznych, sympozjach, konferencjach oraz specjalistycznych kursach. Zdobyta wiedza pomaga wprowadzać w laboratorium nowe metodyki badawcze oraz udoskonalać metody już stosowane.

Dział Laboratoryjny wykonał ogółem 138 200 badań, w tym 205 132 oznaczenia chemiczne, 10588 oznaczeń fizycznych i 148 826 oznaczeń mikrobiologicznych.

Laboratorium Badań Klinicznych.

Laboratorium Badań Klinicznych oferuje szeroki zakres badań, w tym badania bakteriologiczne, parazytologiczne oraz badania skuteczności procesów sterylizacji. W Oddziale Laboratoryjnym w Opolu prowadzona jest również diagnostyka wirusologiczna i serologiczna.

Badania wykonywane w Laboratorium Badań Klinicznych:

- posiewy kału, wymazów z kału i wymazów z odbytu w kierunku pałeczek *Salmonella*, *Shigella*, *Campylobacter*, *Yersinia*, patogennych *Escherichia coli*, *Plesiomonas*, *Aeromonas*, *Vibrio cholerae*, *Listeria spp.*,
- wykrywanie zakażeń przewodu pokarmowego spowodowanych toksynami A/B *Clostridioides difficile*,
- posiewy krwi, płynu mózgowo-rdzeniowego i innych jałowych płynów ustrojowych, posiewy moczu, materiału z górnych i dolnych dróg oddechowych, wymazów z układu moczowo-płciowego, wymazów z tkanek miękkich,

- badania w kierunku nosicielstwa patogenów alarmowych: *Staphylococcus aureus* oporny na metycylinę (MRSA), *Enterococcus spp.* oporny na glikopeptydy (VRE), pałeczki Gram-ujemne z rodziny *Enterobacteriaceae* i pałeczki niefermentujące wytwarzające beta-laktamazy (ESBL, MBL, KPC, OXA-48),
- oznaczanie lekowrażliwości wyhodowanych patogenów oraz wykrywanie mechanizmów oporności na antybiotyki i chemioterapeutyki, występujące u bakterii,
- wykrywanie w kale antygenu *Helicobacter pylori*,
- wykrywanie i identyfikacja larw, jaj, cyst oraz trofozoitów pasożytów obecnych w kale i w wymazie okołoodbytowym,
- identyfikacja form dorosłych pasożytów jelitowych,
- badania w kierunku wirusów grypy typu A i B, wirusa RSV oraz Sars-CoV-2 metodą real time RT-PCR
- wykrywanie w kale Rotawirusów, Adenowirusów metodą immunochromatograficzną i Norowirusów metodą ELISA,
- badania w kierunku boreliozy metoda ELISA i Western blot,
- badania serologiczne w kierunku: *Chlamydia pneumoniae*, jersiniozy, odry, kleszczowego zapalenia mózgu metodą ELISA,
- badanie skuteczności sterylizacji i dezynfekcji powierzchni,
- badanie biologicznego zanieczyszczenia powietrza,
- badanie skuteczności procesów sterylizacji.

Badania wykonywane są z zastosowaniem metod badawczych, wśród których można wyróżnić:

- metodę spektrometrii masowej,
- metodę molekularną (Real Time PCR),
- metodę hodowlaną uzupełnioną testami biochemicznymi i serologicznymi,
- metodę mikroskopową i makroskopową,
- metodę koproskopową,
- metodę dyfuzyjno-krażkową, pasków z gradientem stężeń antybiotyku (oznaczanie wartości MIC) i nefelometryczną – do oznaczania lekowrażliwości drobnoustrojów,
- metodę immunochromatograficzną,
- metodę immunoenzymatyczną (ELISA),
- metodę Western blot.

Pracownia Wirusologii podobnie jak w latach poprzednich brała również udział w krajowym programie SENTINEL – zintegrowany system nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad grypą dla województwa opolskiego, którego założeniem w roku 2023 było monitorowanie oprócz wirusów grypy typu A i B, również wirusa Sars-CoV-2 i wirusa RSV pod kątem epidemiologicznym, a także wirusologicznym.

W ramach tego programu wykonano 844 badania, z zastosowaniem metody molekularnej Real Time PCR.

Automatyczna stacja pipetująca Myra

Zamknięty system PCR iPonatic

W roku 2023 Laboratoria Badań Klinicznych w Opolu i w Kluczborku zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt diagnostyczny i pomocniczy.

Pracownia Wirusologii otrzymała urządzenia przeznaczone do badań wykonywanych metodą real time RT-PCR: automatyczna stacja pipetująca Myra i aparat do wykonywania badań genetycznych - zautomatyzowany zamknięty system PCR iPonatic.

Pracownie Bakteriologii wyposażono w spektrometr masowy Maldi Biotyper Sirius-automatyczny system do identyfikacji mikroorganizmów, aparat Vitek 2 Compact 15-system automatyczny do identyfikacji i oznaczania lekowrażliwości, mikroskopy Nexcope Delta Optical, szafy termostaticzne ST2 i szafy chłodnicze CC 700.

Maldi Biotyper Sirius

Vitek 2 Compact 15

Obecność w naszym laboratorium automatycznego systemu do identyfikacji mikroorganizmów - spektrometru masowego Maldi Biotyper Sirius, pozwala skrócić czas pomiędzy pobraniem próbki, a przedstawieniem wyniku badania. Aparat ten umożliwia bowiem szybką i dokładną klasyfikację taksonomiczną organizmów do poziomu gatunku (lub rodzaju) w ciągu kilku minut. Jest on również nieocenionym narzędziem do identyfikacji drobnoustrojów rzadkich i trudno rosnących, których nie

można zidentyfikować klasycznymi metodami biochemicznymi. Możliwość szybkiej identyfikacji drobnoustrojów ma kluczowe znaczenie w diagnostyce zakażeń oraz podczas typowania szczepów bakteryjnych w dochodzeniu epidemiologicznym w ognisku epidemicznym, a także dla wykrywania szczepów wielolekoopornych, w tym wytwarzających karbapenemazy.

Do badań próbek klinicznych na obecność pałeczek *Salmonella*, *Shigella*, oraz enteropatogennych *Escherichia coli*, zakupiono wytrząsarki laboratoryjne GS-20/Miulab, łaźnię wodną W24 EP Laboplay i komorę laboratoryjną BioTectum 1.2 Classic.

Wytrząsarka GS-20/Miulab

Łaźnia wodna W24 EP Laboplay

Komora laboratoryjna BioTectum 1.2 Classic

Pracownie Pożywkarni doposażono w autoklawy laboratoryjne Laboklav 80 MS, SPH, pompę perystaltyczną FlexiPump, dejonizator polwater DL3-400 oraz sterylizator na suche, gorące powietrze.

Pompa perystaltyczna FlexiPump

Dejonizator polwater DL3-400

Laboratorium Badań Żywności i Przedmiotów Użytku

Laboratorium Badań Żywności i Przedmiotów Użytku w 2023 roku w oparciu o „Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS na 2023 rok” wykonywało badania w zakresie ciągłej kontroli jakości zdrowotnej żywności dla Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych województwa opolskiego oraz próbek pochodzących z innych województw. Zakres wykonywanych badań jest stale dostosowywany do aktualnych wymagań.

Laboratorium prowadziło również badania mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w wyniku zatruć pokarmowych, celem ustalenia źródła ogniska epidemicznego.

Badania w zależności od oznaczanego parametru, wykonywane były różnymi technikami, od metod klasycznych po metody bardzo zaawansowane.

Laboratorium Badań Żywności i Przedmiotów Użytku posiada specjalistyczną aparaturę badawczą, umożliwiającą wykonywanie badań w kierunku oznaczania pozostałości pestycydów, substancji dodatkowych, parametrów czystości i metali ciężkich w żywności. Badania te wykonywane są nie tylko na potrzeby województwa opolskiego, ale również dla innych województw.

W ramach ogólnokrajowego planu urzędowej kontroli i monitoringu w Laboratorium wykonywane badania obejmowały:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne
- pozostałości pestycydów,
- mykotoksyny,
- substancje dodatkowe,
- parametry czystości substancji dodatkowych,
- kofeinę,
- metale ciężkie,
- składniki mineralne,
- skażenia promieniotwórczym cezem,

- analizę sensoryczną,
- ocenę znakowania.

W Oddziale Laboratoryjnym w Kędzierzynie – Koźlu dodatkowo były oznaczane:

- azotany w warzywach oraz produktach dla niemowląt i małych dzieci,
- substancje dodatkowe: dwutlenek siarki, azotany i fosforany.

W Oddziale Laboratoryjnym w Kluczborku dodatkowo były oznaczane:

- ditiokarbaminiany w żywności pochodzenia roślinnego,
- parametry jęłczenia tłuszczu,
- jod w soli kuchennej.

Pracownia Badań Żywności i Przedmiotów Użytku rozszerzyła swój zakres akredytacji o nową metodę badawczą ICP-MS oznaczenia zawartości ołowiu i kadmu w następujących grupach środków spożywczych:

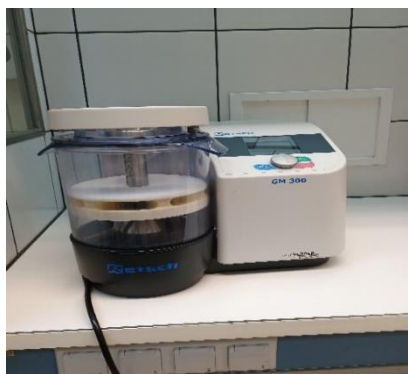
- preparaty do początkowego żywienia niemowląt, preparaty do dalszego żywienia niemowląt i preparaty do żywienia małych dzieci,
- produkty zbożowe przetworzone oraz żywność dla niemowląt i małych dzieci,
- żywność specjalnego przeznaczenia medycznego przeznaczona dla niemowląt i małych dzieci,
- napoje dla niemowląt i małych dzieci

Wprowadzony został również zakres elastyczny w zakresie badania pestycydów metodą LC/MS/MS.

W Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu podobnie jak w latach ubiegłych, również w 2023 roku pracownicy posiadający uprawnienia grzyboznawców, prowadzili konsultacje w zakresie gatunkowej oceny przydatności do spożycia zebranych surowych grzybów leśnych. Udzielono 36 bezpłatnych porad dla indywidualnych grzybiarzy.

Laboratorium w 2023 roku doposażono w mineralizator mikrofalowy ETHOS UP służący do oznaczania zawartości metali, składników mineralnych oraz młyn tnący Grindomix GM 300 do rozdrabniania próbek z suchym lodem podczas oznaczania pozostałości pestycydów w żywności.

Młyn tnący Grindomix

Mineralizator mikrofalowy ETHOS UP

Laboratorium Badań Wody

W oparciu o aktualne akty prawne Laboratorium Badań Wody wykonując badania, prowadzi stałą kontrolę jakości:

- wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- wody pochodzącej z kąpielisk i miejsc przeznaczonych do kąpielii,
- wody powierzchniowej wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia,
- wody z basenów kąpielowych (baseny letnie i kryte pływalnie),
- wody konfekcjonowanej badanej w ramach urzędowej kontroli żywności,
- wody ciepłej użytkowej w kierunku oznaczania bakterii *Legionella* w obiektach użyteczności publicznej.

Laboratorium wykonuje badania wody w pełnym zakresie, obejmującym oznaczenia fizykochemiczne i mikrobiologiczne w ramach nadzoru sanitarnego oraz dla klienta zewnętrznego. Celem tych badań jest ograniczenie ryzyka zdrowotnego związanego ze spożyciem lub kontaktem z zanieczyszczoną wodą oraz zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańcom województwa opolskiego.

Próbki wody dostarczane były przez Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne województwa opolskiego do odpowiedniego Oddziału Laboratoryjnego, zgodnie z opracowanym harmonogramem. Badania wymagające użycia technik instrumentalnych, wykonywane były w Laboratorium Analiz Instrumentalnych.

Laboratorium Analiz Instrumentalnych

Działalność Laboratorium Analiz Instrumentalnych w 2023 roku podobnie jak w latach poprzednich, opierała się na stałej współpracy z Laboratoriami przygotowującymi próbki do analiz chromatograficznych i spektrometrycznych w ramach wykonywania badań żywności, wody

i powietrza. Analizy próbek prowadzone były z wykorzystaniem nowoczesnych technik instrumentalnych (GC/MS/MS, LC/MS/MS, GC ECD, GC FID, HPLC-DAD, FL), według zwalidowanych i zweryfikowanych procedur badawczych w celu uzyskania dokładnych i szczegółowych jakościowych i/lub ilościowych informacji o właściwościach chemicznych próbki.

Laboratorium Badań Środowiska Pracy

W ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego Laboratorium prowadziło pomiary i badania na stanowiskach pracy, w celu oznaczanie stężenia i natężenia czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia ludzi. Badania czynników szkodliwych pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego stanowią istotny element profilaktyki chorób zawodowych oraz przyczyniają się do poprawy stanu sanitarnego zakładów pracy.

Na terenie województwa opolskiego badania wykonywane były przez Laboratorium zlokalizowane w Oddziale Laboratoryjnym w Opolu.

Badano narażenie ludzi na czynniki fizyczne i fizykochemiczne, w tym zajmowano się:

- pobieraniem próbek do oceny narażenia zawodowego na czynniki chemiczne i pyły przemysłowe,
- badaniem chemicznych zanieczyszczeń powietrza na stanowiskach pracy,
- badaniem pyłowych zanieczyszczeń powietrza na stanowiskach pracy,
- badaniem czynników biologicznych w środowisku pracy,
- pomiarami hałasu na stanowiskach pracy,
- pomiarami hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych do przebywania ludzi,
- pomiarami drgań mechanicznych o ogólnym działaniu na organizm człowieka,
- pomiarami drgań mechanicznych o miejscowym działaniu na organizm człowieka przez kończyny górne,
- oceną mikroklimatu zimnego, umiarkowanego i gorącego,
- pomiarami oświetlenia elektrycznego miejsc pracy.

Laboratorium Badań Skażeń Promieniotwórczych.

Laboratorium Badań Skażeń Promieniotwórczych zlokalizowane jest w Oddziale Laboratoryjnym w Opolu i wykonuje:

- badanie zawartości izotopu cezu Cs-137 metodą spektrometrii gamma w żywności i w wodzie,
- badanie zawartości izotopu potasu K-40 metodą spektrometrii gamma w żywności i w wodzie,
- określanie mocy dawki promieniowania gamma w powietrzu.

Laboratorium w 2023 roku uczestniczyło w badaniach biegłości dotyczących stężenia aktywności promieniotwórczej izotopu cezu Cs-137, których organizatorem decyzją Państwowej Agencji Atomistyki było Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie.

Spektrometr promieniowania gamma z detektorem półprzewodnikowym HPGe

Dla Laboratorium Badań Skażeń Promieniotwórczych w 2023 roku zakupiono spektrometr promieniowania gamma z detektorem półprzewodnikowym HPGe, służący do wykonywania pomiarów zawartości radionuklidów w żywności i w wodzie.

Akredytacja

Dział Laboratoryjny Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu od 2004 roku posiada akredytację, potwierdzoną Certyfikatem Akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji (PCA) Nr AB 519 poświadczającą spełnienie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” oraz kompetencje techniczne w zakresie akredytowanych metod badawczych.

Akredytacja służy budowaniu i umacnianiu zaufania klientów względem wyników analiz. Pozwala obiektywnie stwierdzić, że Laboratorium któremu zostaje ona udzielona, działa zgodnie z najlepszą praktyką laboratoryjną oraz posiada kompetencje techniczne do wykonywania badań w zakresie akredytowanych metod badawczych. Akredytacja dowodzi również o wiarygodności wyników badań, zapewnia rzetelne wykonywanie analiz oraz świadczy o wysokiej jakości usług i kompetencji personelu.

Laboratoria WSSE w Opolu w swojej działalności, stosują metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz własne udokumentowane procedury badawcze.

Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne potwierdzone są przez odbywające się audyty wewnętrzne oraz coroczne audyty zewnętrzne przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium w sposób ciągły uczestniczy w krajowych i międzynarodowych badaniach biegłości oraz w porównaniach międzylaboratoryjnych, organizowanych przez polskich i zagranicznych organizatorów. W 2023 roku Dział Laboratoryjny uczestniczył w 31 badaniach biegłości, zakończonych uzyskaniem pozytywnej oceny, co świadczy o wysokich kompetencjach personelu i wiarygodności wykonywanych badań.

Od 2009 roku Dział Laboratoryjny posiada elastyczny zakres akredytacji na badania w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pestycydów, barwników, mykotoksyn i metali w żywności metodami instrumentalnymi, badania stężenia pestycydów w wodzie oraz na analizę sensoryczną produktów żywnościowych. Posiadanie elastycznego zakresu badań pozwala na szybsze reagowanie na potrzeby klientów, wdrażanie do swojego zakresu akredytacji dodatkowych metod i procedur badawczych, nowych matryc czy zmianę zakresu badawczego.

Każdego roku Laboratoria Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu, wychodząc naprzeciw zadaniom realizowanym przez Państwową Inspekcję Sanitarną, dążą do rozszerzenia zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów.

Dział Laboratoryjny w 2023 roku posiadał 2849 akredytowanych oznaczeń oraz 16 metod badawczych akredytowanych w zakresie elastycznym.

Laboratoria Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu ciągle pracują nad doskonaleniem swojego systemu zarządzania jakością, wdrażają i walidują nowe metody badań w zakresie diagnostyki medycznej, bezpieczeństwa żywności i wody, a także badania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy i w zakresie higieny radiacyjnej.

Dział Laboratoryjny WSSE w Opolu zatrudnia wysoko wykwalifikowaną kadrę z wieloletnim doświadczeniem zawodowym, która stale podnosi swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych. Pracownicy laboratorium legitymują się posiadaniem specjalizacji z zakresu mikrobiologii medycznej, higieny i epidemiologii oraz dyplomami ukończenia studiów podyplomowych i kursów specjalistycznych, potrzebnych do wykonywania określonych zadań. W laboratoriach prowadzona jest wewnętrzna kontrola jakości wykonywanych badań, z zastosowaniem certyfikowanych materiałów odniesienia. Pozytywne oceny uzyskiwane w badaniach biegłości, świadczą o wysokich kompetencjach technicznych naszego laboratorium, ponieważ potwierdzają one zarówno słuszność wyboru metody badawczej jak i wiedzę oraz umiejętności personelu wykonującego badania. Zapewniają również o jakości świadczonych usług oraz o wiarygodności i użyteczności wydawanych wyników badań.

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI
POLISH CENTRE FOR ACCREDITATION

Sygnatariusz EA MLA
EA MLA Signatory

CERTYFIKAT AKREDYTACJI
LABORATORIUM BADAWCZEGO
ACCREDITATION CERTIFICATE OF TESTING LABORATORY
Nr AB 519

Potwierdza się, że: / This is to confirm that:

**WOJEWÓDZKA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W OPOLU**
ul. Mickiewicza 1
45-367 Opole

spełnia wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02
meets requirements of the PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 standard

Akredytowana działalność jest określona w Zakresie Akredytacji Nr AB 519
Accredited activity is defined in the Scope of Accreditation No AB 519

Akredytacja pozostaje w mocy pod warunkiem przestrzegania
wymagań jednostki akredytującej określonych w kontrakcie Nr AB 519
This accreditation remains in force provided the Laboratory observes
the requirements of Accreditation Body defined in the Contract No AB 519

Akredytacji udzielono dnia 15.11.2004 r.
Accreditation was granted on 15.11.2004

DYREKTOR
POLSKIEGO CENTRUM AKREDYTACJI

LUCYNA OLBORSKA

Warszawa, dnia 12 września 2019 roku

XIII. Podsumowanie

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Choroby zakaźne są istotnym problemem zdrowia publicznego, stąd zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych jest jednym z podstawowych zadań realizowanych przez Państwową Inspekcją Sanitarną. Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w województwie opolskim w 2023 r. należy uznać za dobrą.
2. POZ w dalszym ciągu powinny pobierać materiał kliniczny od pacjentów zakażonych lub z podejrzeniem zakażenia, do badań RT - PCR w kierunku wirusów SARS-CoV-2 i grypy. Tak pozyskany materiał jest niezbędny do prowadzenia molekularnego nadzoru nad wirusami, poznania cech krążących w populacji wirusów i opracowania składu szczepionek.
3. Podmioty lecznicze powinny spełniać wysokie standardy higieny i stanowić bezpieczną przestrzeń dla pacjentów, personelu i odwiedzających. Pomimo podejmowania licznych środków ostrożności ogniska epidemiczne nadal stanowią istotny problem w działalności leczniczej, wymagają monitorowania sytuacji epidemiologicznej oraz podejmowania działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia.
4. Wśród elementów istotnych dla systemu kontroli zakażeń związanych z opieką zdrowotną należy wymienić szkolenie personelu, właściwą diagnostykę mikrobiologiczną i racjonalną antybiotykoterapię.
5. Ważnym czynnikiem zmierzającym do ograniczania zakażeń jest udział w realizacji zadań Zespołu Kontroli Zakażeń Szpitalnych wszystkich osób uczestniczących w procesie leczenia.
6. Priorytetami w zakresie szczepień ochronnych w najbliższych latach będzie sukcesywne wprowadzanie do Programu Szczepień Ochronnych szczepień obowiązkowych p/meningokokom dla dzieci i młodzieży, p/ospie wietrznej wszystkim dzieciom do lat 3 oraz szczepionek wysokoskojarzonych u dzieci do lat 2.
7. W dalszym ciągu należy podejmować działania, mające na celu uzyskanie większego odsetka zaszczepienia dzieci i młodzieży we wszystkich rocznikach podlegających szczepieniom w danym roku.

Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia, basenów i kąpielisk

1. W 2023 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, nadal nie wszyscy mieszkańcy województwa opolskiego mogli korzystać z wody spełniającej wymagania sanitarne. Wodę o nieodpowiedniej jakości produkowało 5 wodociągów, czyli 2,4% skontrolowanych (w 2022 r. – 9 wodociągów, czyli 4,4% skontrolowanych). Wodociągi produkujące wodę o nieodpowiedniej jakości zaopatrywały ok. 6,9 tys., czyli 0,7% mieszkańców województwa opolskiego (w 2022r. – 1,1%).
2. W porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększył się odsetek wodociągów dostarczających wodę o odpowiedniej jakości o 2%. Natomiast odsetek mieszkańców województwa opolskiego korzystających z wody o odpowiedniej jakości zwiększył się o 0,4%. Jakość wody była kwestionowana, głównie ze względu na parametry fizykochemiczne, takie jak żelazo, mangan, odczyn pH, jon amonu, fluorki i azotany.
3. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego wydały 33 decyzje nakazujące poprawę jakości wody, 18 decyzji stwierdzających brak przydatności wody,

12 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego urządzeń wodociągowych, 120 decyzji finansowych, 9 decyzji prolongujących, 3 upomnienia, 1 postanowienie o nałożeniu grzywny oraz 1 mandat (500 zł).

4. W sezonie letnim w 2023 roku, na terenie województwa opolskiego zorganizowano 15 kąpielisk (w 2022 r. – 13) oraz 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli (w 2022 r. – 1). W trakcie sezonu kąpieliskowego na dwóch kąpieliskach obowiązywał zakaz kąpieli, tj. na kąpielisku na terenie Ośrodka Rekreacyjno - Wypoczynkowego w Pietrowicach - zakwit sinic dwukrotnie (czas trwania zanieczyszczenia - 12 dni i 27 dni), a także zanieczyszczenie mikrobiologiczne (czas trwania 20 dni) oraz „Zielona Zatoka” w Łączniku – zanieczyszczenie mikrobiologiczne (czas trwania zanieczyszczenia - 3 dni). W pozostałych kąpieliskach oraz miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli, jakość wody spełniała wymagania sanitarne.
5. Po sezonie kąpielowym 2023, nastąpiła poprawa jakości wody w kąpieliskach Jezioro Nyskie oraz Zalew Kluczbork, w których w latach ubiegłych jakość wody klasyfikowana była jako niedostateczna. Obecnie jakość wody sklasyfikowano jako dostateczną.
6. Głównym problemem na pływalniach, utrzymującym się od kilku lat, jest zachowanie odpowiednich wartości parametrów fizykochemicznych wody. Przekroczenia te nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia, wskazują jednak na potrzebę wyregulowania procesów uzdatniania wody. Nadal zdarzają się zarządcy, którzy prowadzą ocenę jakości wody w sposób niewystarczający tj. nie prowadzą dokumentacji z bieżącej obserwacji jakości wody w nieckach basenowych, nie prowadzą zapisów wyników z dokonywanych pomiarów jakości wody nie informują inspektora sanitarnego o przekroczeniach parametrów oraz o planowanych działaniach naprawczych.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

1. W 2023 r. skontrolowano 1358 obiektów użyteczności publicznej (w 2022 r. – 1159), tj. 37,9 % znajdujących się w ewidencji. Stan sanitarny kwestionowano w 26 obiektach (w 2022 r. – 22), co stanowi 1,9 % (w 2022 r. – 1,9 %) ogółu skontrolowanych.
2. W 2023 r. w trakcie bieżących kontroli prowadzono działalność edukacyjną w zakładach z branży beauty, która w dalszym ciągu stanowi najliczniejszą grupę obiektów użyteczności publicznej. Zauważalna jest tendencja poprawy warunków sanitarnych i estetycznych pomieszczeń oraz wzrost świadomości zagrożeń zdrowotnych podczas przeprowadzania zabiegów fryzjerskich i kosmetycznych. Skutkuje to wzrostem jakości prowadzonych usług pod kątem bezpieczeństwa zdrowotnego klientów i personelu. Największym problemem prowadzenia bieżącego nadzoru w tego typu obiektach jest brak przepisów prawnych określających wymagania higieniczno – sanitarne.
3. W 2023 r. na terenie województwa opolskiego zwiększono nadzór nad przeprowadzaniem procesu ekshumacji przez firmy z branży funeralnej. Podczas prowadzonych ekshumacji nie stwierdzono nieprawidłowości, za wyjątkiem 1 zakładu (brak środków ochrony indywidualnej dla pracowników oraz nieodpowiednie zabezpieczenie terenu wokół ekshumacji).

Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. W wyniku odwołania w dniu 1 lipca 2023 roku na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, nastąpiła intensyfikacja działań nadzorowych prowadzonych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą przez Państwową Inspekcję Sanitarną województwa opolskiego. W porównaniu do 2022 roku odsetek skontrolowanych obiektów zwiększył się o 7,4 %.
2. Na podstawie przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono poprawę stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego podmiotów leczniczych, w związku z przeprowadzanymi remontami i modernizacjami oraz wyposażeniem placówek w nowoczesny sprzęt i urządzenia zapewniające wysoki standard świadczonych usług.
3. Na terenie województwa opolskiego odnotowano wzrost liczby placówek szpitalnych spełniających wymagania obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 402). Jednak nadal 6 obiektów szpitalnych nie posiadało rezerwowego źródła zaopatrzenia szpitala w wodę.
4. W 2023 r. w podmiotach leczniczych przeprowadzono 861 kontroli dotyczących gospodarowania odpadami medycznymi, szczególnie w zakresie zastosowania selektywnej zbiórki odpadów w miejscu ich wytwarzania. Nieprawidłowości stwierdzono w 8 podmiotach leczniczych, tj. 0,9 % skontrolowanych placówek w tym zakresie (szpital - 1 obiekt, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 4 obiekty, inne placówki świadczące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - 1 obiekt, praktyka zawodowa – 2 obiekty). W związku z powyższym prowadzono postępowanie administracyjne, mające na celu wyegzekwowanie poprawy stanu w tym zakresie.
5. W 2023 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego podczas prowadzonych kontroli sanitarnych podmiotów leczniczych realizowały kampanię działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie:
  - zasad właściwej klasyfikacji odpadów medycznych, warunków wstępnego magazynowania oraz sposobu prawidłowego postępowania w obszarze odpadów medycznych,
  - postępowania z amalgamatem oraz koniecznością wyposażenia gabinetów stomatologicznych w separatory amalgamatu;
  - bezpieczeństwa zdrowotnego związanego z odpowiednio zaprojektowaną i utrzymaną wentylacją w podmiotach leczniczych sprawujących całodobową opiekę.
6. W skontrolowanych podmiotach leczniczych w obszarze postępowania z bielizną w 2023 r. nie odnotowano zastrzeżeń do sposobu postępowania oraz przechowywania bielizny, za wyjątkiem 2 placówek świadczących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Stan sanitarny środowiska pracy

1. Zakłady, w których stwierdza się przekroczenia normatywów higienicznych na stanowiskach pracy pozostają pod stałym nadzorem organów PIS. Prowadzone są wobec nich działania prawne i oświatowe, mające na celu zobligowanie pracodawców do eliminacji, a jeśli jest to niemożliwe, do minimalizacji narażenia. Wydane przez Państwową Inspekcję Sanitarną

decyzje dotyczące obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych, przyczyniły się do poprawienia warunków pracy 324 pracownikom, którzy w latach ubiegłych pracowali w przekroczeniach normatywów higienicznych.

2. Najliczniejszą grupę narażonych pracowników stanowią zatrudnieni w hałasie – w 2023 r. narażonych było 3676 os. (3300 os. w roku 2022). Utrzymywanie stałego nadzoru przez Państwową Inspekcję Sanitarną, egzekwowanie od pracodawców realizacji programów działania ograniczających narażenie pracowników na hałas powoduje, że liczba zachorowań na zawodowe uszkodzenie narządu słuchu w woj. opolskim utrzymuje się na niskim poziomie. Od 2010 r. do 2014 r. stwierdzano po 2-3 przypadki chorób rocznie, od 2015 r. do 2018 r. już tylko po 1 przypadku tej choroby, lata 2019 - 2023 nie stwierdzono zachorowania, poza 2022 rokiem kiedy stwierdzono 1 przypadek.
3. Przeprowadzone kontrole wskazują, że zdecydowana większość pracodawców realizuje prawidłowo obowiązki wynikające z przepisów prawnych w zakresie ochrony zdrowia pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze lub mutagenne. Pracownicy są chronieni przed działaniem tych czynników. Na 247 podmiotów skontrolowanych, uchybienia stwierdzono w 37 podmiotach (14,98%), a dotyczyły one spraw związanych z prowadzeniem obowiązującej dokumentacji.
4. Prowadzone działania kontrolne szeroko pojętych chemikaliów, tj. substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, produktów kosmetycznych, detergentów służą ochronie zdrowia publicznego, zapewnieniu zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz ochronie konsumentów.

Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

1. Stan sanitarno-higieniczny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania ulega polepszeniu. Wyposażenie szkół, warunki nauczania i pobytu w placówkach stale się poprawia, między innymi dzięki bieżącemu nadzorowi sanitarnemu, projektom i programom, także tym edukacyjnym, co wpływa na ogólne zdrowie i bezpieczeństwo uczniów.
2. Pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży aktywnie realizowali zadania wynikające z zakresu kompetencji. Uwagę skupiano na utrzymywaniu placówek nauczania i wychowania w prawidłowym stanie sanitarnym, stwarzaniu warunków zgodnych z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz szeroko pojętej profilaktyce w środowisku dzieci i młodzieży.

Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

1. Realizacja statutowych zadań z obszaru bezpieczeństwa żywności przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego w roku 2023 była prowadzona na bieżąco w oparciu o jednolite procedury urzędowej kontroli żywności oraz wymagania prawa żywnościowego. Liczba zakładów z wdrożonym, systemem HACCP oraz zakładów z wdrożonymi GHP i GMP pozostaje na podobnym poziomie w porównaniu z latami ubiegłymi. Z rocznych sprawozdań w zakresie kontroli przeprowadzonych w nadzorowanych zakładach wynika, iż stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością w województwie opolskim jest zróżnicowany. Spowodowane jest to przede wszystkim faktem, że przedsiębiorstwa działające na rynku spożywczym stanowią obszerną grupę zakładów

produkcyjnych, usługowych, handlowych, transportowych, żywienia zbiorowego oraz związanych z funkcjonowaniem obiektów użyteczności publicznej (szpitale, żłobki, przedszkola, szkoły, domy opieki). Dodatkowo są to obiekty ze zróżnicowaną skalą, czasem i etapem prowadzonej działalności, a także wielkością infrastrukturalną i kadrową. Na rynku województwa opolskiego działają i są nadzorowane zarówno obiekty nowoczesne, jak i stare (zwłaszcza w miastach o zwartej zabudowie), a także małe (sklepy w rejonach wiejskich) oraz bardzo duże (wielkopowierzchniowe obiekty handlowe typu super – i hipermarkety, centra dystrybucyjne Biedronki oraz Dino). Te wszystkie aspekty bezpośrednio wpływają na sposób organizacji nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia w województwie. W ostatnich latach znacząco wzrosła liczba nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną woj. opolskiego obiektów oraz stwierdzanych nieprawidłowości i podejmowanych przez inspektorów działań, co skutkuje zwiększoną liczbą wydanych decyzji, nałożonych mandatów i prowadzonych postępowań administracyjnych.

2. Działania podejmowane w celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego oparte na bieżącym nadzorze sanitarnym eliminują negatywne skutki zdrowotne dla społeczeństwa. Istotnym jest zauważalny wzrost świadomości przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności, o czym świadczy liczba składanych wniosków o wpis i/lub zatwardzenie działalności w branży spożywczej przez PPIS. Współdziałanie przedsiębiorców sektora spożywczego z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w rozwiązywaniu problemów często stanowi czynnik mobilizujący do poprawy stanu sanitarnego obiektów i polepszenia jakości zdrowotnej żywności.
3. W województwie opolskim system RSFF i AAC funkcjonuje zgodnie z procedurami i wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego. System ten służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska oraz działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.
4. Duży wpływ na stan bezpieczeństwa żywności ma również realizacja „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej” przydzielona dla województwa opolskiego na poziomie około 2 700 próbek rocznie w 38 kierunkach badań.
5. Równoległe do bieżącego nadzoru na terenie województwa prowadzone są, koordynowane przez Główny Inspektorat Sanitarny, kontrole tematyczne (kontrola znakowania i przechowywania wód mineralnych, kontrola żywności pochodzenia ukraińskiego, ocena bezpieczeństwa żywienia na trasach turystycznych, ocena żywienia podczas wycieczki letniej), jak również działania edukacyjne (bezpieczeństwo żywności, w tym suplementów diety oraz energetyków), promocyjne oraz informacyjne.
6. W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa żywności w roku bieżącym będzie kontynuowany nadzór sanitarny, szczególnie w zakresie: stanu sanitarno- technicznego urządzeń, wyposażenia oraz pomieszczeń, wdrażania oraz skutecznego stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia – zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), jak również systemu HACCP (wraz z niezbędną dokumentacją), prawidłowego znakowania wyrobów zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25

października 2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, identyfikowalności surowców i produktów oraz prawidłowego funkcjonowaniem systemu RASFF.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

1. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa opolskiego oraz rzeczoznawców do spraw sanitarnohigienicznych zamieszkałych na terenie województwa opolskiego, związana z procesem inwestycyjnym (projektowanie i realizacja budynków, obiektów budowlanych i budowli) pozwalała na dotrzymanie właściwych standardów technicznych w zakresie warunków zdrowotnych i higieny środowiska, również w procesie planowania przestrzennego województwa i gmin oraz opracowywania programów i polityk korzystania ze środowiska oraz zapewniała dochowanie odpowiednich warunków jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.

Działalność w zakresie promocji zdrowia

1. W roku szkolnym 2022/2023 kontynuowana była realizacja 7 programów edukacyjnych koordynowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, adresowanych do dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach nauczania, w tym: „Skąd się biorą produkty ekologiczne” dla przedszkoli, „Bieg po zdrowie” dla uczniów klas IV, „Trzymaj Formę!” dla klas V-VIII, „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, „Podstępne WZW” oraz „Znamię? Znam je!” dla szkół ponadpodstawowych i program powiatowy pt. „Czyste powietrze wokół nas” dla przedszkoli.
2. Ponadto wdrożono w zainteresowanych przedszkolach I edycję autorskiego programu edukacyjnego o zasięgu wojewódzkim pn. „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”. Liczba osób uczestniczących w interwencjach programowych i nieprogramowych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób, tj. liczba osób objętych edukacją bezpośrednią – 90427.
3. Edukacja w mediach społecznościowych prowadzonych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne województwa opolskiego - opublikowano 1957 postów, szacunkowa liczba odbiorców: 390.041 osób.

Higiena radiacyjna

1. W 2023 r., podobnie jak w latach ubiegłych, nastąpił wzrost liczby podmiotów posiadających zezwolenie OPWIS na stosowanie medycznych aparatów rentgenowskich, jak również wzrost liczby użytkowanych aparatów rtg.
2. W 2023 r. podczas kontroli w jednostkach stosujących źródła promieniowania jonizującego stwierdzono, że kontrolowane jednostki przestrzegają określonych prawem wymagań, tj. wykonują testy podstawowe i specjalistyczne z odpowiednią częstotliwością.
3. Podczas kontroli przeprowadzonych w 2023 roku stwierdzono poprawę w stanie wiedzy użytkowników źródeł pól elektromagnetycznych o zagrożeniach dla zdrowia stwarzanych przez te urządzenia oraz konieczności wykonywania pomiarów pól w otoczeniu i na

stanowiskach pracy, również w przypadku urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne niskich częstotliwości.

Nadzór nad środkami zastępczymi

1. W 2023 r. nie odnotowano wprowadzania do obrotu ani wytwarzania środków zastępczych na terenie województwa opolskiego. Na mocy nowelizacji *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, która weszła w życie 21 sierpnia 2018 r., postępowanie w zdecydowanej większości przypadków handlu tzw. „dopalaczami” prowadzą aktualnie organy ścigania a nie Państwowa Inspekcja Sanitarna.
2. W minionym roku przeprowadzono 24 kontrole sprawdzające czy w ogólnodostępnych punktach sprzedaży na terenie województwa opolskiego oferowano produkty zawierające w składzie substancje THC-P (tetrahydrokannabiforol) lub HHC-P (heksahydrokannabiforol). W wyniku podjętych czynności kontrolnych nie stwierdzono naruszenia przepisów prawnych.
3. W 2023 r. liczba zgłoszonych zatruc i podejrzeń zatruc środkami zastępczymi na terenie województwa opolskiego zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego – w roku minionym odnotowano 8 przypadków, natomiast w 2022 r. przyjęto 10 zgłoszeń.

Działalność laboratoryjna

1. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. opolskiego wykonali ogółem 139 538 badań i pomiarów, w tym 205 173 oznaczenia chemiczne, 20 002 oznaczenia fizyczne i 148 826 oznaczeń mikrobiologicznych.